

**Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků
a studentů ve středním a vyšším odborném
vzdělávání v ČR a v krajích ČR
a postavení mladých lidí na trhu práce
ve srovnání se stavem v Evropské unii**

2007/08

Ing. Jiří Vojtěch
Ing. Daniela Chamoutová

Praha 2008

OBSAH

1. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání.....	3
Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) a vývoj počtu a podílů nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia a vyššího vzdělávání (vč. žáků a studentů soukromých škol a se zdravotním postižením).	
2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle krajů	10
Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) a vývoj počtu a podílů nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia a vyššího vzdělávání (vč. žáků a studentů soukromých škol a se zdravotním postižením) v letech 2003/04 až 2007/08 v jednotlivých krajích ČR.	
3. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání	17
Vývoj počtů a podílů žáků nově přijatých do 1. ročníků ve skupinách oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitní zkouškou a všech společně, dále i v nástavbovém studiu a v oborech vyššího odborného vzdělávání letech 2002/03 až 2007/08.	
4. Postavení mladých lidí na trhu práce v ČR v porovnání s Evropskou unií.....	28
4.1 Míry ekonomické aktivity ve vybraných zemích EU podle věkových kategorií	28
4.2 Míra nezaměstnanosti mladých lidí v EU podle úrovně dosaženého vzdělání.....	32
4.3 Struktura zaměstnaných a nezaměstnaných v ČR podle úrovně vzdělání a věku	36
4.4 Odvětvová struktura zaměstnanosti v ČR a v zemích EU	37
4.5 Odvětvová struktura zaměstnanosti vybraných členských států EU	38
4.6 Dlouhodobá nezaměstnanost mladých lidí v ČR a EU	42
4.7 Cyklus proměn skladby mladých nezaměstnaných během roku - z pohledu délky trvání nezaměstnanosti	44
5. Migrace pracovních sil	45
5.1 Míra migrace – dlouhodobé trendy	46
5.2 Míra nezaměstnanosti mladých migrantů	47
6. Přílohy	50

Výchozí údaje pro kap. 1 až 3 jsou převzaty z materiálů Ústavu pro informace ve vzdělávání, další pak vycházejí z údajů VŠPS Českého statistického úřadu a databází OECD, Eurostatu a CEDEFOP.

VYDAL NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

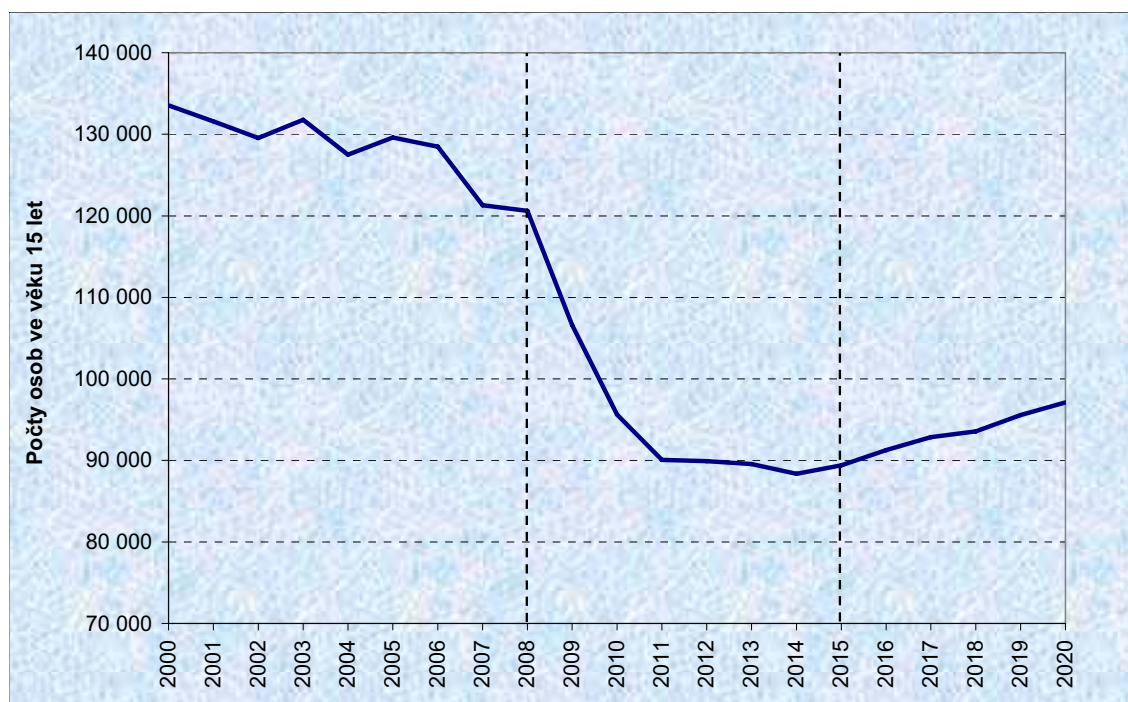
© NÚOV 2008

TISK INFORMAČNÍ STŘEDISKO ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ NÚOV

1. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání

V posledních letech výrazně narůstá zájem o vývoj vzdělanostní struktury žáků ve středním a vyšším vzdělávání, což vyplývá z obav, že dojde k výraznému poklesu počtu osob v populačních ročnících přicházejících do škol. Zejména zaměstnavatelé mají obavy z možného výrazného poklesu podílu vyučených, což může být důsledkem výrazného zájmu mladých lidí o maturitní úroveň vzdělání. S poklesem počtu žáků v populačním ročníku bude vlastně relativně narůstat vzdělávací nabídka v této oblasti, zároveň roste počet studijních příležitostí nabízených ve vyšším odborném a vysokoškolském vzdělávání. Proces postupné změny proporcí probíhá už v současné době, je však skutečností, že výrazný pokles počtu 15letých nastane, jak je zřejmé z obrázku, až v dalších letech.

Obrázek 1: Vývoj počtu 15letých osob v ČR, období let 2000–2020 (stavy ČSÚ vykazované k 31. 12. daného roku)

Tato publikace přináší uspořádané soubory dat, umožňující zainteresovaným partnerům získat jasný přehled o vývoji uvedených struktur v posledních letech. Zároveň je uváděno i hodnocení vycházející z pohledu současné školské politiky. Autoři při popisu struktur nevycházejí pouze ze stupňů vzdělání daných novým školským zákonem, protože z hlediska přípravy i předpokládaného uplatnění absolventů na trhu práce není tato kategorizace¹ dostatečně rozlišující. Proto je v publikaci, v souladu se vzdělávací realitou, do které žáci vstupovali, i v souvislosti s předpokládanými možnostmi uplatnění na trhu práce, používáno také podrobnější členění kategorií vzdělávání, odpovídající Klasifikaci kmenových oborů vzdělání² (KKOV) se snahou jednoznačně navazovat v dalším textu na terminologii, která vyplývá z nového školského zákona.

¹ Nový školský zákon člení střední vzdělávání pouze podle dosahovaných stupňů vzdělání do tří kategorií: střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Jednoznačné označení např. dřívějších studijních oborů SOU není v rámci současné školské legislativy možné.

² Opatření Českého statistického úřadu ze dne 16. 6. 1998 k zavedení Klasifikace kmenových oborů vzdělání

Přehled členění vzdělanostní struktury používané v publikaci³

Střední vzdělání s výučním listem

Střední vzdělávání s výučním listem - SVsVL (kateg. E+H) - umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s výučním listem**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 3letých a 2letých vzdělávacích programů a po absolvování získají výuční list; tato skupina tedy zahrnuje i žáky dřívějších oborů učilišť, což byly obory vhodné především pro žáky s neukončeným základním vzděláním, a žáky oborů speciálních středních škol a včetně odborných učilišť, kteří získávali výuční list.

Střední vzdělání (bez výučního listu, maturitní zkoušky)

Střední vzdělávání - bez MZaVL (kateg. C, J) - umožňuje dosáhnout **středního vzdělání**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 2letých vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělání, po absolvování získají vysvědčení o závěrečné zkoušce. Jejich podíl je velmi malý.

Střední vzdělání s maturitní zkouškou

Střední vzdělávání s MZ a odborným výcvikem - SVsMZ (kateg. L0) - umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do vzdělávacích programů odpovídajících dřívějším studijním oborům SOU. Po absolvování získají maturitní vysvědčení, součástí jejich přípravy je i odborný výcvik, takže jsou vlastně i vyučeni, i když výuční list nedostávají, jsou tedy připraveni pro náročné dělnické práce a mají i předpoklady pro výkon nižších řídicích funkcí,

Střední vzdělávání s MZ (odborné) - SVsMZ (kateg. M) - umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 4letých (dříve výjimečně i 5letých) vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, včetně programů realizovaných na školách zřízených pro žáky se zdravotním postižením, po absolvování získají maturitní vysvědčení,

Střední vzdělávání s MZ – Lycea - umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: zahrnuje žáky nově přijaté do oborů lyceí. Údaje o podílech žáků jsou uvedeny samostatně pouze v první kapitole, v dalších jsou zahrnuty mezi údaje o oborech poskytujících střední vzdělávání s MZ (odborné) - SVsMZ (kateg. M). Prvotním cílem oborů lyceí je připravit žáky pro studium na vysokých školách a vyšších odborných školách v souladu s odbornou profilací oborů lyceí (např. technickou, ekonomickou). Lycea neposkytují odbornou kvalifikaci pro výkon povolání, ale vybrané odborné kompetence uplatnitelné na trhu práce.

Střední vzdělávání s MZ – Gymnázia - SVsMZ (kateg. K - Gymn.) - umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: jsou zde zahrnuti žáci gymnaziálního vzdělávání všech délek, včetně žáků gymnázií zřízených pro žáky se zdravotním postižením. Pro možnost vhodného srovnání podílů žáků procházejících středním vzděláváním nejsou započítáváni ti, kteří byli právě přijati do prvních ročníků víceletých gymnázií, ale údaje jsou vztaženy na věkovou hladinu odpovídající 1. ročníkům čtyřletého studia po absolvování základní školy. Jsou zde tedy zahrnuti všichni, kteří byli nově přijati do 1. ročníků čtyřletých gymnázií a ti, kteří studují ve víceletých gymnáziích ve třídách věkově odpovídajících 1. ročníkům čtyřletého gymnázia.

Střední vzdělávání s MZ – Nástavbové studium - kategorie L5 - umožňuje ve dvouletém studiu dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou** těm, kteří získali střední vzdělání s výučním listem. Po absolvování získají maturitní vysvědčení, zároveň již vlastní výuční list.

Vyšší odborné vzdělávání – kategorie N: zahrnuje žáky přijaté do vzdělávacích programů vyššího odborného vzdělávání, dříve v délce 2 až 4 roky, podle nového zákona 3 a 3,5 roků. Studium se ukončuje absolutoriem, dokladem o dosažení vyššího odborného vzdělání je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy.

³ Údaje o délce vzdělávání se vztahují k denní formě studia žáků bez zdravotního postižení, vzdělávací programy realizované na školách zřízených pro žáky se zdravotním postižením a dále programy v jiných formách studia bývají o rok delší.

V tabulkách je používáno zjednodušená označení: Gymnázia, Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ) – s maturitou, Lycea, bez maturity a celkem, Obory vzdělání kategorie H+E a L0 – s výučním listem, s maturitou a celkem.

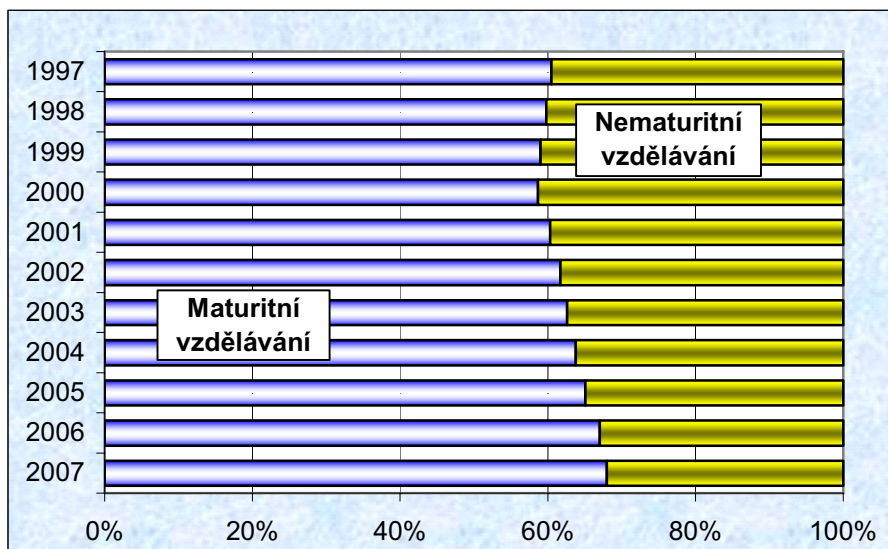
V devadesátých letech byl **vývoj proporcí žáků** ve vzdělávání navazujícím na základní školu **charakterizován rychlým vyrovnáváním poměru podílů** žáků vstupujících do **učebních oborů a studijních oborů odborného vzdělávání**. Po určitých kolísáních se od roku 2002 v souladu se školskou politikou státu postupně mírně zvyšuje podíl vstupujících do maturitních oborů SOŠ, v nové terminologii do oborů poskytujících střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou bez odborného výcviku. Jejich podíl dosahuje 36 %, podíl vstupujících do oborů poskytujících výuční list dosahuje 31 %. Podíl žáků procházejících **gymnaziálním vzděláváním** narostl mezi roky 1995 a 1999 z 15 % na necelých 19 %, další zvyšování podílu je jen nepatrné. Propočty uváděné v jiných materiálech, které uvádějí hodnoty vyšší než 20 % obvykle směšují počty přijímaných v různých věkových hladinách a nezahrnují do celkových počtů žáky se zdravotním postižením v kategorii E. Postupně narůstá počet žáků v oborech lyceí, v roce 2007 do nich bylo přijato téměř 5 % ze žáků vstupujících do středního vzdělávání.

Podíl žáků přijímaných do **oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou zahrnujících odborný výcvik (dříve studijní obory SOU)** postupně roste od hodnot kolem 5,5 % v 90. letech až k hodnotě 7,5 % v roce 2007. Žáci v rámci této přípravy absolvují i odborný výcvik, prakticky ve stejném rozsahu jako ve tříletých oborech poskytujících výuční list, a jsou připraveni jako vysoce kvalifikovaní dělníci pro náročná povolání. Rostoucí náročnost mnoha dělnických profesí i povolání ve službách často vyžaduje studium ukončené maturitou, o které se i žáci více zajímají.

Podíl žáků v **oborech, které poskytují střední vzdělání bez maturitní zkoušky**, je minimální a v posledních letech jej tvoří hlavně žáci praktické školy (více než 80 %), do roku 2004 sem byli zahrnovani žáci, kteří se připravovali ve společném prvním ročníku (což představovalo téměř 30 % žáků).

Celkový pohled na vývoj podílů žáků přijímaných do oborů středního vzdělání v denní formě po ukončení povinné školní docházky vedoucích/nevedoucích k získání maturitní zkoušky poskytuje obrázek 2. Z obrázku je zřejmé, že od roku 2001, kdy podíl maturantů dosahoval 60 % došlo k nárůstu o 8 p.b..

Obr. 2: Vývoj podílu žáků vstupujících do oborů středního vzdělání vedoucích/nevedoucích k získání maturitní zkoušky v denní formě po ukončení povinné školní docházky

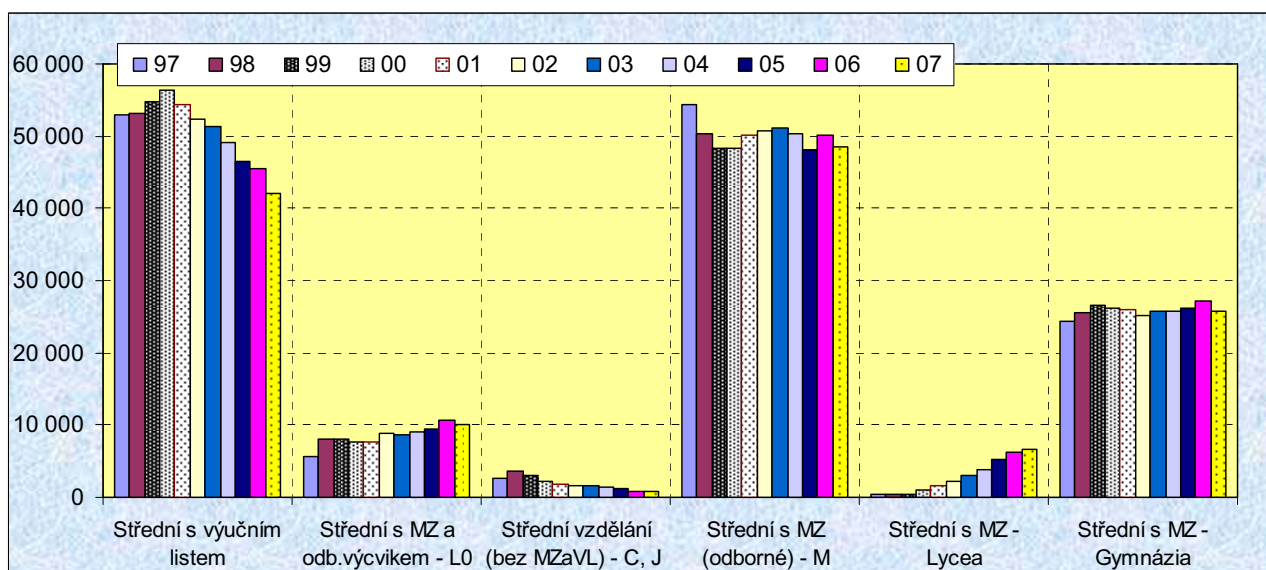
Do počtu žáků **jsou zahrnuti i žáci dříve přijímaní do speciálních škol, nyní zahrnovaní do evidence jako žáci se zdravotním postižením**. Jejich počet představuje necelých 5 % žáků vstupujících do středního vzdělávání po základní škole (tj. v roce 2007/08 5961 žáků); z nich 4883 vstupuje do oborů umožňujících dosáhnout výučního listu (hlavně stavební strojírenské a zemědělské obory a dále obory gastronomie a služeb), 718 do základní odborné přípravy v praktické škole a asi 300 do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Nárůst podílů žáků přijímaných do gymnaziálního vzdělávání zůstává nadále poměrně nízký ve srovnání např. se záměry uváděnými v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR. Skutečný nárůst podílu žáků prioritně připravovaných pro terciární vzdělávání je dán především nárůstem počtu žáků ve vzdělávacích programech lyceí po roce 2000, v současné době se jejich podíl blíží pěti procentům a lze předpokládat jejich další rozšiřování.

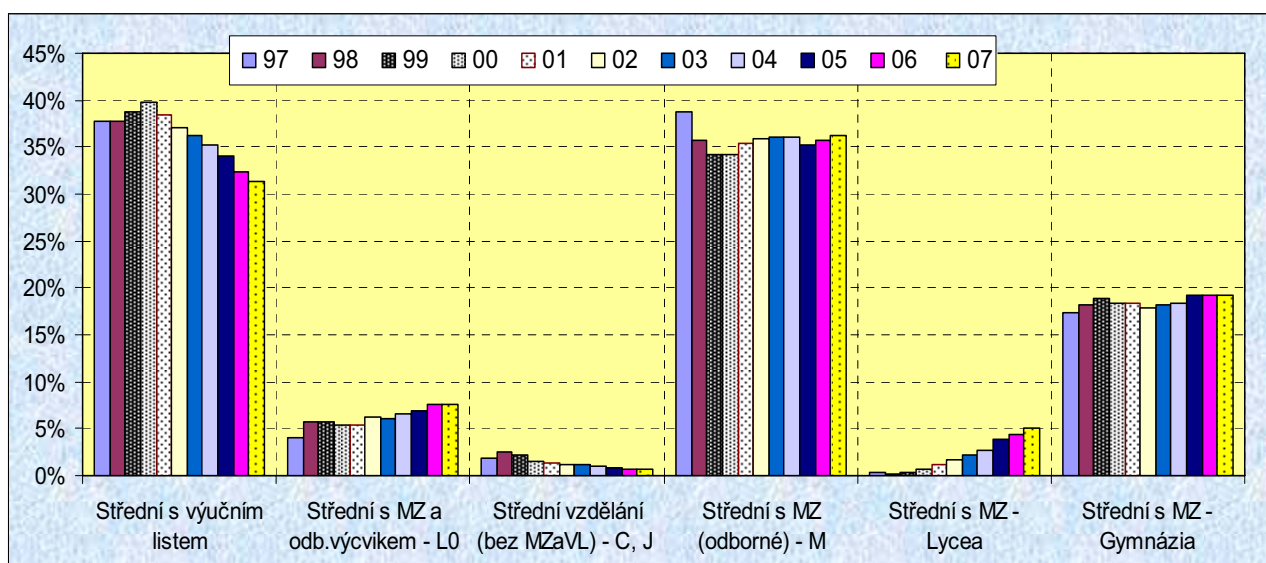
Uvedený globální vývoj lze hodnotit ve vztahu k předpokladům školské politiky jako pomalý, setrvávající na aktuální realitě. Postupně se zvyšuje, v souladu se záměry školství i se zájmy společnosti, podíl žáků vstupujících do maturitního vzdělávání, od roku 1997 je to z přibližně 60,5 % na současných 68 %, tj. o 7,5 p.b.

Vývoj počtu žáků vstupujících či přesněji nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělávání přibližují obrázky 3A a 3B.

Obr. 3A: Vývoj počtů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků soukromých škol a žáků se zdravotním postižením

Obr. 3B: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků soukromých škol a žáků se zdravotním postižením

Obrázek 3A znázorňuje vývoj **počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání** (jsou zde zahrnuti žáci 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících tříd víceletých gymnázií v absolutních počtech). Protože počet žáků se v těchto letech výrazně mění vlivem poklesu

populace, je na **obrázku 3B** uveden vývoj **podílů žáků** v uvedených kategoriích vzdělávání. Jsou zde zřejmé proporce počtu žáků procházejících uvedenými druhy vzdělávání. Tabulka s konkrétními údaji o počtech žáků a jejich podílech je uvedena dále.

Ve všech údajích a propočtech jsou **zahrnuti i žáci a studenti přijímaní ke studiu v soukromých školách**. Jejich počet v denním studiu v oborech pro žáky po základním vzdělání je **13715, což představuje 13 % přijímaných**. V oborech poskytujících výuční list to je 3874 žáků (9 %), ve studijních oborech SOU 1204 žáků (12 %) a ve studijních oborech poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou odborného charakteru 8600 žáků (16 %).

Není uveden přehled o jiných formách studia (studium při zaměstnání), počet žáků v něm byl poměrně stabilní s mírným nárůstem – o desetiny procent – do roku 2004/05. O roku 2005/06 dochází k poklesu počtu přijímaných do jiných forem, ve školním roce 2007/08 je podíl žáků vstupujících do jiných forem studia v oborech poskytujících výuční list (H) 1,1 %, v maturitních oborech odborného vzdělávání (M) 5,1, v maturitních oborech s odborným výcvikem (L0) 0,8 % počtu žáků denního studia. Podíl gymnazistů studujících v jiné než denní formě činí 1,0 %. Údaje o studujících v jiných formách studia u nástavb a vyšších odborných škol jsou uvedeny dále, protože jejich podíl je výrazně vyšší.

Tab. 1: Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků soukromých škol a žáků se zdravotním postižením
Denní studium

30.9.	Gymnázium	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem	z toho s matur.
		s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem		
1997	24 338	54 346	434	2 535	57 315	52 906	5 723	58 629	140 282	84 841
1998	25 592	50 369	347	3 560	54 276	53 112	7 968	61 080	140 948	84 276
1999	26 563	48 290	390	3 118	51 798	54 841	8 147	62 988	141 349	83 390
2000	26 093	48 365	1 000	2 120	51 485	56 369	7 605	63 974	141 552	83 063
2001	25 975	50 080	1 611	1 813	53 504	54 278	7 628	61 906	141 385	85 294
2002	25 226	50 740	2 263	1 603	54 606	52 400	8 817	61 217	141 049	87 046
2003	25 736	51 086	3 092	1 559	55 737	51 338	8 600	59 938	141 411	88 514
2004	25 683	50 254	3 767	1 411	55 432	49 030	9 117	58 147	139 262	88 821
2005	26 187	48 216	5 288	1 243	54 747	46 504	9 367	55 871	136 805	89 058
2006	27 112	50 171	6 217	905	57 293	45 472	10 687	56 159	140 564	94 187
2007	25 845	48 496	6 662	881	56 039	42 010	10 096	52 106	133 990	91 099

Vše v % 30.9.	Gymnázium	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem %	z toho s matur.
		s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem		
1997	17,35	38,74	0,31	1,81	40,86	37,71	4,08	41,79	100	60,48
1998	18,16	35,73	0,25	2,53	38,51	37,68	5,65	43,34	100	59,79
1999	18,79	34,16	0,28	2,21	36,65	38,80	5,76	44,56	100	59,00
2000	18,47	34,14	0,71	1,51	36,36	39,79	5,37	45,16	100	58,70
2001	18,37	35,42	1,14	1,28	37,84	38,39	5,40	43,79	100	60,30
2002	17,88	35,98	1,60	1,14	38,71	37,15	6,25	43,40	100	61,71
2003	18,20	36,12	2,19	1,10	39,41	36,30	6,08	42,39	100	62,59
2004	18,44	36,09	2,70	1,01	39,80	35,21	6,55	41,75	100	63,78
2005	19,14	35,24	3,87	0,91	40,02	33,99	6,85	40,84	100	65,10
2006	19,29	35,69	4,42	0,64	40,76	32,35	7,60	39,95	100	67,01
2007	19,29	36,19	4,97	0,66	41,82	31,35	7,53	38,89	100	67,99

Pozn.: V počtu žáků gymnázií jsou zahrnuti žáci přijatí do 1. ročníků čtyřletých gymnázií a žáci studující ve víceletých gymnáziích v ročnících odpovídajících věkově 1. r. čtyřletého gymnázia.

Údaje **nezahrnují žáky vstupující do denní formy zkráceného studia pro získání výučního listu** (83 žáků) či pro **získání vzdělání s maturitní zkouškou** (M – 27, L0 – 14 žáků) v roce 2007/08. V jiných formách studia je jejich počet větší, **do zkráceného studia pro získání výučního listu** vstupuje 55 žáků, pro **získání vzdělání s maturitní zkouškou** (118 žáků). Je překvapivé, že v jiných formách studia poklesly počty přijatých proti minulému roku téměř na polovinu jejich počtu.

Ještě výraznější vývoj se odehrál ve struktuře žáků, kteří se připravují v oborech navazujících na dříve uvedené kategorie středního vzdělávání, tj. v **nástavbovém a vyšším odborném vzdělávání**. Protože tyto kategorie vzdělávání nejsou ve vzájemné přímé vazbě, je na dalším obrázku (obr. 4) vyjádřen vývoj **pouze v počtech žáků a studentů** nově přijatých do 1. ročníků **nástavbového a vyššího odborného studia**. Číselné hodnoty jsou uvedeny v tabulce 2.

Výrazné **změny v počtech přijímaných žáků vykazovalo nástavbové studium**. Zatímco v roce 1989 v denní formě toto studium neexistovalo, po roce 1993 začal nárůst a v roce 1996 téměř polovina vyučených ihned po vyučení pokračovala ve vzdělávání v tomto studiu v denní formě. Tento vysoký podíl nebyl pouze důsledkem snahy rodičů poskytnout svým dětem co nejvyšší úroveň vzdělání, ale především tím, že v roce 1996 nepřicházeli téměř žádní žáci ze základních škol. Vyučující SOU se tedy snažili získat co nejvyšší počet absolventů k pokračování v tomto nástavbovém studiu, které obvykle probíhalo v jejich škole.

Po roce 1997 byl počet žáků přijímaných do nástavbového studia administrativně omezován, proto došlo k jeho poklesu. (Propad v roce 1999 byl ale důsledkem prodloužení základní školy v roce 1996). Následné uvolnění přineslo zvýšení počtu přijímaných žáků, do denního studia bylo ve školním roce 2007/08 nově přijato téměř 11,4 tisíc žáků, což představuje **32 % všech vyučených v daném roce**. Skutečností ovšem je, že asi **třetina přijatých žáků toto studium nedokončí**. V této kategorii je přijímán v jiných formách studia velký počet žáků, téměř stejný jako počty přijímaných v denním studiu. Jde převážně o dálkovou formu, počet neúspěšných je však více než 50 %.

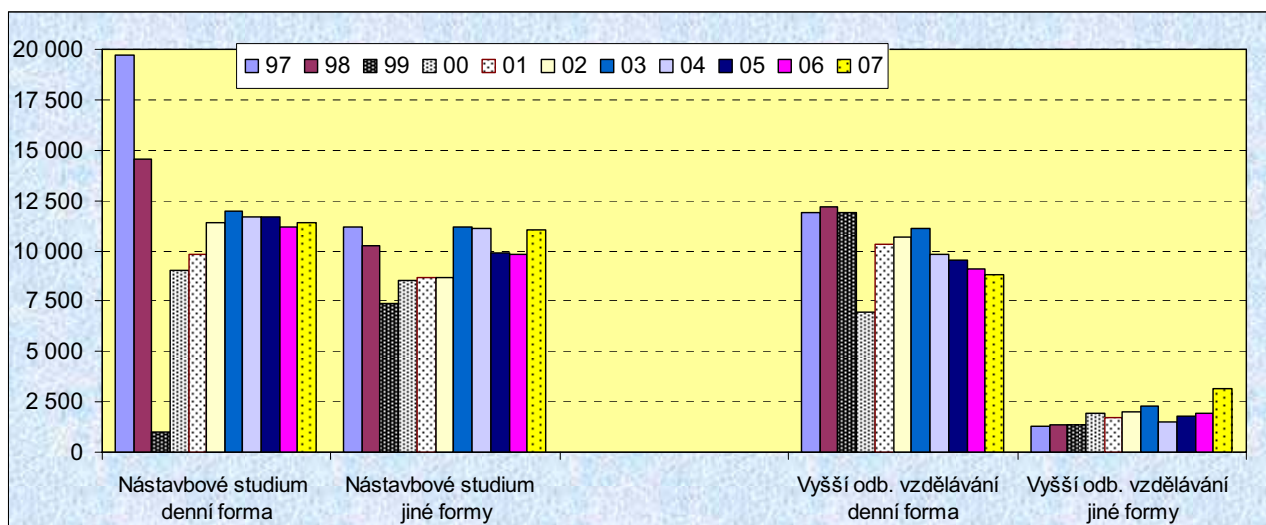
Nástavbové studium umožňuje získání vyšší vzdělanostní úrovně vyučeným absolventům, kteří se v průběhu vyučení rozhodli pokračovat ve studiu. Tato možnost má velký význam, protože pak vzdělání v učebních oborech není uzavřenou vzdělávací cestou. To je důležité jak při získávání zájemců o vzdělávání v těchto oborech, tak z hlediska zájmu společnosti o co nejvyšší vzdělanost obyvatel. I když poměrně značný podíl přihlášených studium nedokončí, je evidentní, že absolvování i části vzdělávání zvyšuje jejich vzdělanost.

V zájmu společnosti je i rozvoj podnikatelských dovedností vyučených, k tomu dochází především v nástavbovém oboru Podnikání, do kterého vstupuje polovina přijatých do nástavbových oborů.

Vyšší odborné vzdělávání vykazuje výrazný rozvoj po roce 1995, kdy naposledy proběhlo přijímací řízení do pomaturitního studia. Počet žáků vstupujících do vyššího odborného studia v krátké době překonal počet vstupujících dříve do studia pomaturitního. Pokles v roce 2000 byl způsoben nepatrným počtem maturantů vycházejících v tom roce. Ve školním roce 2007/08 bylo do denního studia přijato asi 8800 studentů (11,3% maturantů), do jiných forem bylo přijato asi 3200 studentů.

Vznik vyššího studia výrazně přispěl k rozvoji vzdělávání na úrovni odpovídající terciárnímu vzdělávání v době, kdy vysoké školství nereagovalo na potřebu vytvoření bakalářské formy vzdělávání a navíc byla málo uspokojována poptávka po vysokoškolském studiu. Jeho rozvoji přispělo i zrušení pomaturitního studia a následné převedení této formy na vyšší odborné vzdělávání. V současné době klesá počet přijímaných, kromě toho také někteří studenti VOŠ si hledají příležitost k přechodu do bakalářského studia. Výhodou vyššího odborného studia je vysoký podíl praxe v reálných pracovních podmínkách.

Obr. 4: Vývoj počtu studentů vstupujících do 1. ročníků nástavbového a vyššího odborného vzdělávání

Tab. 2 Vývoj počtu žáků nově přijatých do nástavbového a vyššího vzdělávání

30. IX	Nástavbové studium pro absolventy 3I. UO		Vyšší studium (bez konzervatoří)	
	denní	jiné formy	denní	jiné formy
1997	19 685	11 189	11 881	1 305
1998	14 581	10 242	12 192	1 371
1999	1 011	7 377	11 876	1 369
2000	9 039	8 529	6 949	1 938
2001	9 841	8 673	10 343	1 754
2002	11 412	8 673	10 709	2 024
2003	11 944	11 201	11 135	2 273
2004	11 657	11 132	9 786	1 518
2005	11 708	9 923	9 555	1 786
2006	11 174	9 836	9 103	1 949
2007	11 406	11 005	8 786	3 182

2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle kraje

Údaje o vývoji struktury nově přijímaných žáků a studentů ve středním a vyšším vzdělávání jsou velice zajímavé z pohledu krajského členění. Přenesení pravomocí na kraje může vést k rozdílnému vývoji proporcí v jednotlivých družích vzdělávání, zejména v těch krajích, které mají záměr regulovat tyto proporce především ve snaze zajistit pracovní síly pro profese, o které není ze strany žáků a jejich rodičů zájem.

Vzhledem k rozsahu údajů zde uvádíme v krajském členění pouze základní údaje o počtech a podílech žáků vstupujících do prvních ročníků, tj. hodnoty obdobné jako v souhrnných tabulkách 1 a 2. Aby bylo možné sledovat i vývoj, uvádíme tyto hodnoty za školní roky 2003/04 až 2007/08. Podrobnější údaje o struktuře přijímaných žáků a absolventů v jednotlivých krajích podle kategorií vzdělání a skupin oborů vzdělání lze získat na www.nuov.cz v rubrice „Kraje a vzdělávání“.

V grafech k vývoji vzdělanostní struktury jsou pro jednotlivé kraje uvedeny proporce žáků nově přijatých do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a střední vzdělání s výučním listem, v grafech není znázorněn vývoj podílů žáků v oborech poskytujících střední vzdělání (necele 1 % z celku).

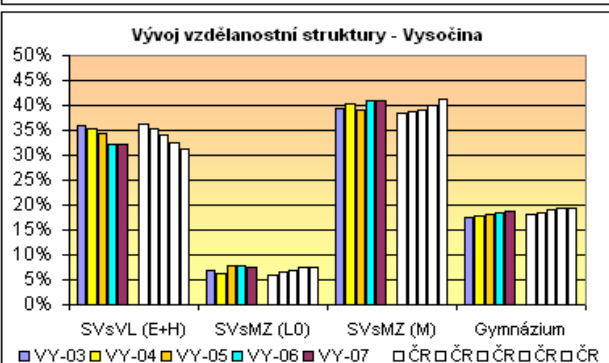
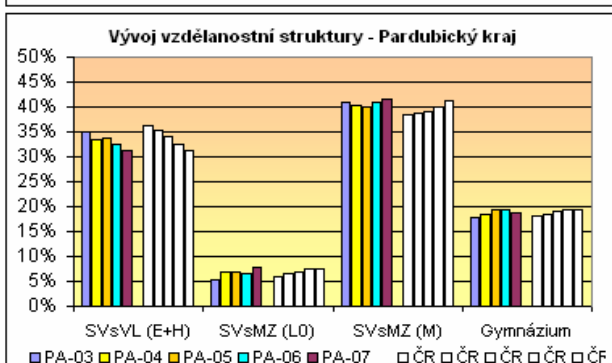
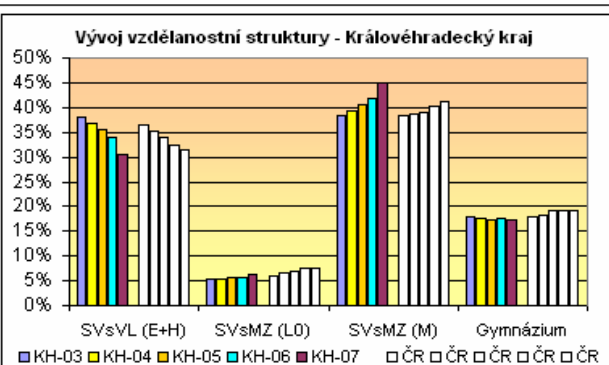
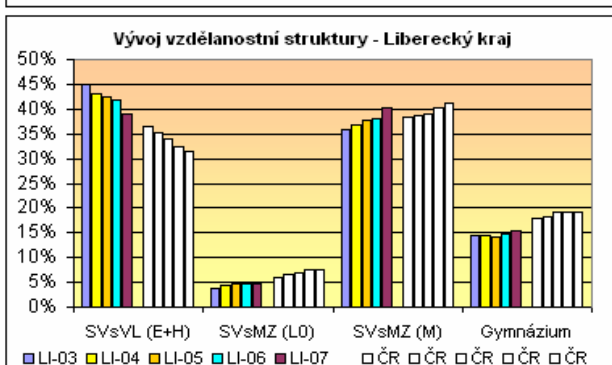
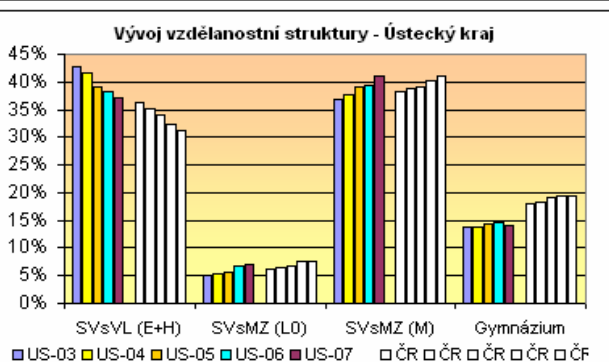
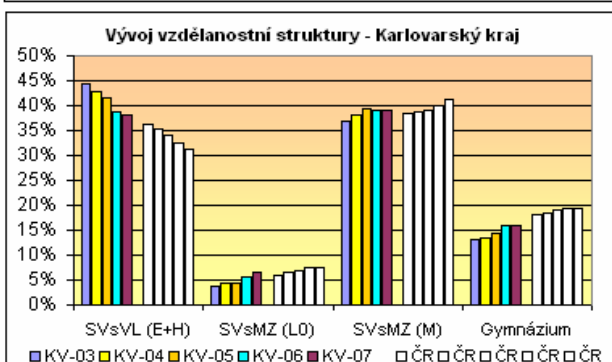
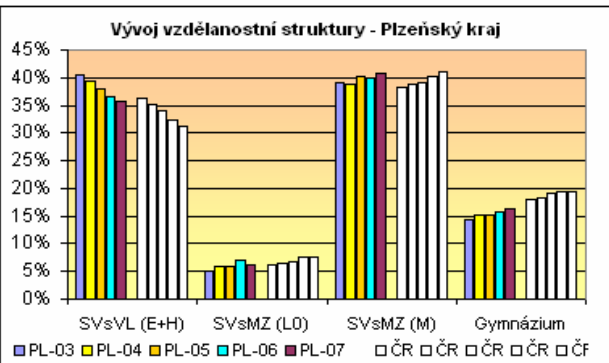
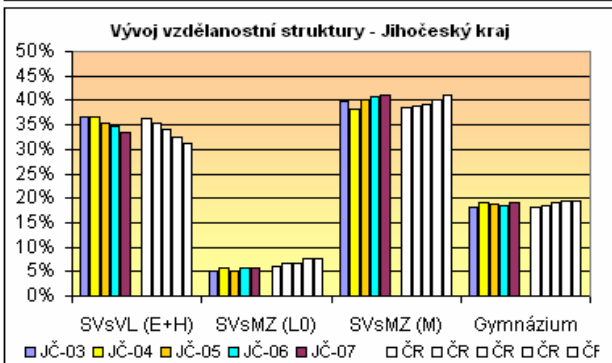
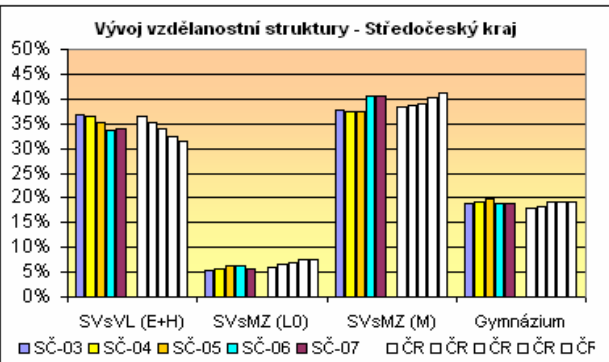
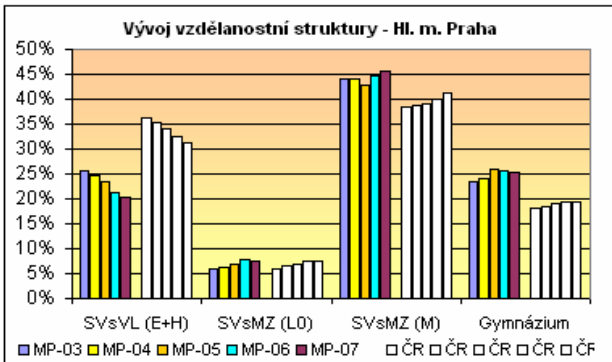
Pro názor jsou v každém grafu opakující se bílé sloupce, které představují průměr ČR a je zachováno stejné měřítko všech grafů. Zřejmý a logický je značně odlišný stav v Praze, zřetelný je pokles počtu přijímaných do oborů poskytujících výuční list ve všech krajích, i když z různého výchozího stavu a různým tempem, ojediněle i s případným zvýšením v posledním roce – ve Středočeském a Jihomoravském kraji. Odlišná je situace v podílech studijních oborů kategorie L0, a to jak výchozím stavem roku 2003, tak i vývojem – pokles ve Středočeském, Plzeňském a Jihomoravském kraji. Jednoznačný není ani vývoj podílu gymnázií – dochází k poklesu podílu přijímaných v několika krajích. Nejstabilnější v růstu je podíl SOŠ s MZ, pokles je zřejmý pouze v Karlovarském kraji.

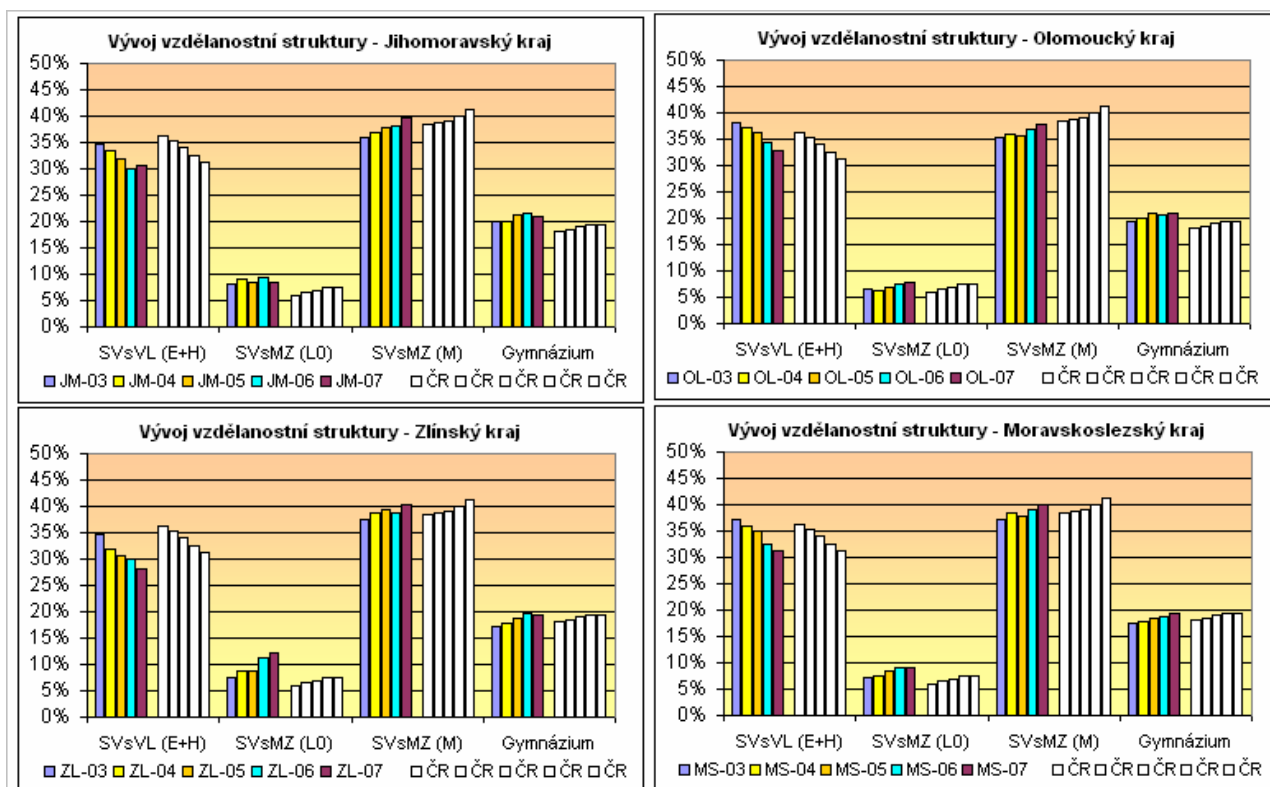
V **tabulce 4** jsou uvedeny **počty žáků** vstupujících do 1. ročníků uváděných kategorií v jednotlivých krajích, v **tabulce 5** **podíly počtů žáků** vždy pro roky 2003/04 až 2007/08. Aby byl vývoj v jednotlivých krajích ještě zřetelnější, je v **tabulce 6** spočten **meziroční nárůst** v jednotlivých krajích a kategoriích vzdělávání a jsou zvýrazněny výrazné nárůsty a poklesy. Pro porovnání jsou ve všech případech uvedeny i hodnoty pro ČR.

Z porovnání uvedených hodnot v roce 2007/08 můžeme zjistit některé zajímavé údaje, je však potřebné **ponechat mimo srovnávání Prahu**. **Gymnaziálním vzděláváním** prochází největší podíl žáků v Jihomoravském a Olomouckém kraji, nejméně v Ústeckém a Libereckém. V **maturitních oborech kategorie M** byl největší podíl žáků nově přijat v kraji Královéhradeckém a Pardubickém, nejmenší v Olomouckém a Karlovarském (v 2006/07 Libereckém) kraji, do oborů poskytujících střední **vzdělání s výučním listem** pak byl přijat největší podíl žáků v Libereckém a Karlovarském kraji, nejmenší ve Zlínském a Jihomoravském kraji. Do **oborů kategorie L0** (vyučení s maturitou) byl přijat největší podíl žáků ve Zlínském a Moravskoslezském kraji, nejmenší podíl pak v kraji Libereckém a Jihočeském. Z celkového pohledu je přijímán do maturitních oborů nejvyšší podíl žáků ve Zlínském a Jihomoravském kraji, nejnižší v Libereckém a Karlovarském kraji (v roce 2006/07 v Ústeckém kraji). Připomínáme, že neporovnáváme s Prahou, kde je podíl přijímaných do maturitních oborů nejvyšší.

Velice zajímavé hodnoty lze najít v tabulce 6, kde jsou uvedeny u základních kategorií vzdělání meziroční nárůsty či úbytky. Nejvyšší hodnota meziročního poklesu i nárůstu přísluší poslednímu roku (2007/08), a to poklesu podílu přijímaných do oborů poskytujících výuční list (-3,3 p.b.) a nárůstu maturantů v kategorii M (3,2 p.b.) obojí v kraji Královéhradeckém.

**Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně)
Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 03/04 až 07/08**

Ještě připomínáme, že v našich tabulkách a grafech sledujeme vývoj počtu a podílů žáků gymnázií ve třídách věkově odpovídajících 1. ročníku 4letých gymnázií. Proto není možné srovnávat zde uvedené údaje s jinde běžně uváděnými údaji o počtech nově přijatých do 1. ročníků, kde se počítají žáci s věkovým rozdílem dvou i čtyř let.

Tab. 3: Počty a podíly žáků přijatých do oborů lyceí
denní studium - podíl z celkové počtu přijatých do SŠ po ZŠ

K rozvoji obecně odborného vzdělávání, jehož prvotním cílem je příprava žáků ke vstupu do terciárního vzdělávání, dochází i zaváděním oborů lyceí. Po mnohaletém ověřování dochází k rozšiřování této vzdělávací nabídky a její podíl už nelze považovat za zanedbatelný. Dlouhodobý záměr ČR předpokládá její další rozšiřování, ve školním roce 2007/08 dosáhla téměř 5 % podíl v celku žáků vstupujících do středního vzdělávání.

	2004/05	2005/05	2006/07	2007/08
Hl.m.Praha	515, 3,0%	541, 3,2%	729, 4,2%	717, 4,4%
Středočeský kraj	246, 2,1%	425, 3,6%	519, 4,2%	657, 5,5%
Jihočeský kraj	115, 1,3%	267, 3,0%	284, 3,1%	345, 4,2%
Plzeňský kraj	165, 2,3%	271, 3,9%	271, 3,8%	310, 4,7%
Karlovarský kraj	155, 3,7%	208, 5,2%	157, 3,9%	173, 4,4%
Ústecký kraj	199, 1,7%	304, 2,6%	359, 3,0%	363, 3,2%
Liberecký kraj	112, 2,0%	210, 3,7%	236, 4,0%	224, 4,1%
Královéhradecký k.	194, 2,5%	289, 3,9%	414, 5,3%	494, 6,4%
Pardubický kraj	230, 3,3%	211, 3,2%	371, 5,4%	290, 4,3%
Vysočina	206, 3,0%	200, 2,9%	240, 3,4%	304, 4,5%
Jihomoravský kraj	354, 2,2%	739, 4,8%	849, 5,3%	808, 5,2%
Olomoucký kraj	261, 2,9%	260, 3,0%	311, 3,5%	285, 3,4%
Zlínský kraj	295, 3,4%	407, 4,9%	459, 5,4%	520, 6,4%
Moravskoslezský k.	720, 4,0%	956, 5,4%	1081, 6,0%	1032, 6,1%
Česká republika	3767, 2,7%	5288, 3,9%	6217, 4,4%	6522, 4,9%

Z tabulky je zřejmé, že největší rozšíření mají lycea v Královéhradeckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji, nejmenší pak v Ústeckém a Olomouckém kraji.

Tab. 4: Počty žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 03/04 až 07/08

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a LO			Celkem z toho	
			s matur.	bez mat.	celk.	s výu.list	s matur.	Celkem	s matur.	
Hl.m.Praha	03/04	4060	7631	184	7815	4441	1029	5470	17345	12720
	04/05	4120	7539	160	7699	4231	1082	5313	17132	12741
	05/06	4345	7222	203	7425	3923	1138	5061	16831	12705
	06/07	4439	7730	162	7892	3664	1351	5015	17346	13520
	07/08	4176	7485	180	7665	3346	1224	4570	16411	12885
Středočeský kraj	03/04	2255	4547	151	4698	4442	647	5089	12042	7449
	04/05	2257	4414	147	4561	4300	665	4965	11783	7336
	05/06	2337	4374	134	4508	4124	753	4877	11722	7464
	06/07	2311	4969	72	5041	4117	777	4894	12246	8057
	07/08	2255	4832	59	4891	4039	688	4727	11873	7775
Jihočeský kraj	03/04	1642	3627	50	3677	3341	453	3794	9113	5722
	04/05	1657	3336	45	3381	3215	489	3704	8742	5482
	05/06	1647	3539	36	3575	3114	461	3575	8797	5647
	06/07	1665	3690	41	3731	3142	507	3649	9045	5862
	07/08	1596	3414	36	3450	2789	474	3263	8309	5484
Plzeňský kraj	03/04	1023	2774	56	2830	2857	366	3223	7076	4163
	04/05	1060	2727	46	2773	2773	424	3197	7030	4211
	05/06	1063	2790	42	2832	2640	416	3056	6951	4269
	06/07	1124	2836	57	2893	2603	494	3097	7114	4454
	07/08	1075	2678	59	2737	2351	414	2765	6577	4167
Karlovarský kraj	03/04	556	1553	80	1633	1875	161	2036	4225	2270
	04/05	565	1603	56	1659	1807	190	1997	4221	2358
	05/06	573	1578	14	1592	1665	175	1840	4005	2326
	06/07	639	1569	22	1591	1555	223	1778	4008	2431
	07/08	632	1552	16	1568	1514	259	1773	3973	2443
Ústecký kraj	03/04	1646	4378	187	4565	5092	597	5689	11900	6621
	04/05	1605	4372	194	4566	4838	617	5455	11626	6594
	05/06	1684	4562	188	4750	4559	640	5199	11633	6886
	06/07	1733	4663	122	4785	4545	818	5363	11881	7214
	07/08	1577	4647	99	4746	4185	790	4975	11298	7014
Liberecký kraj	03/04	882	2195	57	2252	2747	228	2975	6109	3305
	04/05	824	2102	57	2159	2464	253	2717	5700	3179
	05/06	816	2150	55	2205	2425	269	2694	5715	3235
	06/07	871	2220	32	2252	2435	276	2711	5834	3367
	07/08	826	2172	34	2206	2112	263	2375	5407	3261
Královéhradecký k.	03/04	1376	2952	44	2996	2927	409	3336	7708	4737
	04/05	1370	3053	72	3125	2858	422	3280	7775	4845
	05/06	1281	2996	65	3061	2631	429	3060	7402	4706
	06/07	1383	3260	61	3321	2636	449	3085	7789	5092
	07/08	1337	3465	57	3522	2353	482	2835	7694	5284
Pardubický kraj	03/04	1265	2908	65	2973	2474	379	2853	7091	4552
	04/05	1261	2765	75	2840	2309	468	2777	6878	4494
	05/06	1287	2660	22	2682	2248	452	2700	6669	4399
	06/07	1332	2826	40	2866	2236	457	2693	6891	4615
	07/08	1274	2799	29	2828	2118	532	2650	6752	4605
Vysočina	03/04	1217	2740	37	2777	2491	474	2965	6959	4431
	04/05	1214	2775	35	2810	2430	420	2850	6874	4409
	05/06	1229	2665	44	2709	2346	522	2868	6806	4416
	06/07	1298	2874	48	2922	2256	556	2812	7032	4728
	07/08	1248	2732	55	2787	2142	509	2651	6886	4489
Jihomoravský kraj	03/04	3215	5782	161	5943	5582	1300	6882	16040	10297
	04/05	3147	5856	143	5999	5282	1426	6708	15854	10429
	05/06	3281	5886	139	6025	4927	1297	6224	15530	10464
	06/07	3421	6077	112	6189	4783	1502	6285	15895	11000
	07/08	3221	6114	112	6226	4710	1301	6011	15458	10636
Olomoucký kraj	03/04	1704	3113	57	3170	3364	578	3942	8816	5395
	04/05	1787	3216	58	3274	3333	572	3905	8966	5575
	05/06	1825	3080	21	3101	3143	590	3733	8659	5495
	06/07	1828	3261	43	3304	3025	653	3678	8810	5742
	07/08	1781	3199	50	3249	2761	653	3414	8444	5633
Zlínský kraj	03/04	1478	3221	278	3499	2980	653	3633	8610	5352
	04/05	1517	3317	228	3545	2741	758	3499	8561	5592
	05/06	1559	3287	211	3498	2559	740	3299	8356	5586
	06/07	1676	3298	30	3328	2544	958	3502	8506	5932
	07/08	1577	3286	24	3310	2284	990	3274	8161	5853
Moravskoslezský k	03/04	3170	6757	152	6909	6725	1326	8051	18130	11253
	04/05	3207	6946	95	7041	6459	1331	7790	18038	11484
	05/06	3260	6715	69	6784	6203	1485	7688	17732	11460
	06/07	3392	7115	63	7178	5931	1666	7597	18167	12173
	07/08	3270	6783	71	6854	5306	1517	6823	16947	11570
Česká republika	03/04	25489	54178	1559	55737	51338	8600	59938	141164	88267
	04/05	25591	54021	1411	55432	49040	9117	58157	139180	88729
	05/06	26187	53504	1243	54747	46507	9367	55874	136808	89058
	06/07	27112	56388	905	57293	45472	10687	56159	140564	94187
	07/08	25845	55158	881	56039	42010	10096	52106	133990	91099

Tab. 5: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 03/04 až 07/08

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a LD			Celkem z toho	
			s matur.	bez mat.	celk.	s výu.list	s matur.	Celkem	s matur.	
Hl.m.Praha	03/04	23,4%	44,0%	1,1%	45,1%	25,6%	5,9%	31,5%	100%	73,3%
	04/05	24,0%	44,0%	0,9%	44,9%	24,7%	6,3%	31,0%	100%	74,4%
	05/06	25,8%	42,9%	1,2%	44,1%	23,3%	6,8%	30,1%	100%	75,5%
	06/07	25,6%	44,6%	0,9%	45,5%	21,1%	7,8%	28,9%	100%	77,9%
	07/08	25,4%	45,6%	1,1%	46,7%	20,4%	7,5%	27,8%	100%	78,5%
Středočeský kraj	03/04	18,7%	37,8%	1,3%	39,0%	36,9%	5,4%	42,3%	100%	61,9%
	04/05	19,2%	37,5%	1,2%	38,7%	36,5%	5,6%	42,1%	100%	62,3%
	05/06	19,9%	37,3%	1,1%	38,5%	35,2%	6,4%	41,6%	100%	63,7%
	06/07	18,9%	40,6%	0,6%	41,2%	33,6%	6,3%	40,0%	100%	65,8%
	07/08	19,0%	40,7%	0,5%	41,2%	34,0%	5,8%	39,8%	100%	65,5%
Jihočeský kraj	03/04	18,0%	39,8%	0,5%	40,3%	36,7%	5,0%	41,6%	100%	62,8%
	04/05	19,0%	38,2%	0,5%	38,7%	36,8%	5,6%	42,4%	100%	62,7%
	05/06	18,7%	40,2%	0,4%	40,6%	35,4%	5,2%	40,6%	100%	64,2%
	06/07	18,4%	40,8%	0,5%	41,2%	34,7%	5,6%	40,3%	100%	64,8%
	07/08	19,2%	41,1%	0,4%	41,5%	33,6%	5,7%	39,3%	100%	66,0%
Plzeňský kraj	03/04	14,5%	39,2%	0,8%	40,0%	40,4%	5,2%	45,5%	100%	58,8%
	04/05	15,1%	38,8%	0,7%	39,4%	39,4%	6,0%	45,5%	100%	59,9%
	05/06	15,3%	40,1%	0,6%	40,7%	38,0%	6,0%	44,0%	100%	61,4%
	06/07	15,8%	39,9%	0,8%	40,7%	36,6%	6,9%	43,5%	100%	62,6%
	07/08	16,3%	40,7%	0,9%	41,6%	35,7%	6,3%	42,0%	100%	63,4%
Karlovarský kraj	03/04	13,2%	36,8%	1,9%	38,7%	44,4%	3,8%	48,2%	100%	53,7%
	04/05	13,4%	38,0%	1,3%	39,3%	42,8%	4,5%	47,3%	100%	55,9%
	05/06	14,3%	39,4%	0,3%	39,8%	41,6%	4,4%	45,9%	100%	58,1%
	06/07	15,9%	39,1%	0,5%	39,7%	38,8%	5,6%	44,4%	100%	60,7%
	07/08	15,9%	39,1%	0,4%	39,5%	38,1%	6,5%	44,6%	100%	61,5%
Ústecký kraj	03/04	13,8%	36,8%	1,6%	38,4%	42,8%	5,0%	47,8%	100%	55,6%
	04/05	13,8%	37,6%	1,7%	39,3%	41,6%	5,3%	46,9%	100%	56,7%
	05/06	14,5%	39,2%	1,6%	40,8%	39,2%	5,5%	44,7%	100%	59,2%
	06/07	14,6%	39,2%	1,0%	40,3%	38,3%	6,9%	45,1%	100%	60,7%
	07/08	14,0%	41,1%	0,9%	42,0%	37,0%	7,0%	44,0%	100%	62,1%
Liberecký kraj	03/04	14,4%	35,9%	0,9%	36,9%	45,0%	3,7%	48,7%	100%	54,1%
	04/05	14,5%	36,9%	1,0%	37,9%	43,2%	4,4%	47,7%	100%	55,8%
	05/06	14,3%	37,6%	1,0%	38,6%	42,4%	4,7%	47,1%	100%	56,6%
	06/07	14,9%	38,1%	0,5%	38,6%	41,7%	4,7%	46,5%	100%	57,7%
	07/08	15,3%	40,2%	0,6%	40,8%	39,1%	4,9%	43,9%	100%	60,3%
Královéhradecký k.	03/04	17,9%	38,3%	0,6%	38,9%	38,0%	5,3%	43,3%	100%	61,5%
	04/05	17,6%	39,3%	0,9%	40,2%	36,8%	5,4%	42,2%	100%	62,3%
	05/06	17,3%	40,5%	0,9%	41,4%	35,5%	5,8%	41,3%	100%	63,6%
	06/07	17,8%	41,9%	0,8%	42,6%	33,8%	5,8%	39,6%	100%	65,4%
	07/08	17,4%	45,0%	0,7%	45,8%	30,6%	6,3%	36,8%	100%	68,7%
Pardubický kraj	03/04	17,8%	41,0%	0,9%	41,9%	34,9%	5,3%	40,2%	100%	64,2%
	04/05	18,3%	40,2%	1,1%	41,3%	33,6%	6,8%	40,4%	100%	65,3%
	05/06	19,3%	39,9%	0,3%	40,2%	33,7%	6,8%	40,5%	100%	66,0%
	06/07	19,3%	41,0%	0,6%	41,6%	32,4%	6,6%	39,1%	100%	67,0%
	07/08	18,9%	41,5%	0,4%	41,9%	31,4%	7,9%	39,2%	100%	68,2%
Vysočina	03/04	17,5%	39,4%	0,5%	39,9%	35,8%	6,8%	42,6%	100%	63,7%
	04/05	17,7%	40,4%	0,5%	40,9%	35,4%	6,1%	41,5%	100%	64,1%
	05/06	18,1%	39,2%	0,6%	39,8%	34,5%	7,7%	42,1%	100%	64,9%
	06/07	18,5%	40,9%	0,7%	41,6%	32,1%	7,9%	40,0%	100%	67,2%
	07/08	18,7%	40,9%	0,8%	41,7%	32,0%	7,6%	39,7%	100%	67,1%
Jihomoravský kraj	03/04	20,0%	36,0%	1,0%	37,1%	34,8%	8,1%	42,9%	100%	64,2%
	04/05	19,8%	36,9%	0,9%	37,8%	33,3%	9,0%	42,3%	100%	65,8%
	05/06	21,1%	37,9%	0,9%	38,8%	31,7%	8,4%	40,1%	100%	67,4%
	06/07	21,5%	38,2%	0,7%	38,9%	30,1%	9,4%	39,5%	100%	69,2%
	07/08	20,8%	39,6%	0,7%	40,3%	30,5%	8,4%	38,9%	100%	68,8%
Olomoucký kraj	03/04	19,3%	35,3%	0,6%	36,0%	38,2%	6,6%	44,7%	100%	61,2%
	04/05	19,9%	35,9%	0,6%	36,5%	37,2%	6,4%	43,6%	100%	62,2%
	05/06	21,1%	35,6%	0,2%	35,8%	36,3%	6,8%	43,1%	100%	63,5%
	06/07	20,7%	37,0%	0,5%	37,5%	34,3%	7,4%	41,7%	100%	65,2%
	07/08	21,1%	37,9%	0,6%	38,5%	32,7%	7,7%	40,4%	100%	66,7%
Zlínský kraj	03/04	17,2%	37,4%	3,2%	40,6%	34,6%	7,6%	42,2%	100%	62,2%
	04/05	17,7%	38,7%	2,7%	41,4%	32,0%	8,9%	40,9%	100%	65,3%
	05/06	18,7%	39,3%	2,5%	41,9%	30,6%	8,9%	39,5%	100%	66,9%
	06/07	19,7%	38,8%	0,4%	39,1%	29,9%	11,3%	41,2%	100%	69,7%
	07/08	19,3%	40,3%	0,3%	40,6%	28,0%	12,1%	40,1%	100%	71,7%
Moravskoslezský k	03/04	17,5%	37,3%	0,8%	38,1%	37,1%	7,3%	44,4%	100%	62,1%
	04/05	17,8%	38,5%	0,5%	39,0%	35,8%	7,4%	43,2%	100%	63,7%
	05/06	18,4%	37,9%	0,4%	38,3%	35,0%	8,4%	43,4%	100%	64,6%
	06/07	18,7%	39,2%	0,3%	39,5%	32,6%	9,2%	41,8%	100%	67,0%
	07/08	19,3%	40,0%	0,4%	40,4%	31,3%	9,0%	40,3%	100%	68,3%
Česká republika	03/04	18,1%	38,4%	1,1%	39,5%	36,4%	6,1%	42,5%	100%	62,5%
	04/05	18,4%	38,8%	1,0%	39,8%	35,2%	6,6%	41,8%	100%	63,8%
	05/06	19,1%	39,1%	0,9%	40,0%	34,0%	6,8%	40,8%	100%	65,1%
	06/07	19,3%	40,1%	0,6%	40,8%	32,3%	7,6%	40,0%	100%	67,0%
	07/08	19,3%	41,2%	0,7%	41,8%	31,4%	7,5%	38,9%	100%	68,0%

Tab. 6: Meziroční nárůst podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 03/04 až 07/08

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C s maturit.	Obory vzděl. kat. H+E a L s výu. list	Obory vzděl. kat. H+E a L s matur.	z toho s matur.
Hl.m.Praha	03/04					
	04/05	0,6	0,0	-0,1	-0,9	0,4
	05/06	1,8	-1,1	0,3	-1,4	0,4
	06/07	-0,2	1,7	-0,3	-2,2	1,0
	07/08	-0,1	1,0	0,2	-0,7	-0,3
Středočeský kraj	03/04					
	04/05	0,4	-0,3	0,0	-0,4	0,3
	05/06	0,8	-0,1	-0,1	-1,3	0,8
	06/07	-1,1	3,3	-0,6	-1,6	-0,1
	07/08	0,1	0,1	-0,1	0,4	-0,6
Jihočeský kraj	03/04					
	04/05	0,9	-1,6	0,0	0,1	0,6
	05/06	-0,2	2,1	-0,1	-1,4	-0,4
	06/07	-0,3	0,6	0,0	-0,7	0,4
	07/08	0,8	0,3	0,0	-1,2	0,1
Plzeňský kraj	03/04					
	04/05	0,6	-0,4	-0,1	-0,9	0,9
	05/06	0,2	1,3	-0,1	-1,5	0,0
	06/07	0,5	-0,3	0,2	-1,4	1,0
	07/08	0,5	0,9	0,1	-0,8	-0,6
Karlovarský kraj	03/04					
	04/05	0,2	1,2	-0,6	-1,6	0,7
	05/06	0,9	1,4	-1,0	-1,2	-0,1
	06/07	1,6	-0,3	0,2	-2,8	1,2
	07/08	0,0	-0,1	-0,1	-0,7	1,0
Ústecký kraj	03/04					
	04/05	0,0	0,8	0,1	-1,2	0,3
	05/06	0,7	1,6	-0,1	-2,4	0,2
	06/07	0,1	0,0	-0,6	-0,9	1,4
	07/08	-0,6	1,9	-0,2	-1,2	0,1
Liberecký kraj	03/04					
	04/05	0,0	0,9	0,1	-1,7	0,7
	05/06	-0,2	0,7	0,0	-0,8	0,3
	06/07	0,7	0,4	-0,4	-0,7	0,0
	07/08	0,3	2,1	0,1	-2,7	0,1
Královéhradecký k.	03/04					
	04/05	-0,2	1,0	0,4	-1,2	0,1
	05/06	-0,3	1,2	0,0	-1,2	0,4
	06/07	0,4	1,4	-0,1	-1,7	0,0
	07/08	-0,4	3,2	0,0	-3,3	0,5
Pardubický kraj	03/04					
	04/05	0,5	-0,8	0,2	-1,3	1,5
	05/06	1,0	-0,3	-0,8	0,1	0,0
	06/07	0,0	1,1	0,3	-1,3	-0,1
	07/08	-0,5	0,4	-0,2	-1,1	1,2
Vysočina	03/04					
	04/05	0,2	1,0	0,0	-0,4	-0,7
	05/06	0,4	-1,2	0,1	-0,9	1,6
	06/07	0,4	1,7	0,0	-2,4	0,2
	07/08	0,2	0,0	0,1	0,0	-0,3
Jihomoravský kraj	03/04					
	04/05	-0,2	0,9	-0,1	-1,5	0,9
	05/06	1,3	1,0	0,0	-1,6	-0,6
	06/07	0,4	0,3	-0,2	-1,6	1,1
	07/08	-0,7	1,3	0,0	0,4	-1,0
Olomoucký kraj	03/04					
	04/05	0,6	0,6	0,0	-1,0	-0,2
	05/06	1,1	-0,3	-0,4	-0,9	0,4
	06/07	-0,3	1,4	0,2	-2,0	0,6
	07/08	0,3	0,9	0,1	-1,6	0,3
Zlínský kraj	03/04					
	04/05	0,6	1,3	-0,6	-2,6	1,3
	05/06	0,9	0,6	-0,1	-1,4	0,0
	06/07	1,0	-0,6	-2,2	-0,7	2,4
	07/08	-0,4	1,5	-0,1	-1,9	0,9
Moravskoslezský k.	03/04					
	04/05	0,3	1,2	-0,3	-1,3	0,1
	05/06	0,6	-0,6	-0,1	-0,8	1,0
	06/07	0,3	1,3	0,0	-2,3	0,8
	07/08	0,6	0,9	0,1	-1,3	-0,2
Česká republika	03/04					
	04/05	0,3	0,4	-0,1	-1,1	0,5
	05/06	0,8	0,3	-0,1	-1,2	0,3
	06/07	0,1	1,0	-0,3	-1,6	0,8
	07/08	0,0	1,1	0,0	-1,0	-0,1

Zvýraznění změn:
tučně jsou uvedeny hodnoty nárůstu větší-rovno 1,5 p. b.

kurzívou a šedě jsou uvedeny hodnoty menší-rovno - 1,5 p. b. tedy výrazný pokles

Údaje o počtech žáků **nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia** v jednotlivých krajích obsahuje **tabulka 7**, do **vyššího odborného studia** **tabulka 8**. V obou tabulkách jsou uvedeny i hodnoty jiných forem studia (pod označením JFS). Pro srovnávání jsou uvedeny hodnoty nárůstů mezi šk. roky mezi 2005/06 a 2006/07 (05/06) a také 2006/07 a 2007/08 (06/07), ale jen v denním studiu. Poslední sloupec uvádí **podíl nově přijatých do nástaveb z absolventů tříletých oborů** poskytujících výuční list v daném roce (Tab. 7), v tabulce 8 je pak uvedeno, jaký je **podíl nově přijatých do denní formy vyššího odborného studia z maturantů daného roku**.

V průměru přechází do nástaveb 32 % vyučených, nejvíce vedle Prahy v krajích Olomouckém a Středočeském. Vysoké podíly jsou i ve Zlínském, Jihomoravském a Plzeňském kraji, ve Zlínském kraji jsou i nejvyšší podíly žáků ve studijních oborech, zahrnujících odborný výcvik (studijní SOU), což ukazuje na správné směřování k posilování podílu vysoce kvalifikovaných dělníků. Nízký podíl přecházejících do nástaveb je zřejmý v Libereckém a Pardubickém kraji, kde byly v minulých letech i naprosto ojediněle velké meziroční poklesy počtu přijatých žáků. To vedlo k tomu, že zde podíl vyučených přecházejících do nástaveb nedosahuje 20 % a je s výrazným odstupem od ostatních krajů, kde podíly přijímaných přesahují 26 % vyučených.

V **oborech VOŠ** je pokles počtu nově přijatých dán sníženým zájmem uchazečů o studium, což souvisí se vzrůstající nabídkou bakalářského studia na vysokých školách. V relaci s počtem absolventů maturitních oborů poklesl za poslední dva roky podíl vstupujících do oborů VOŠ z 12 % na 11,3 %. Nejvyšší je tento podíl v Praze a Jihočeském kraji, nejnižší v Karlovarském a Moravskoslezském kraji.

Tab. 7: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia pro absolventy 3letých učebních oborů

	šk. r. 2003/04		šk. r. 2004/05		šk. r. 2005/06		šk. r. 2006/07		šk. r. 2007/200		Meziroční nárůst		Podíl z vyuč.
	denní	JFS	denní	JFS	denní	JFS	denní	JFS	denní	JFS	05/06	06/07	
Hl.m.Praha	1598	1798	1534	1793	1533	1433	1372	1548	1361	1612	-11,7%	-0,7%	44,9%
Středočeský kraj	1071	835	1172	892	1128	935	1175	808	1221	879	4,0%	5,7%	38,8%
Jihočeský kraj	836	890	737	846	753	766	780	845	787	852	3,5%	0,8%	32,6%
Plzeňský kraj	717	520	632	545	726	559	700	466	681	461	-3,7%	-4,1%	31,9%
Karlovarský kraj	283	529	327	373	345	314	358	281	335	375	3,6%	-8,2%	28,7%
Ústecký kraj	999	1035	1069	973	972	934	964	861	931	1028	-0,8%	-3,8%	30,6%
Liberecký kraj	544	434	547	398	536	522	390	344	324	602	-37,4%	-19,2%	19,9%
Královéhradecký kraj	391	554	459	437	377	451	407	546	568	532	7,4%	29,5%	26,4%
Pardubický kraj	490	230	340	395	314	307	329	328	353	359	4,6%	7,3%	19,9%
Vysočina	582	658	521	771	536	538	529	485	532	574	-1,3%	0,6%	27,5%
Jihomoravský kraj	1478	1305	1447	1267	1370	1132	1339	1035	1261	1012	-2,3%	-7,5%	32,0%
Olomoucký kraj	805	565	817	575	1008	452	859	499	996	684	-17,3%	27,5%	39,4%
Zlínský kraj	881	464	762	519	796	414	750	457	777	612	-6,1%	5,9%	34,3%
Moravskoslezský kraj	1269	1384	1293	1348	1314	1166	1222	1333	1279	1423	-7,5%	4,3%	27,5%
Česká republika	11944	11201	11657	11132	11708	9923	11174	9836	11406	11005	-4,8%	2,4%	31,9%

Tab. 8: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků vyššího studia (bez konzervatoří)

	šk. r. 2003/04		šk. r. 2004/05		šk. r. 2005/06		šk. r. 2006/07		šk. r. 2007/200		Meziroční nárůst		Podíl z matur.
	denní	JFS	denní	JFS	denní	JFS	denní	JFS	denní	JFS	05/06	06/07	
Hl.m.Praha	2576	706	2220	432	2076	466	2057	522	2076	842	-0,9%	0,9%	18,5%
Středočeský kraj	1003	235	762	154	713	179	666	349	567	437	-7,1%	-17,5%	8,6%
Jihočeský kraj	1090	98	868	60	958	122	905	127	911	300	-5,9%	0,7%	17,8%
Plzeňský kraj	411	36	364	37	418	89	417	107	377	141	-0,2%	-10,6%	10,3%
Karlovarský kraj	56		107	0	114	20	99	0	111	69	-15,2%	10,8%	6,1%
Ústecký kraj	722	173	554	41	555	43	510	77	522	137	-8,8%	2,3%	9,7%
Liberecký kraj	358	0	285	27	300	0	275	30	289	24	-9,1%	4,8%	10,6%
Královéhradecký kraj	535	20	408	8	446	26	357	0	394	60	-24,9%	9,4%	9,5%
Pardubický kraj	645	111	574	71	571	91	566	124	518	184	-0,9%	-9,3%	12,9%
Vysočina	849	229	803	94	549	72	468	106	455	139	-17,3%	-2,9%	11,5%
Jihomoravský kraj	1453	320	1179	251	1101	259	1127	192	1002	283	2,3%	-12,5%	11,0%
Olomoucký kraj	449	57	438	69	516	59	417	60	381	123	-23,7%	-9,4%	7,9%
Zlínský kraj	562	92	445	54	500	89	455	76	453	124	-9,9%	-0,4%	8,9%
Moravskoslezský kraj	988	224	779	220	738	271	784	179	730	326	5,9%	-7,4%	7,3%
Česká republika	11697	2301	9786	1518	9555	1786	9103	1949	8786	3189	-5,0%	-3,6%	11,3%

Meziroční nárůst - je určen v denním studiu

Podíl z - je pro šk. r. 2007/08

3. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání

Na obrázcích a v tabulkách otištěných na dalších stránkách uvádíme počty žáků nově vstupujících do prvních ročníků v jednotlivých kategoriích vzdělání v letech 2002/03 až 2007/08 v členění skupin oborů podle *Klasifikace kmenových oborů vzdělání – KKO*.

V **grafickém znázornění** jsou znázorněny **počty** žáků a studentů nově přijatých do prvních ročníků oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem (H + E), střední vzdělání s maturitní zkouškou (M a L0) a všech společně v letech (obr. 5,6,7,8); toto součtové znázornění je uvedeno i formou **podílů žáků** (obr. 9), aby byl zřejmý vývoj i v situaci proměnlivých počtů v populaci. Dále jsou uvedeny počty přijatých do nástavbového studia a do oborů vyššího odborného vzdělávání (obr. 10 a 11). Konkrétní **počty přijímaných i jejich podíly** v jednotlivých skupinách oborů vzdělání v dané kategorii vzdělání jsou uvedeny v **tabulkách 9 až 11** (tj. např. kolik procent žáků je nově přijato do chemických oborů ze všech nově přijatých do příslušné kategorie oborů v jednotlivých letech).

Údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků do prvních ročníků v jednotlivých skupinách oborů zahrnují i žáky soukromých škol a žáky se zdravotním postižením.

Množství hodnot v tabulkách a jejich znázornění v grafech umožňuje nejruznějším způsobem porovnávat vývoj v jednotlivých kategoriích vzdělání a skupinách oborů. Proto uvádíme jen několik podstatných údajů o tom, kde dochází k výrazným změnám, zejména v posledním roce a ve skupinách s velkými počty žáků.

V **oborech středního vzdělávání s výučním listem** (obr. 5) po mnohaletém poklesu počtu žáků ve skupině 23 Strojírenství dochází v posledních třech letech k výraznému růstu. V posledním roce jde sice o pokles počtu přijímaných o 33 žáků (celkem je 8593 přijatých), ovšem v podílech jde o výrazně nejvyšší přírůstek – 1,5 p.b. na celkový podíl 20,5 %. Druhý největší nárůst podílu – 0,7 p.b., ovšem pokles v předchozích letech – pak vykazuje skupina 36 Stavebnictví (4220 žáků, 10 % podíl z celkového počtu přijímaných do učených oborů). Je zřejmé, že intenzivní zájem zaměstnavatelů o získání budoucích pracovníků se pozitivně odráží ve volbě žáků. Největší podíl zaujímá skupina 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus, která i při významném poklesu počtu vykazuje nárůst 0,5 p.b. (počet přijatých 10 207). Největší pokles nastal ve skupině 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika – 0,9 p.b. (o více než 600 žáků na konečných 2700).

Nejpočetnější skupinou oborů v **maturitních oborech kategorie M** (obr. 6) zůstává trvale skupina 63 Ekonomika a administrativa, která si sice v posledních letech udržovala stabilní podíl přijímaných žáků (asi 20 %), v posledním roce však došlo k poklesu o 1,1 p.b. (tj. asi 1000 žáků). Potěšující je nárůst počtu žáků ve skupinách 23 Strojírenství a 26 Elektrotechnika, výpočetní technika a telekomunikace byl vystřídán v letošním roce poklesem přijatých strojařů o 0,5 p.b. Trvale narůstá počet žáků přijímaných do oborů lyceí, což se odráží v nárůstu ve skupině 78 Obecně odborná příprava (nárůst 1 p.b.). Významná skupina 53 Zdravotnictví vykazuje v posledních třech letech výrazně nižší počet přijímaných, v posledním roce pokles o 0,6 p.b.

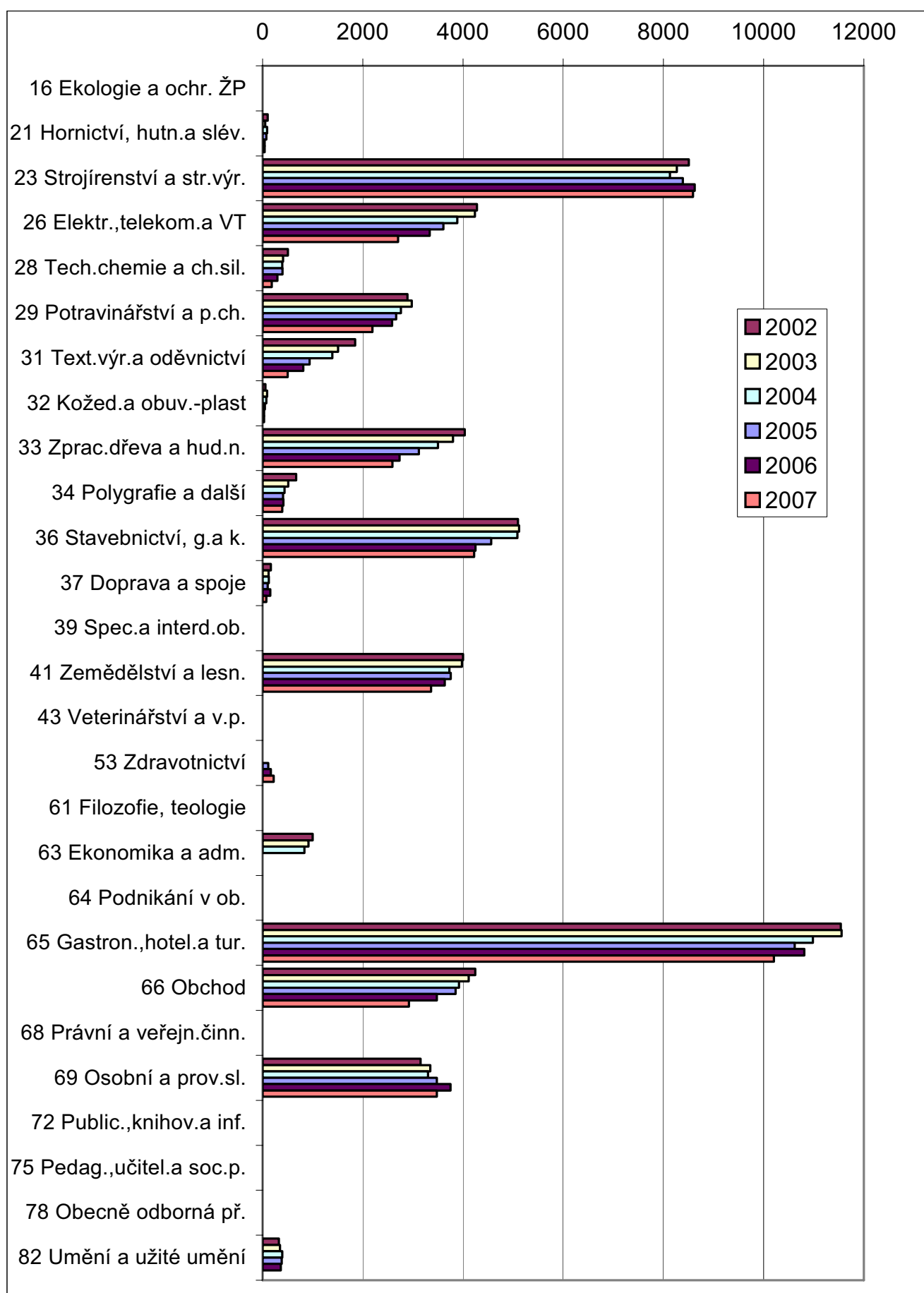
V **maturitních oborech kategorie L0** (studijní SOU - obr. 7) došlo k výraznému nárůstu ve skupině 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (jako důsledek vytvoření oboru Autotronika), nárůst ve skupině 23 Strojírenství a strojírenská výroba byl vystřídán poklesem, pokles pokračuje i ve skupině 26 Elektrotechnika (zvýšený přesunem oboru Autotronika do skupiny 39). Nejvýraznější pokles pak vykazuje skupina 66 Obchod (2,1 p.b.), jako zřejmý důsledek problémů absolventů s odpovídajícím uplatněním.

Vývoj souhrnu počtu žáků v těchto základních kategoriích je dobře zřetelný na součtovém grafickém znázornění na obr. 8, poklesy a nárůsty vyrovnávají a nejsou výrazné.

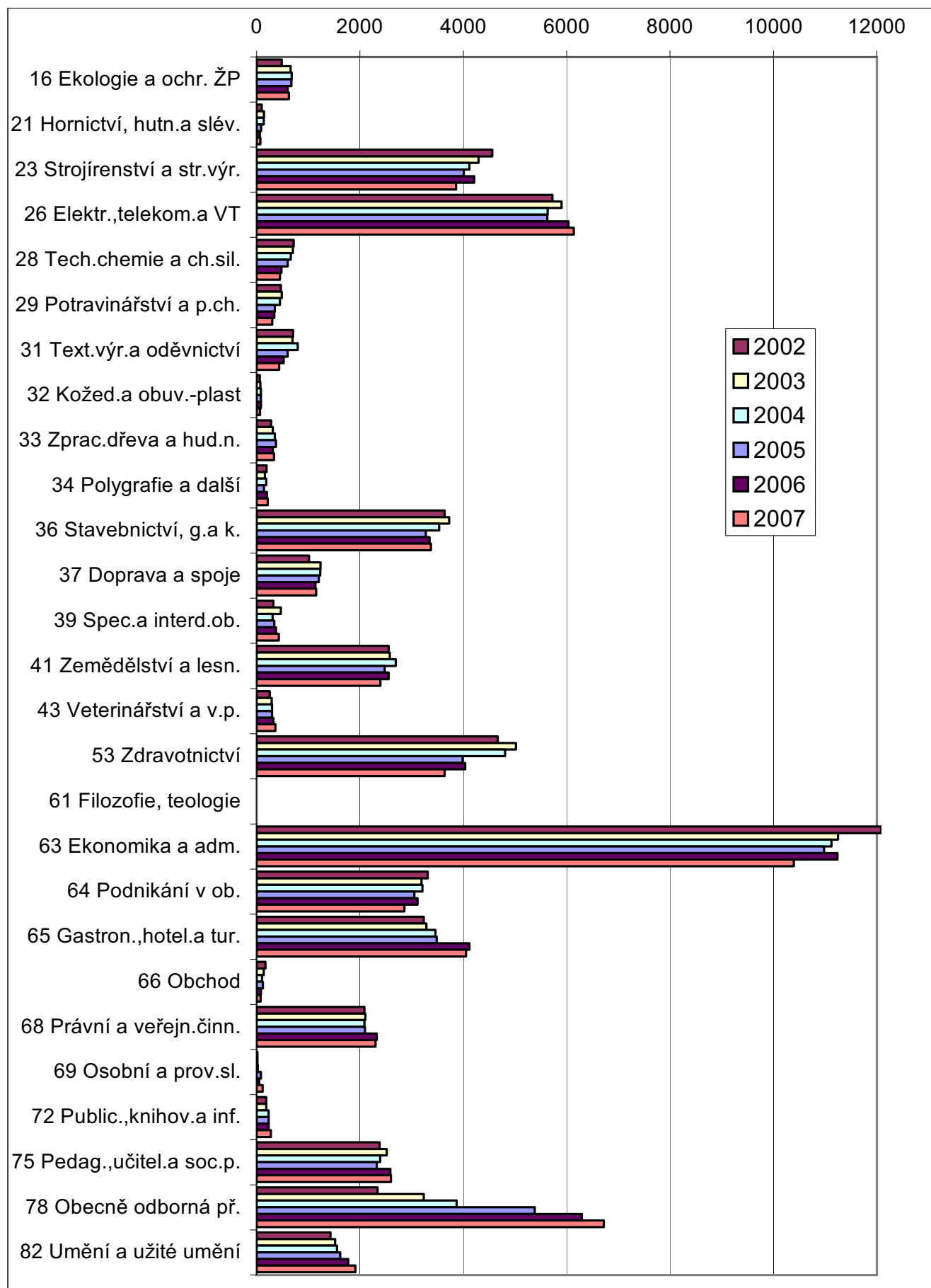
V **nástavbovém vzdělávání** (obr. 9) je zřejmý stálý nárůst v nejpočetnější skupině 64 Podnikání v oborech. Velký podíl této skupiny je ovlivněn zejména tím, že při velké rozptýlenosti výuky na mnoho SOU je to často jediná možnost, jak vytvořit dostatečně velkou třídu ze zájemců o nástavbové studium z různých oborů. Výhodou je ovšem i příprava vyučených k budoucímu podnikání a zvýšení jejich vzdělanostní úrovně.

Ve **vyšším odborném vzdělávání** (obr. 10) pokračuje dlouhodobý pokles počtu žáků téměř ve všech skupinách, určitý nárůst je ve skupinách 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (0,5 p.b.) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (0,3 p.b.), větší pak ve skupině 82 Umění a užité umění (1,5 p.b.).

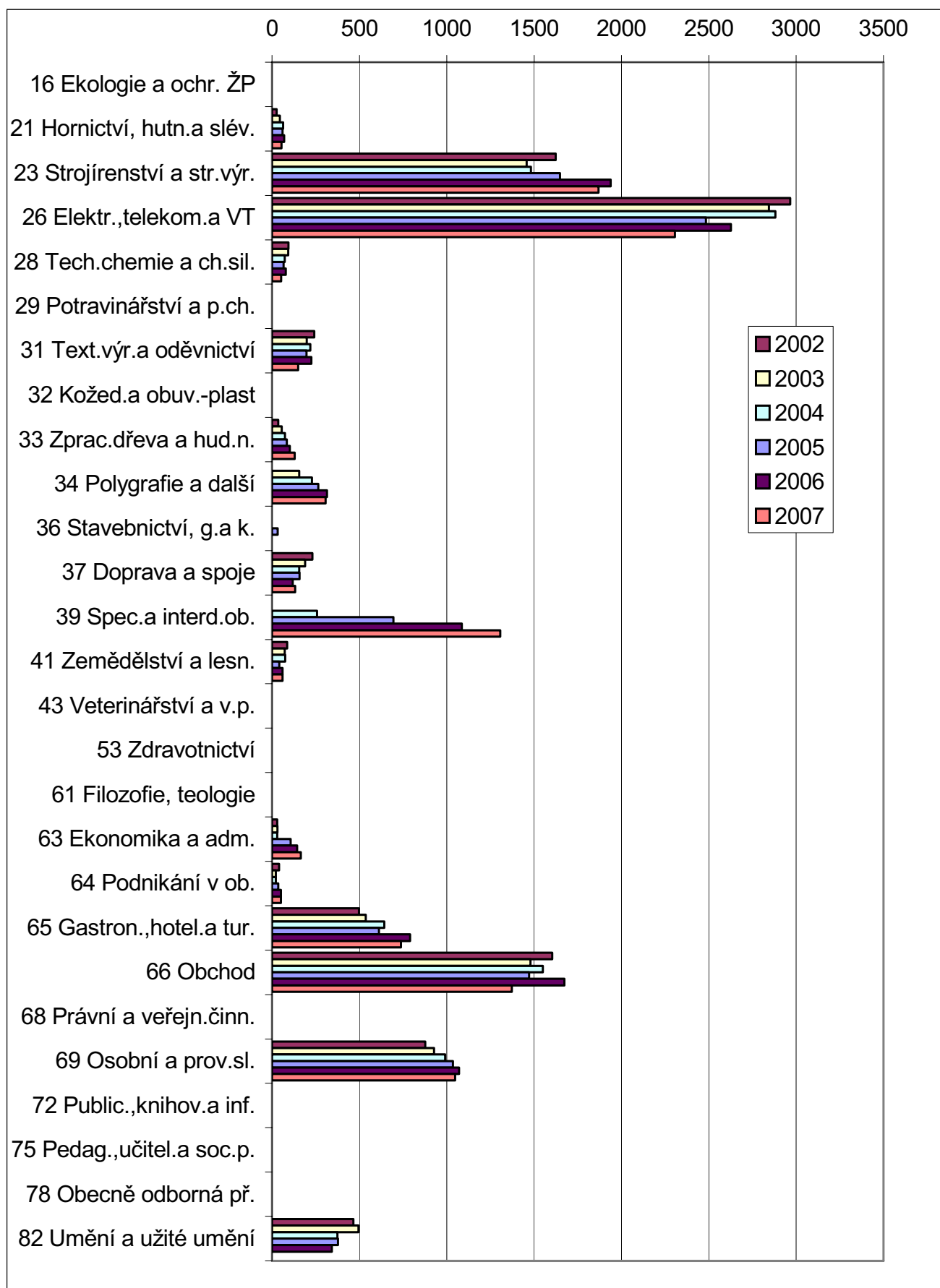
Obr. 5: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem - H a E

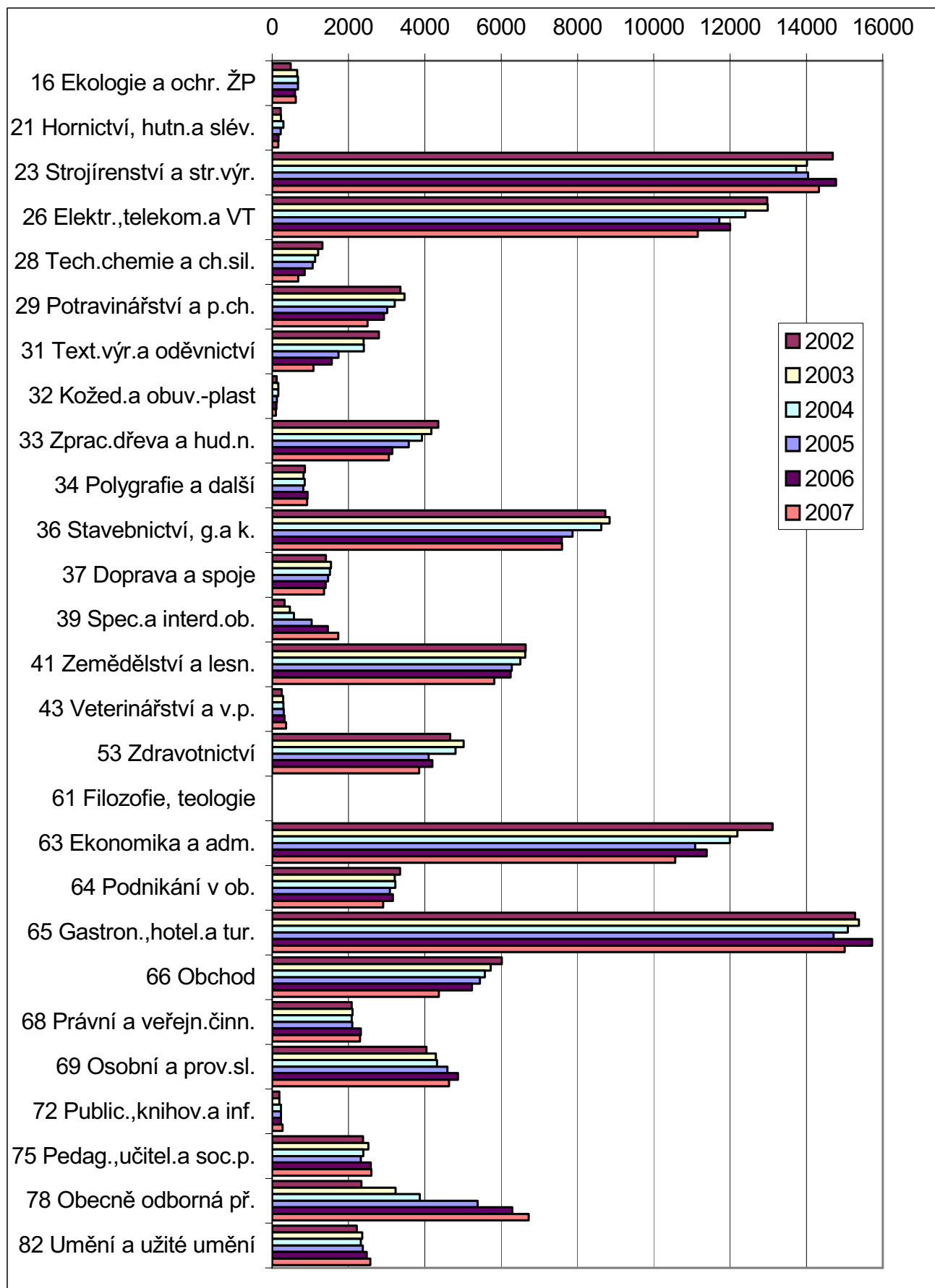
Obr. 6: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (odborné) - M

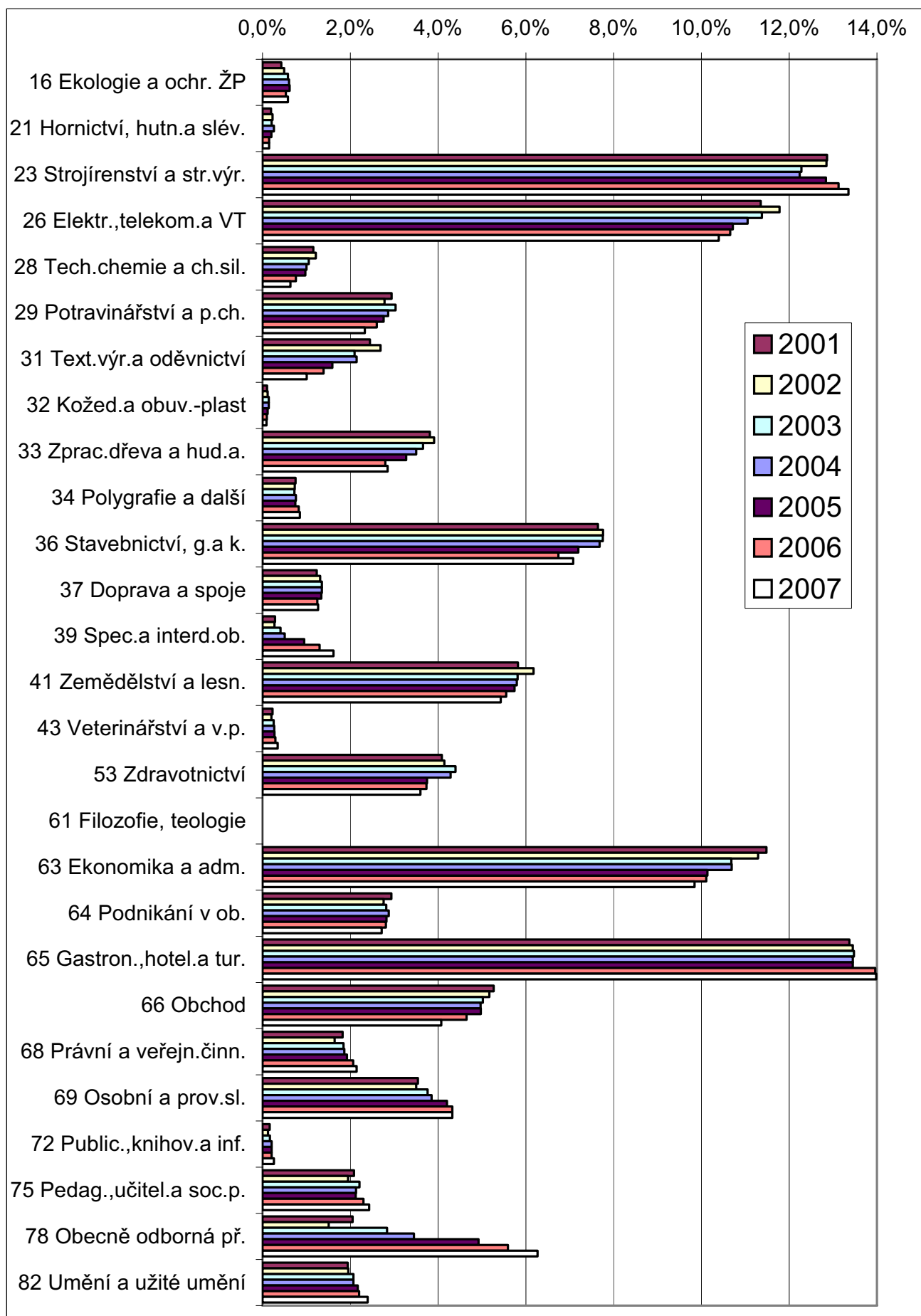
Obr. 7: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem - L0

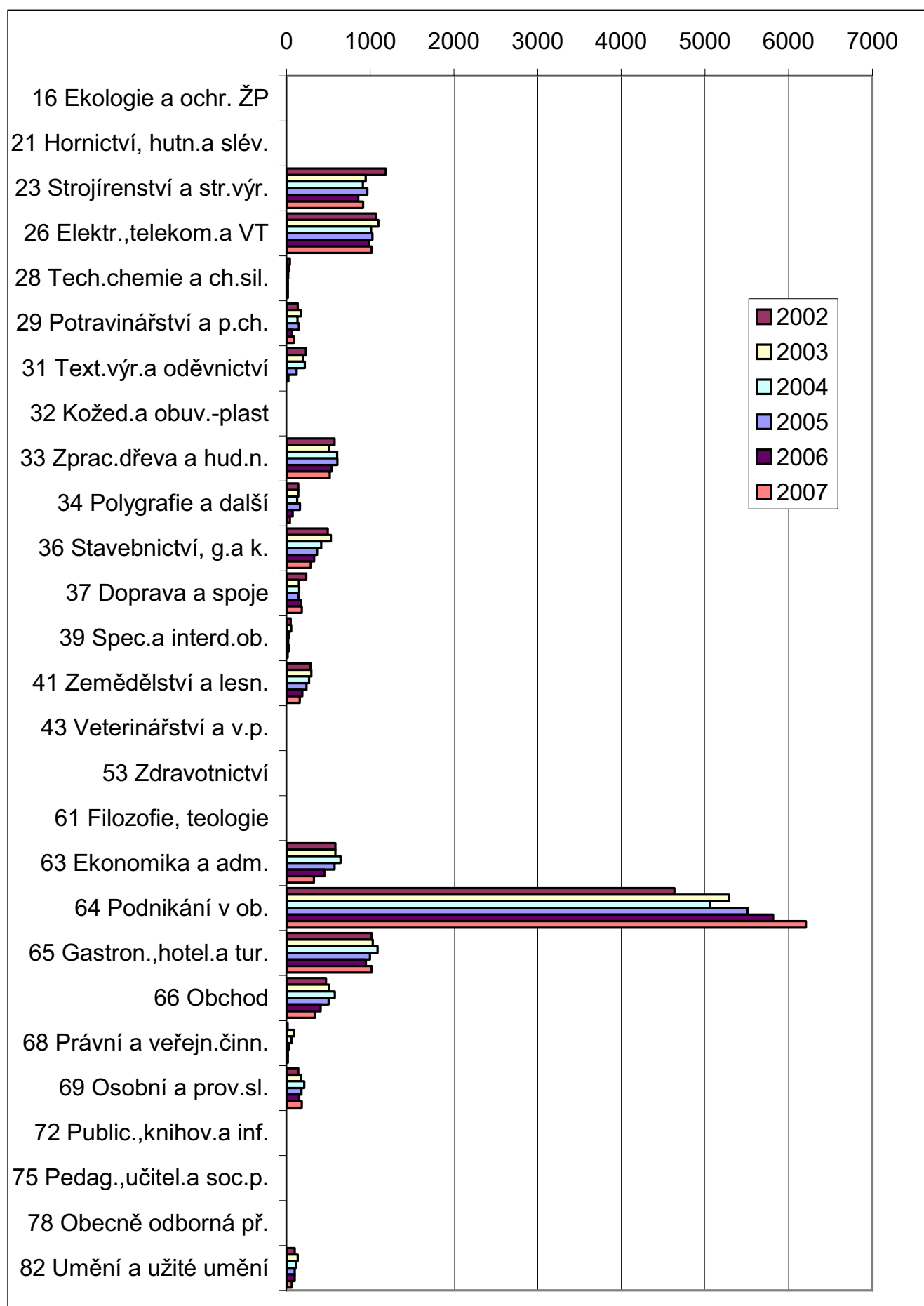
Obr. 8: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s vyučným listem a maturitní zkouškou pro absolv. základní školy - E + H + M + L0

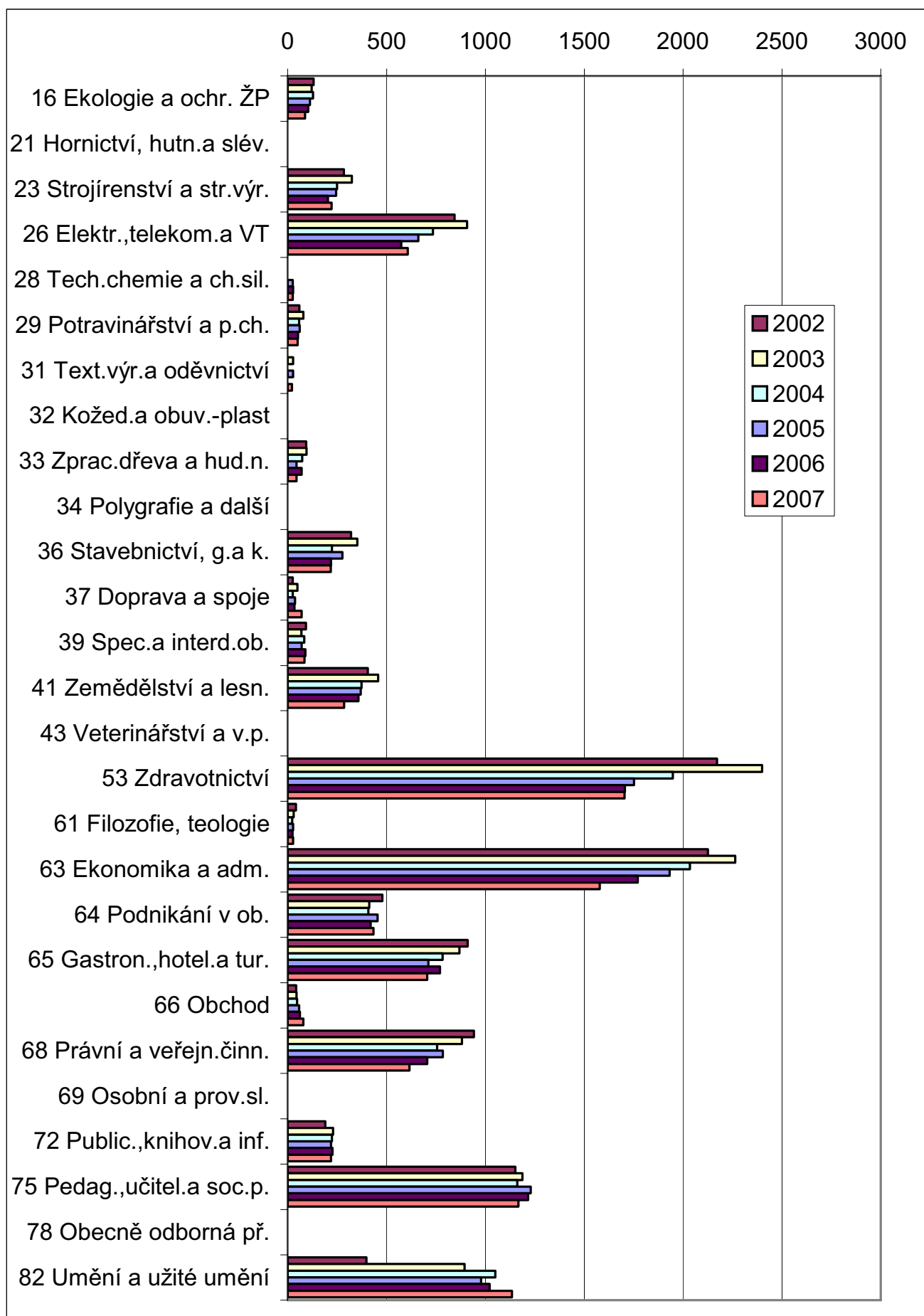
Obr.9: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s vyučným listem a maturitní zkouškou pro absolv. základní školy - E + H + M + L0

Obr. 10: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou - nástavbové studium - L5

Obr. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání - N

Tab. 9: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium Střední vzdělávání s výučním listem - E + H

Skup.ob.	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn. a slév.	102	0,2%	50	0,1%	90	0,2%	75	0,2%	38	0,1%	37	0,1%
23 Strojírenství a str.výr.	8507	16,2%	8265	16,1%	8132	16,6%	8386	18,0%	8626	19,0%	8593	20,5%
26 Elektr., telekom. a VT	4276	8,2%	4239	8,3%	3887	7,9%	3610	7,8%	3338	7,3%	2707	6,4%
28 Tech. chemie a ch. sil.	506	1,0%	409	0,8%	390	0,8%	398	0,9%	296	0,7%	180	0,4%
29 Potravinářství a p. ch.	2893	5,5%	2980	5,8%	2759	5,6%	2663	5,7%	2588	5,7%	2194	5,2%
31 Text. výr. a oděvnictví	1849	3,5%	1505	2,9%	1392	2,8%	938	2,0%	815	1,8%	499	1,2%
32 Kožed. a obuv.-plast	58	0,1%	90	0,2%	75	0,2%	45	0,1%	29	0,1%	31	0,1%
33 Zprac. dřeva a hud. a.	4036	7,7%	3801	7,4%	3498	7,1%	3120	6,7%	2734	6,0%	2592	6,2%
34 Polygrafie a další	669	1,3%	509	1,0%	438	0,9%	408	0,9%	417	0,9%	391	0,9%
36 Stavebnictví, g. a k.	5094	9,7%	5120	10,0%	5088	10,4%	4565	9,8%	4248	9,3%	4220	10,0%
37 Doprava a spoje	167	0,3%	121	0,2%	126	0,3%	100	0,2%	151	0,3%	72	0,2%
39 Spec. a interd. ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
41 Zemědělství a lesn.	4000	7,6%	3978	7,7%	3729	7,6%	3758	8,1%	3634	8,0%	3365	8,0%
43 Veterinářství a v. p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	112	0,2%	166	0,4%	222	0,5%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	998	1,9%	912	1,8%	837	1,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron., hotel. a tur.	11540	22,0%	11555	22,5%	10984	22,4%	10617	22,8%	10813	23,8%	10207	24,3%
66 Obchod	4245	8,1%	4111	8,0%	3918	8,0%	3854	8,3%	3479	7,6%	2922	7,0%
68 Právní a veřejn. činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov. sl.	3151	6,0%	3345	6,5%	3303	6,7%	3479	7,5%	3751	8,2%	3475	8,3%
72 Public., knihov. a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag., učitel. a soc. p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	326	0,6%	348	0,7%	394	0,8%	379	0,8%	365	0,8%	303	0,7%
Celkový součet	52417	100,0%	51338	100,0%	49040	100,0%	46507	100,0%	45488	100,0%	42010	100,0%

Denní studium Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) - M

Skup.ob.	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	488	0,9%	658	1,2%	677	1,3%	674	1,3%	600	1,1%	623	1,1%
21 Hornictví, hutn. a slév.	97	0,2%	141	0,3%	140	0,3%	88	0,2%	61	0,1%	70	0,1%
23 Strojírenství a str.výr.	4562	8,6%	4293	7,9%	4118	7,6%	4007	7,5%	4209	7,5%	3859	7,0%
26 Elektr., telekom. a VT	5725	10,8%	5899	10,9%	5632	10,4%	5623	10,5%	6033	10,7%	6140	11,1%
28 Tech. chemie a ch. sil.	719	1,4%	700	1,3%	661	1,2%	600	1,1%	481	0,9%	450	0,8%
29 Potravinářství a p. ch.	471	0,9%	484	0,9%	453	0,8%	354	0,7%	341	0,6%	304	0,6%
31 Text. výr. a oděvnictví	709	1,3%	694	1,3%	793	1,5%	602	1,1%	522	0,9%	434	0,8%
32 Kožed. a obuv.-plast	60	0,1%	71	0,1%	85	0,2%	84	0,2%	81	0,1%	68	0,1%
33 Zprac. dřeva a hud. a.	282	0,5%	316	0,6%	351	0,6%	374	0,7%	314	0,6%	336	0,6%
34 Polygrafie a další	193	0,4%	162	0,3%	186	0,3%	146	0,3%	198	0,4%	216	0,4%
36 Stavebnictví, g. a k.	3638	6,9%	3724	6,9%	3532	6,5%	3272	6,1%	3343	5,9%	3374	6,1%
37 Doprava a spoje	1014	1,9%	1235	2,3%	1232	2,3%	1206	2,3%	1135	2,0%	1153	2,1%
39 Spec. a interd. ob.	326	0,6%	467	0,9%	310	0,6%	343	0,6%	374	0,7%	428	0,8%
41 Zemědělství a lesn.	2558	4,8%	2579	4,8%	2695	5,0%	2478	4,6%	2554	4,5%	2397	4,3%
43 Veterinářství a v. p.	256	0,5%	290	0,5%	297	0,5%	300	0,6%	326	0,6%	367	0,7%
53 Zdravotnictví	4663	8,8%	5016	9,3%	4805	8,9%	3986	7,4%	4035	7,2%	3635	6,6%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	12084	22,8%	11247	20,8%	11122	20,6%	10978	20,5%	11239	19,9%	10396	18,8%
64 Podnikání v ob.	3313	6,3%	3192	5,9%	3205	5,9%	3054	5,7%	3114	5,5%	2859	5,2%
65 Gastron., hotel. a tur.	3234	6,1%	3284	6,1%	3459	6,4%	3481	6,5%	4118	7,3%	4052	7,3%
66 Obchod	171	0,3%	137	0,3%	107	0,2%	119	0,2%	81	0,1%	75	0,1%
68 Právní a veřejn. činn.	2084	3,9%	2104	3,9%	2087	3,9%	2100	3,9%	2322	4,1%	2301	4,2%
69 Osobní a prov. sl.	17	0,0%	19	0,0%	23	0,0%	82	0,2%	49	0,1%	114	0,2%
72 Public., knihov. a inf.	189	0,4%	190	0,4%	234	0,4%	230	0,4%	231	0,4%	276	0,5%
75 Pedag., učitel. a soc. p.	2381	4,5%	2519	4,6%	2391	4,4%	2324	4,3%	2589	4,6%	2602	4,7%
78 Obecně odborná př.	2342	4,4%	3237	6,0%	3871	7,2%	5384	10,1%	6294	11,2%	6719	12,2%
82 Umění a užité umění	1427	2,7%	1520	2,8%	1555	2,9%	1615	3,0%	1771	3,1%	1910	3,5%
Celkový součet	53003	100,0%	54178	100,0%	54021	100,0%	53504	100,0%	56415	100,0%	55158	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Tab. 10: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium Střední vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem - L0

Skup.ob.	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	26	0,3%	44	0,5%	63	0,7%	60	0,6%	70	0,7%	54	0,5%
23 Strojírenství a str.výr.	1624	18,4%	1458	17,0%	1482	16,3%	1649	17,6%	1938	18,1%	1869	18,5%
26 Elektr.,telekom.a VT	2966	33,6%	2844	33,1%	2881	31,6%	2483	26,5%	2626	24,6%	2306	22,8%
28 Tech.chemie a ch.sil.	94	1,1%	93	1,1%	73	0,8%	66	0,7%	78	0,7%	52	0,5%
29 Potravinářství a p.ch.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
31 Text.výr.a oděvnictví	242	2,7%	198	2,3%	219	2,4%	197	2,1%	225	2,1%	149	1,5%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.a.	36	0,4%	56	0,7%	74	0,8%	85	0,9%	101	0,9%	130	1,3%
34 Polygrafie a další	0	0,0%	156	1,8%	228	2,5%	265	2,8%	314	2,9%	306	3,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	33	0,4%	0	0,0%	0	0,0%
37 Doprava a spoje	231	2,6%	189	2,2%	155	1,7%	157	1,7%	118	1,1%	133	1,3%
39 Spec.a interd.ob.	0	0,0%	0	0,0%	258	2,8%	695	7,4%	1086	10,2%	1306	12,9%
41 Zemědělství a lesn.	86	1,0%	72	0,8%	76	0,8%	41	0,4%	60	0,6%	60	0,6%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	30	0,3%	31	0,4%	30	0,3%	107	1,1%	144	1,3%	165	1,6%
64 Podnikání v ob.	40	0,5%	21	0,2%	22	0,2%	35	0,4%	51	0,5%	51	0,5%
65 Gastron.,hotel.a tur.	497	5,6%	536	6,2%	642	7,0%	611	6,5%	790	7,4%	738	7,3%
66 Obchod	1603	18,2%	1479	17,2%	1549	17,0%	1471	15,7%	1673	15,7%	1372	13,6%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov.sl.	877	9,9%	928	10,8%	991	10,9%	1035	11,0%	1071	10,0%	1048	10,4%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	465	5,3%	495	5,8%	374	4,1%	377	4,0%	342	3,2%	357	3,5%
Celkový součet	8817	100,0%	8600	100,0%	9117	100,0%	9367	100,0%	10687	100,0%	10096	100,0%

Denní studium Střední vzdělávání s vyučnickým listem a maturitní zkouškou pro absol. školy (E+H+M+L0)

Skup.ob.	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	488	0,4%	658	0,6%	677	0,6%	674	0,6%	600	0,5%	623	0,6%
21 Hornictví, hutn.a slév.	225	0,2%	235	0,2%	293	0,3%	223	0,2%	169	0,2%	161	0,2%
23 Strojírenství a str.výr.	14693	12,9%	14016	12,3%	13732	12,2%	14042	12,8%	14773	13,1%	14321	13,4%
26 Elektr.,telekom.a VT	12967	11,4%	12982	11,4%	12400	11,1%	11716	10,7%	11997	10,7%	11153	10,4%
28 Tech.chemie a ch.sil.	1319	1,2%	1202	1,1%	1124	1,0%	1064	1,0%	855	0,8%	682	0,6%
29 Potravinářství a p.ch.	3364	2,9%	3464	3,0%	3212	2,9%	3017	2,8%	2929	2,6%	2498	2,3%
31 Text.výr.a oděvnictví	2800	2,5%	2397	2,1%	2404	2,1%	1737	1,6%	1562	1,4%	1082	1,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	118	0,1%	161	0,1%	160	0,1%	129	0,1%	110	0,1%	99	0,1%
33 Zprac.dřeva a hud.a.	4354	3,8%	4173	3,7%	3923	3,5%	3579	3,3%	3149	2,8%	3058	2,9%
34 Polygrafie a další	862	0,8%	827	0,7%	852	0,8%	819	0,7%	929	0,8%	913	0,9%
36 Stavebnictví, g.a k.	8732	7,6%	8844	7,8%	8620	7,7%	7870	7,2%	7591	6,7%	7594	7,1%
37 Doprava a spoje	1412	1,2%	1545	1,4%	1513	1,3%	1463	1,3%	1404	1,2%	1358	1,3%
39 Spec.a interd.ob.	326	0,3%	467	0,4%	568	0,5%	1038	0,9%	1460	1,3%	1734	1,6%
41 Zemědělství a lesn.	6644	5,8%	6629	5,8%	6500	5,8%	6277	5,7%	6248	5,5%	5822	5,4%
43 Veterinářství a v.p.	256	0,2%	290	0,3%	297	0,3%	300	0,3%	326	0,3%	367	0,3%
53 Zdravotnictví	4663	4,1%	5016	4,4%	4805	4,3%	4098	3,7%	4201	3,7%	3857	3,6%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	13112	11,5%	12190	10,7%	11989	10,7%	11085	10,1%	11383	10,1%	10561	10,1%
64 Podnikání v ob.	3353	2,9%	3213	2,8%	3227	2,9%	3089	2,8%	3165	2,8%	2910	2,7%
65 Gastron.,hotel.a tur.	15271	13,4%	15375	13,5%	15085	13,4%	14709	13,4%	15721	14,0%	14997	14,0%
66 Obchod	6019	5,3%	5727	5,0%	5574	5,0%	5444	5,0%	5233	4,6%	4369	4,1%
68 Právní a veřejn.činn.	2084	1,8%	2104	1,8%	2087	1,9%	2100	1,9%	2322	2,1%	2301	2,1%
69 Osobní a prov.sl.	4045	3,5%	4292	3,8%	4317	3,8%	4596	4,2%	4871	4,3%	4637	4,3%
72 Public.,knihov.a inf.	189	0,2%	190	0,2%	234	0,2%	230	0,2%	231	0,2%	276	0,3%
75 Pedag.,učitel.a soc.p	2381	2,1%	2519	2,2%	2391	2,1%	2324	2,1%	2589	2,3%	2602	2,4%
78 Obecně odborná př.	2342	2,1%	3237	2,8%	3871	3,5%	5384	4,9%	6294	5,6%	6719	6,3%
82 Umění a užité umění	2218	1,9%	2363	2,1%	2323	2,1%	2371	2,2%	2478	2,2%	2570	2,4%
Celkový součet	114237	100,0%	114116	100,0%	112178	100,0%	109378	100,0%	112590	100,0%	107264	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání a žáci nástavbového studia

Tab. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium**Střední vzdělávání s maturitní zkouškou - nástavbové studium - L5**

Skup.ob.	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn. a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	1187	10,4%	948	7,9%	911	7,8%	968	8,3%	857	7,7%	916	8,0%
26 Elektr.,telekom. a VT	1072	9,4%	1097	9,2%	1010	8,7%	1026	8,8%	985	8,8%	1018	8,9%
28 Tech.chemie a ch.sil.	40	0,4%	28	0,2%	21	0,2%	16	0,1%	18	0,2%	18	0,2%
29 Potravinářství a p.ch.	136	1,2%	171	1,4%	133	1,1%	149	1,3%	66	0,6%	89	0,8%
31 Text.výr. a oděvnictví	233	2,0%	200	1,7%	221	1,9%	120	1,0%	22	0,2%	0	0,0%
32 Kožed. a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac. dřeva a hud.a.	573	5,0%	511	4,3%	605	5,2%	607	5,2%	542	4,9%	516	4,5%
34 Polygrafie a další	142	1,2%	142	1,2%	130	1,1%	163	1,4%	76	0,7%	40	0,4%
36 Stavebnictví, g. a k.	493	4,3%	529	4,4%	415	3,6%	364	3,1%	330	3,0%	292	2,6%
37 Doprava a spoje	235	2,1%	149	1,2%	153	1,3%	145	1,2%	173	1,5%	184	1,6%
39 Spec. a interd.ob.	51	0,4%	56	0,5%	30	0,3%	21	0,2%	27	0,2%	14	0,1%
41 Zemědělství a lesn.	286	2,5%	296	2,5%	269	2,3%	241	2,1%	188	1,7%	159	1,4%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	585	5,1%	584	4,9%	647	5,6%	573	4,9%	454	4,1%	327	2,9%
64 Podnikání v ob.	4633	40,6%	5289	44,3%	5058	43,4%	5511	47,1%	5813	52,0%	6205	54,4%
65 Gastron.,hotel. a tur.	1018	8,9%	1031	8,6%	1090	9,4%	996	8,5%	950	8,5%	1018	8,9%
66 Obchod	474	4,2%	512	4,3%	577	4,9%	503	4,3%	408	3,7%	343	3,0%
68 Právní a veřejn. činn.	14	0,1%	91	0,8%	62	0,5%	26	0,2%	16	0,1%	18	0,2%
69 Osobní a prov.sl.	143	1,3%	175	1,5%	214	1,8%	180	1,5%	152	1,4%	184	1,6%
72 Public.,knihov. a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel. a soc.p	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	97	0,8%	135	1,1%	111	1,0%	99	0,8%	97	0,9%	65	0,6%
Celkový součet	11412	100,0%	11944	100,0%	11657	100,0%	11708	100,0%	11174	100,0%	11406	100,0%

Denní studium**Vyšší odborné vzdělávání - N**

Skup.ob.	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	132	1,2%	121	1,0%	128	1,2%	113	1,1%	104	1,1%	88	0,9%
21 Hornictví, hutn. a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	284	2,5%	325	2,8%	249	2,4%	245	2,4%	203	2,1%	222	2,4%
26 Elektr.,telekom. a VT	844	7,5%	907	7,8%	735	7,1%	661	6,6%	575	6,0%	608	6,5%
28 Tech.chemie a ch.sil.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	26	0,3%	27	0,3%	26	0,3%
29 Potravinářství a p.ch.	59	0,5%	80	0,7%	58	0,6%	61	0,6%	52	0,5%	51	0,5%
31 Text.výr. a oděvnictví	0	0,0%	28	0,2%	0	0,0%	28	0,3%	0	0,0%	21	0,2%
32 Kožed. a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac. dřeva a hud.a.	94	0,8%	95	0,8%	74	0,7%	45	0,4%	70	0,7%	45	0,5%
34 Polygrafie a další	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
36 Stavebnictví, g. a k.	320	2,8%	352	3,0%	223	2,1%	277	2,7%	220	2,3%	218	2,3%
37 Doprava a spoje	26	0,2%	49	0,4%	26	0,3%	38	0,4%	34	0,4%	70	0,7%
39 Spec. a interd.ob.	92	0,8%	69	0,6%	83	0,8%	70	0,7%	90	0,9%	85	0,9%
41 Zemědělství a lesn.	405	3,6%	458	3,9%	374	3,6%	370	3,7%	358	3,7%	286	3,0%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	2172	19,2%	2399	20,5%	1948	18,8%	1752	17,4%	1706	17,7%	1704	18,2%
61 Filozofie, teologie	42	0,4%	30	0,3%	23	0,2%	27	0,3%	25	0,3%	27	0,3%
63 Ekonomika a adm.	2125	18,8%	2264	19,4%	2035	19,6%	1932	19,2%	1771	18,3%	1578	16,8%
64 Podnikání v ob.	479	4,2%	412	3,5%	408	3,9%	454	4,5%	420	4,3%	434	4,6%
65 Gastron.,hotel. a tur.	911	8,0%	869	7,4%	783	7,5%	711	7,1%	771	8,0%	705	7,5%
66 Obchod	43	0,4%	45	0,4%	47	0,5%	57	0,6%	62	0,6%	79	0,8%
68 Právní a veřejn. činn.	942	8,3%	882	7,5%	756	7,3%	785	7,8%	706	7,3%	616	6,6%
69 Osobní a prov.sl.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
72 Public.,knihov. a inf.	190	1,7%	230	2,0%	224	2,2%	219	2,2%	227	2,4%	220	2,3%
75 Pedag.,učitel. a soc.p	1151	10,2%	1187	10,1%	1161	11,2%	1230	12,2%	1216	12,6%	1167	12,4%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	1006	8,9%	895	7,7%	1051	10,1%	978	9,7%	1021	10,6%	1134	12,1%
Celkový součet	11317	100,0%	11697	100,0%	10386	100,0%	10079	100,0%	9658	100,0%	9384	100,0%

Ve vyšším odborném vzdělávání jsou zahrnuti i žáci vyššího odborného vzdělávání v konzervatoři

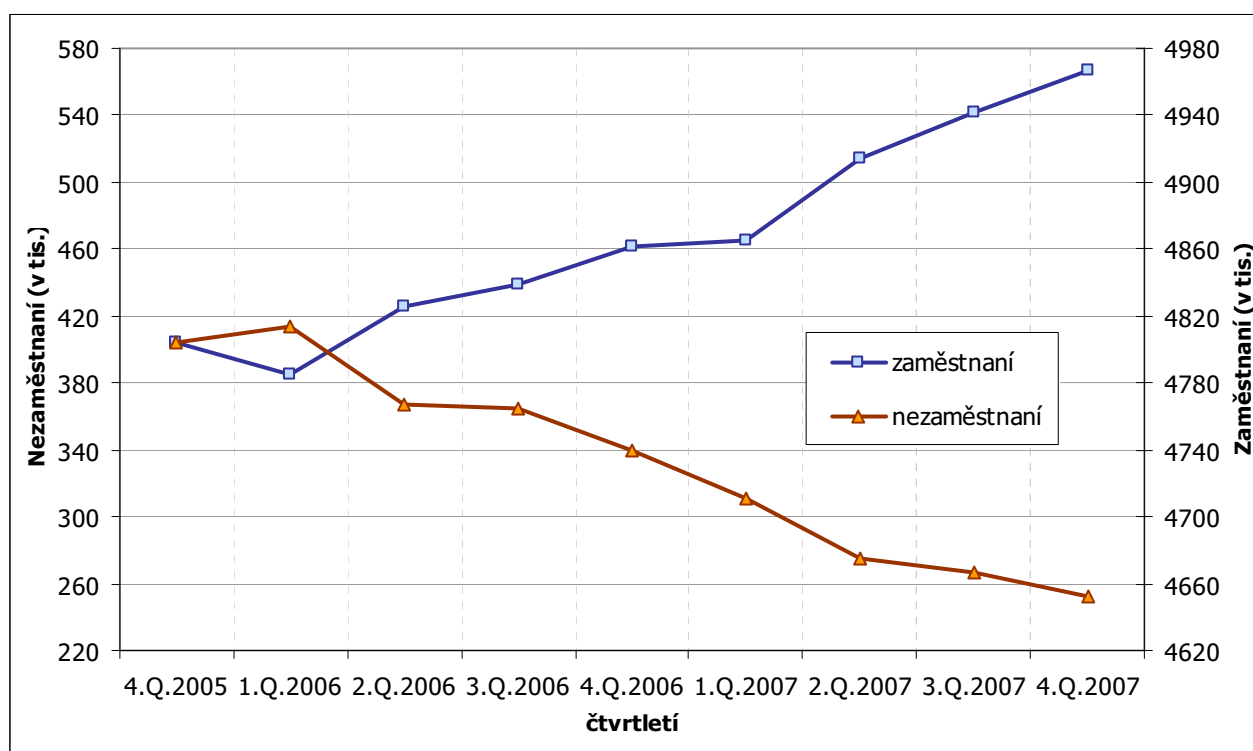
Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání

4. Postavení mladých lidí na trhu práce v ČR v porovnání s Evropskou unií

4.1 Míry ekonomické aktivity ve vybraných zemích EU podle věkových kategorií

Následující obrázek ukazuje vývoj celkového počtu zaměstnaných a nezaměstnaných v ČR během posledních dvou let. Obrázek ilustruje, jak rostl počet zaměstnaných (za dva roky přibližně o 182 tisíc lidí, tj. zhruba o 3 %) a rapidně poklesl počet nezaměstnaných o 152 tisíc (o 38 %). Pozitivním jevem je, že pracovní síla (součet zaměstnaných a nezaměstnaných) také vzrostla a zároveň absolutní přírůstek počtu zaměstnaných byl vyšší než pokles počtu nezaměstnaných.

Obr. 12: Vývoj počtu zaměstnaných a nezaměstnaných v ČR od 4. čtvrtletí 2005 po 4. čtvrtletí 2007

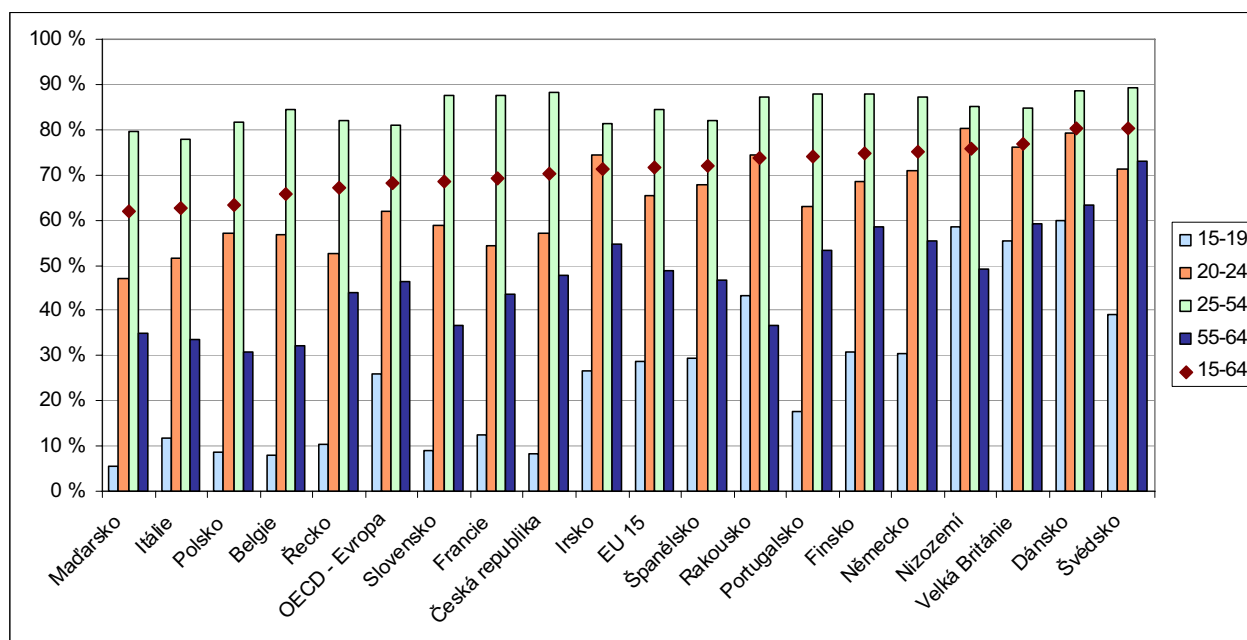
Zdroj: ČSÚ, 2008.

Situaci na trhu práce lze sledovat nejen pohledem na vývoj absolutních počtů zaměstnaných a nezaměstnaných, ale také pomocí široké palety relativních ukazatelů, jako jsou míra participace, míra zaměstnanosti a v neposlední řadě míra nezaměstnanosti.

Následující obrázek ukazuje **míru participace**, čili **podíl zaměstnaných a nezaměstnaných na celkové populaci v produktivním věku**. Míru participace lze sledovat jak celkově, tak i pro jednotlivé věkové kategorie zvlášť (podíl se pak počítá v rámci kategorie).

Míra participace celková (15 až 64letých) se v EU 15 pohybuje od 62,72 % v Itálii do 80,18 % ve Švédsku, průměr za EU 15 je 71,73 %, v ČR je zhruba na úrovni průměru EU 15 (70,33 %).

Obr. 13: Míra participace (podíl pracovních sil v populaci) ve vybraných zemích EU v jednotlivých věkových kategoriích (v %, v roce 2006)

Zdroj: OECD, LFS, 2008.

Na míru participace mladých lze pohlížet jako na ukazatel podílu mladých lidí, kteří již přešli na trh práce (a stali se zaměstnanými, nebo nezaměstnanými). Je-li tedy míra participace mladých nízká, znamená to, že velká část mladých lidí ještě neopustila vzdělávací systém, čili potenciálně by vzdělanostní úroveň pracovní síly měla být v těchto zemích v budoucnu vyšší než v zemích, které mají v současnosti vysokou míru participace mladých.

Míra participace nejmladší věkové skupiny (15 až 19letých) se v EU 15 pohybuje od 8,42 % v Belgii po extrémně vysokou hodnotu 58,65 % v Nizozemí. Průměr za země EU 15 28,71 %, což je výrazně vyšší hodnota než v ČR a dalších třech zobrazených nových členských zemích.

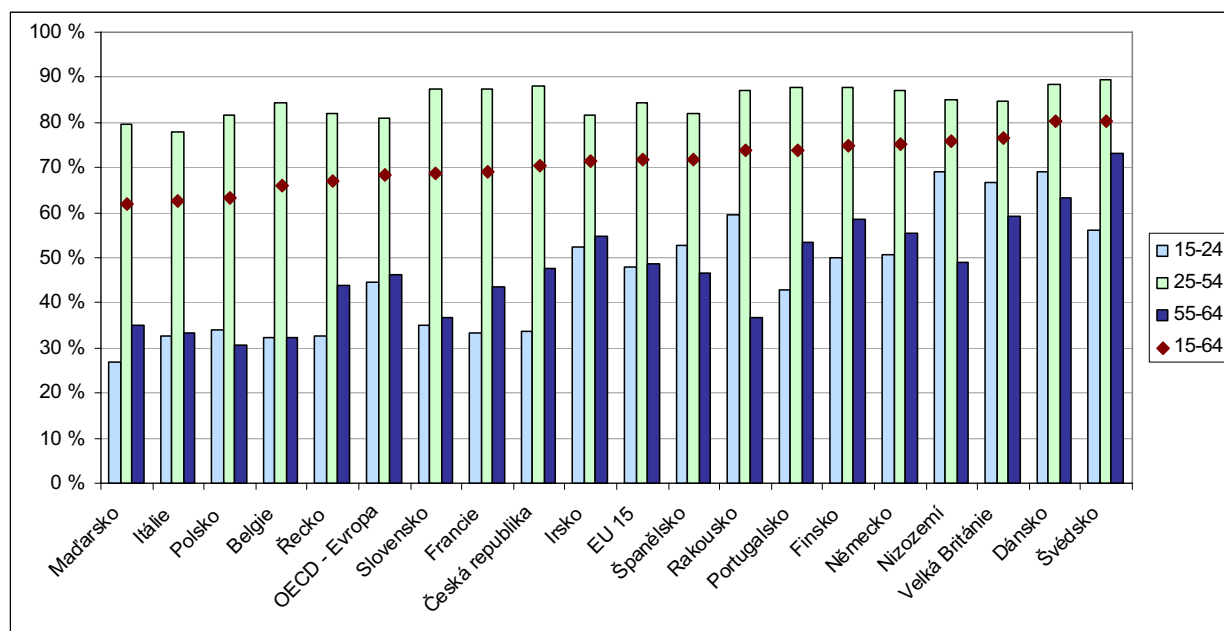
Míra participace mladých ve věku 15 až 19 let je v ČR velmi nízká (8,42 %), dokonce třetí nejnížší mezi porovnávanými zeměmi, po Maďarsku a Belgii. To je pro Českou republiku velice pozitivní, neboť jak již bylo řečeno výše, míra participace vyjadřuje procento mladých ve věku 15 až 19 let, kteří jsou již mezi zaměstnanými či nezaměstnanými a nízká hodnota znamená, že velká část mladých lidí ještě studuje. Zároveň to však ovlivňuje celkovou míru participace, která je tím pádem nižší než v zemích, kde mezi pracovní sílu hojně vstupují i nejmladší (např. Dánsko, Nizozemí, Velká Británie, Švédsko a Rakousko).

Míra participace **starších** lidí je nejvyšší ve Švédsku (téměř 73 %) a Dánsku (přes 63 %). V České republice je míra participace starších jen necelých 48 %, tj. jen o jeden procentní bod méně než průměr EU 15. Z letmého pohledu na hodnoty v jednotlivých zemích by se dalo říci, že v kategorii starších (55 až 64letých) je vysoká míra participace hlavně v severských státech a nízká v jižních státech a ve čtyřech zobrazených nových členských státech.

V následujícím grafickém porovnání jsou zřetelně vidět míry participace **mladých** (věk 15 až 24), **středního věku** a **starších** (55 až 64). Například v Rakousku je participace mladých velmi vysoká, zatímco participace starších je na úrovni nejnižších hodnot v rámci zobrazených států EU. Dalšími zeměmi, kde míra participace mladších převyšuje míru participace starších jsou Nizozemí, Velká Británie, Španělsko, Dánsko, Polsko.

Míra participace starších převyšuje míru participace mladších ve Švédsku, České republice, Řecku, Portugalsku, Francii, Finsku, Maďarsku, Německu. Téměř vyrovnané jsou v Itálii, Belgii, na Slovensku, v Irsku.

Obr. 14: Porovnání míry participace (podíl pracovních sil v populaci) ve vybraných zemích EU v hlavních věkových kategoriích v roce 2006

Zdroj: OECD, LFS, 2008.

Míra zaměstnanosti je vyjádřena jako podíl počtu zaměstnaných na celkovém počtu lidí starších 15 let v populaci. (Míra zaměstnanosti mladých ve věku 15 až 24 let je podíl zaměstnaných této věkové kategorie na populaci ve věku 15 až 24 let.) Pro mezinárodní srovnávání se používá definice zaměstnanosti ILO (International Labour Organization).⁴

Evropská rada stanovila na svých zasedáních v Lisabonu v roce 2000 a ve Stockholmu v roce 2001 cíl zvýšit zaměstnanost. **Míra zaměstnanosti by měla do roku 2010 ve všech státech EU dosahovat alespoň 70 %** (celková míra 15 až 64letých), míra zaměstnanosti žen pak minimálně 60 % a starších osob ve věku 55 až 64 let nejméně 50 %.

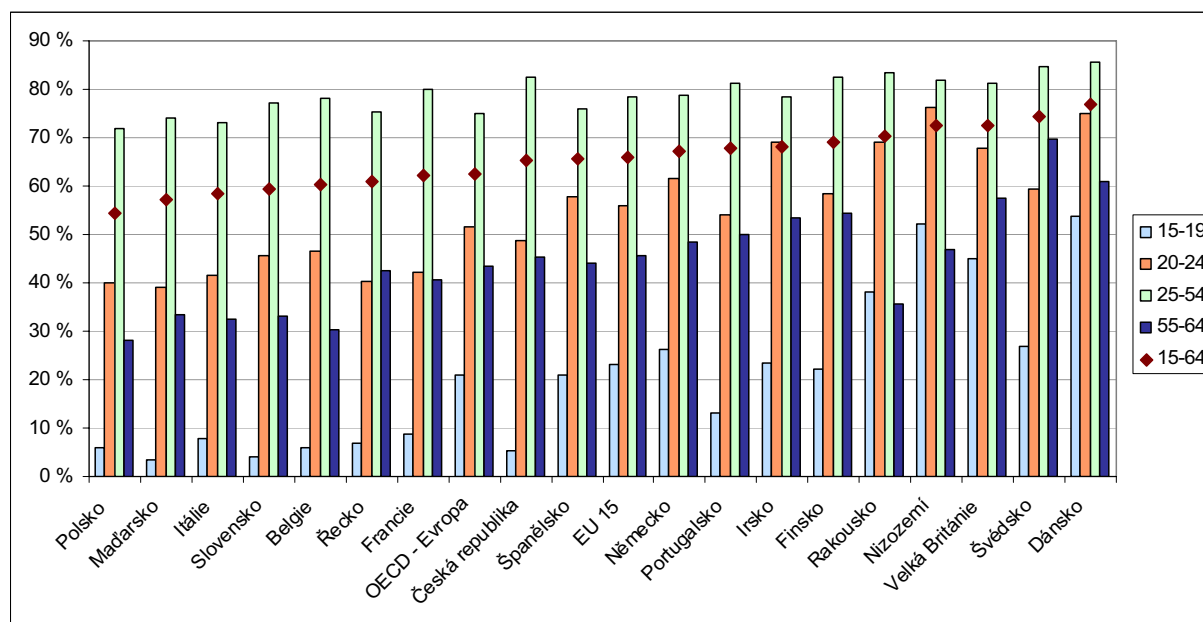
Česká republika zatím kritéria zaměstnanosti podle posledních dostupných mezinárodně porovnatelných údajů nesplňuje. V roce 2006 byla celková míra zaměstnanosti 15 až 64letých 65,27 %, žen 57 %, starších osob 45,2 %. Během prvního pololetí roku 2007 se celková míra zaměstnanosti zvýšila na 66,5 %. Růst zaměstnanosti je způsoben především tím, že v současné pracovní síle jsou zastoupeny silné populační ročníky z poválečných a z 80. let a přispívá k němu i stále se posouvající věková hranice pro odchod do důchodu. Míra zaměstnanosti vzrostla i přes zvyšující se podíl studentů vysokých škol, který by za jinak stejných okolností způsobil pokles míry zaměstnanosti.

70% minimální hranici pro celkovou míru zaměstnanosti podle údajů z roku 2006 již splňují Dánsko, Švédsko, Velká Británie, Nizozemí a Rakousko.

V porovnání se Slovenskem (59,4 %), Maďarskem (57,3 %) a Polskem (54,5 %) je Česká republika splnění kritéria (70% hranice) nejbližší.

⁴ Za **zaměstnané** se podle definice Mezinárodní organizace práce (ILO) považují osoby ve věku 15 let a více, které během týdne, v němž probíhá měření počtu zaměstnaných splňují některou z následujících podmínek - pracují za mzdu (zaměstnanci) nebo pracují za účelem dosažení zisku (podnikatelé a spolupracující rodinní příslušníci) alespoň jednu hodinu, případně mají zaměstnání, ale jsou dočasně nepřítomní (v důsledku zranění, nemoci, dovolené, studijního volna, mateřské nebo rodičovské dovolené atp.).

Obr. 15: Míra zaměstnanosti ve vybraných zemích Evropské unie v roce 2006 (v %, pro jednotlivé věkové kategorie)

Zdroj: OECD, LFS, 2008.

Míra zaměstnanosti žen v ČR se již řadu let udržuje na úrovni 57 %, pouze s mírnými meziročními výkyvy v řádu desetin procentního bodu. Česká republika tedy minimální 60% hranici na rozdíl od Dánska, Švédska, Velké Británie, Finska, Nizozemí, Portugalska, Rakouska a Německa, nesplňuje. Průměrná míra zaměstnanosti žen v EU 15 se zvyšuje, v roce 2006 dosáhla hodnoty 59,22 %.

Požadovanou minimální hranici (50 %) pro **míru zaměstnanosti starších lidí** (55 až 64letých) již splňují Švédsko, Dánsko, Velká Británie, Finsko a Portugalsko. Nejvyšší míra zaměstnanosti starších je tedy v severských zemích, což však není překvapivé vzhledem k tomu, že v těchto zemích je vysoká míra participace jak celková, tak i starších osob.

Míra nezaměstnanosti není opakem míry zaměstnanosti. **Míra nezaměstnanosti** je podíl nezaměstnaných na pracovní síle (zaměstnaní plus nezaměstnaní), ale míra zaměstnanosti je podílem na celkové populaci v produktivním věku (zaměstnaní plus nezaměstnaní plus ostatní populace v produktivním věku).

Celková míra nezaměstnanosti (15 až 64letých) v EU 15 je v rozpětí od 4 % v Dánsku do 10,4 % v Německu. V ČR je míra nezaměstnanosti v porovnání s ostatními třemi sledovanými novými členskými státy velmi nízká (7,2 %), je mírně pod průměrem EU 15 (8,0 %).

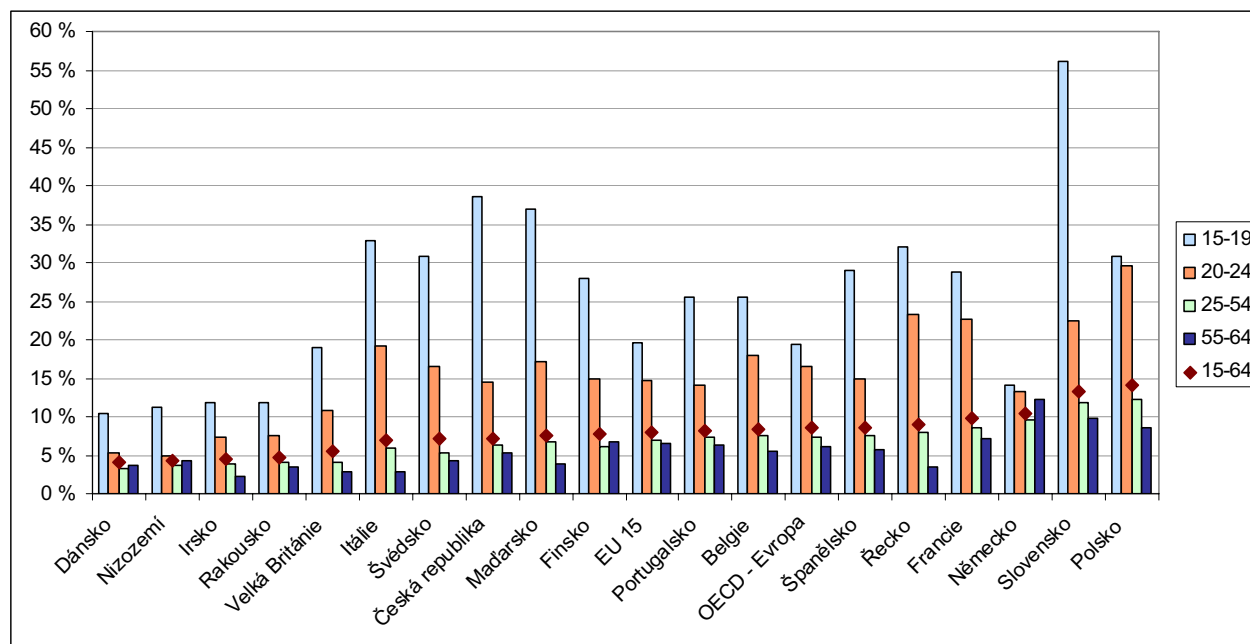
Míra nezaměstnanosti 15 až 19letých je nejvyšší na Slovensku (56,2 %), v České republice (38,6 %) a Maďarsku (36,9 %), ale v těchto zemích je míra participace nejmladších nízká, tudíž absolutní počty nezaměstnaných v tomto věku nejsou vysoké. Průměrná míra nezaměstnanosti nejmladší věkové kategorie v EU 15 byla 19,7 % (v roce 2006), a to nejnižší v Dánsku a Nizozemí (kolem 11 %), nejvyšší v Itálii a Řecku (přes 32 %). V Dánsku a Nizozemí je míra participace 15 až 19letých vysoká, téměř 60%, což spolu s nízkou mírou nezaměstnanosti nejmladších značí, že se na nizozemském a dánském trhu práce se poměrně snadno uplatňuje i nízkokvalifikovaná pracovní síla s minimem praktických zkušeností. Podíly nezaměstnaných Dánů a Nizozemců v populaci 15 až 19letých jsou nadprůměrné (vzhledem k ostatním zemím EU 15) a například o Dánsku je známo, že se vyznačuje velkým počtem mladých předčasně opouštějících vzdělávací systém (tzv. early school leavers) a poměrně kladným přístupem obyvatel k celoživotnímu vzdělávání.

Míra nezaměstnanosti 20 až 24letých je v České republice na úrovni průměru EU 15 (pouhých 14,5 %). V poměrně obtížné situaci jsou mladí lidé v Polsku, Řecku, Francii, na

Slovensku a v Itálii, protože jejich míra nezaměstnanosti je vysoká a nezaměstnaných je v populaci 20 až 24letých v těchto zemích poměrně mnoho. Nízká míra nezaměstnanosti této kategorie je (stejně jako u nejmladších) v Nizozemí a Dánsku a podíly nezaměstnaných v populaci tohoto věku nejsou vysoké (naopak jsou nejnižší v EU 15).

Při pohledu na grafické porovnání míry nezaměstnanosti jednotlivých věkových kategorií je vidět, že ve všech sledovaných zemích mladí lidé vykazují vyšší míru nezaměstnanosti než starší lidé ve věku 55 až 64 let (v některých zemích je dokonce míra nezaměstnanosti starších nižší než míra nezaměstnanosti prostřední kategorie 25 až 54 let). V Německu jsou míry nezaměstnanosti jednotlivých věkových kategorií téměř vyrovnané.

Obr. 16: Míra nezaměstnanosti ve vybraných zemích Evropské unie v roce 2006 (v %)

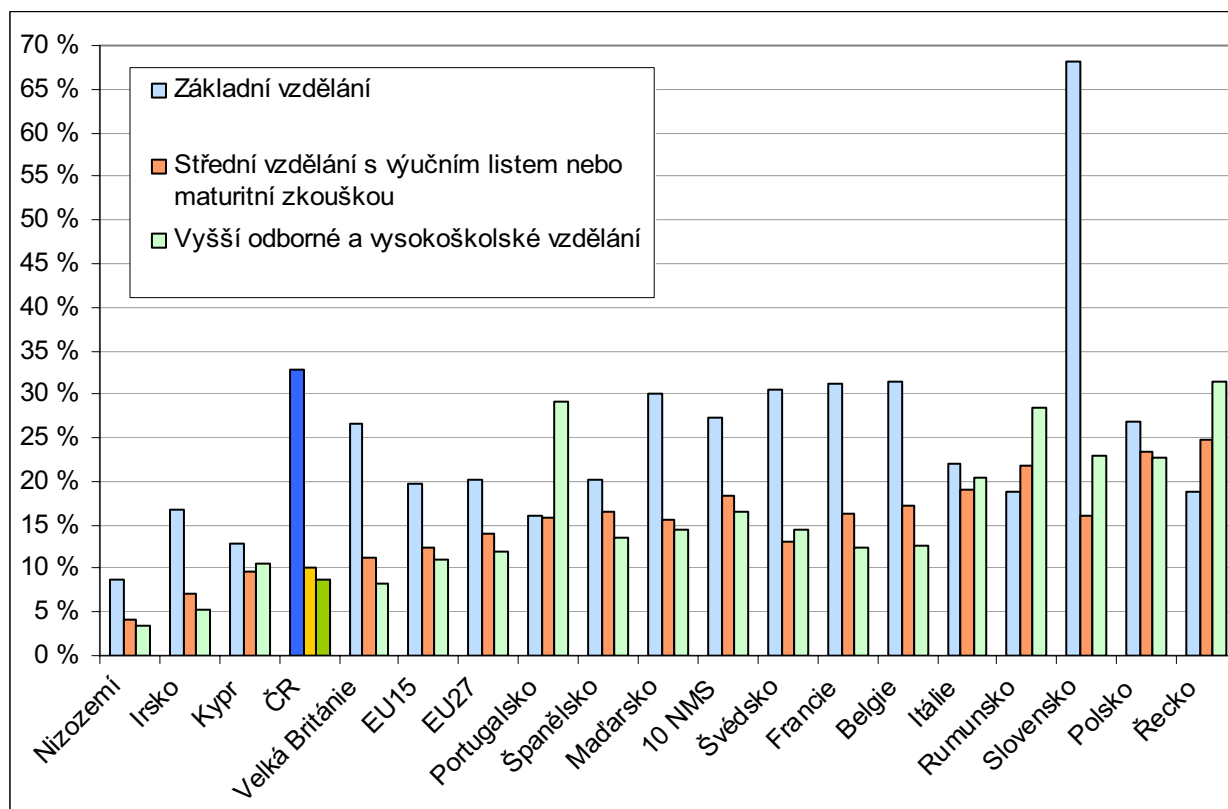
Zdroj: OECD, LFS, 2008.

4.2 Míra nezaměstnanosti mladých lidí v EU podle úrovně dosaženého vzdělání

Většinou platí, že čím vyšší úroveň vzdělání člověk dosáhne, tím snáze nalezne uplatnění na trhu práce. Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti se objevují u osob s pouhým základním vzděláním, a to především u mladých lidí do dvaceti let, kde jsou nízko kvalifikovaní vystaveni - vzhledem k rostoucí úrovni vzdělanosti populace – silnější konkurenci vyučených. Míra nezaměstnanosti středoškolsky vzdělaných lidí se obvykle poměrně značně liší podle toho, zda jde o vyučené, nebo o maturanty. Zaměstnavatelé v ČR si sice v současnosti stěžují na nedostatek kvalifikovaných pracovníků v dělnických profesích a na to, že školy produkují stále nižší počty vyučených v technických oborech (což má souvislost s rostoucím zájmem o maturitní úroveň vzdělání, poklesem zájmu o technické obory a především s poklesem počtu žáků, na který mnohé střední školy reagují snižováním požadavků v přijímacím řízení), ale jedním dechem přiznávají, že i v dělnických profesích, na které dříve najímali vyučené, nyní preferují maturanty, kteří jsou flexibilnější, jsou schopni se snáze přizpůsobit technologickým změnám a zvládnou náročnější činnosti. V kategorii 25–29 let někdy převyšuje míra nezaměstnanosti terciárně vzdělaných nad mírou nezaměstnanosti maturantů, kteří v tomto věku již disponují silnou konkurenční výhodou v podobě několikaleté praxe.

Následující obrázek ukazuje **míru nezaměstnanosti mladých** v členských státech Evropské unie pro jednotlivé **úrovně vzdělání**, které nezaměstnaní dosáhli. Státy jsou seřazeny podle průměrné celkové míry nezaměstnanosti 15 až 24letých.

Obr. 17: Míra nezaměstnanosti věkové kategorie 15-24 dle nejvyšší dosažené úrovně vzdělání
(průměr za 4. Q. 2006 – 3. Q. 2007)

Zdroj: Eurostat, 2008.

Nejmenší problémy s **nezaměstnaností mladých lidí** všech úrovní vzdělání jsou v Nizozemí a na Kypru. V těchto zemích je nízká i průměrná míra nezaměstnanosti za ostatní věkové kategorie. S výjimkou nezaměstnaných s nejnižší úrovní vzdělání je pro mladé příznivá situace i v Irsku, České republice a Velké Británii.

Naopak poměrně obtížné postavení mají mladí v Itálii, Rumunsku, Polsku a Řecku. Míra nezaměstnanosti mladých lidí v těchto zemích mnohdy až několikanásobně převyšuje míru průměrnou nezaměstnanosti ostatních věkových kategorií nezaměstnaných.

V Polsku a Itálii se míra nezaměstnanosti mladých jednotlivých úrovní vzdělání téměř neliší. Na Slovensku je extrémně vysoká míra nezaměstnanosti mladých se základním vzděláním a poměrně obtížná je i situace mladých lidí s terciárním vzděláním.

Míra nezaměstnanosti mladých lidí se **základním vzděláním** je velmi vysoká na Slovensku a v České republice, dále v Belgii, Francii, Švédsku, Maďarsku, Velké Británii a Polsku. V ČR, na Slovensku, v Maďarsku a Polsku jsou všeobecně vysoké míry nezaměstnanosti osob s nejnižší úrovní vzdělání, proto vysoká míra nezaměstnaných bez kvalifikace a s krátkou praxí není překvapením. V těchto zemích je vzdělanostní úroveň populace poměrně vysoká a uplatnění osob bez výučního listu či maturity je velmi obtížné.

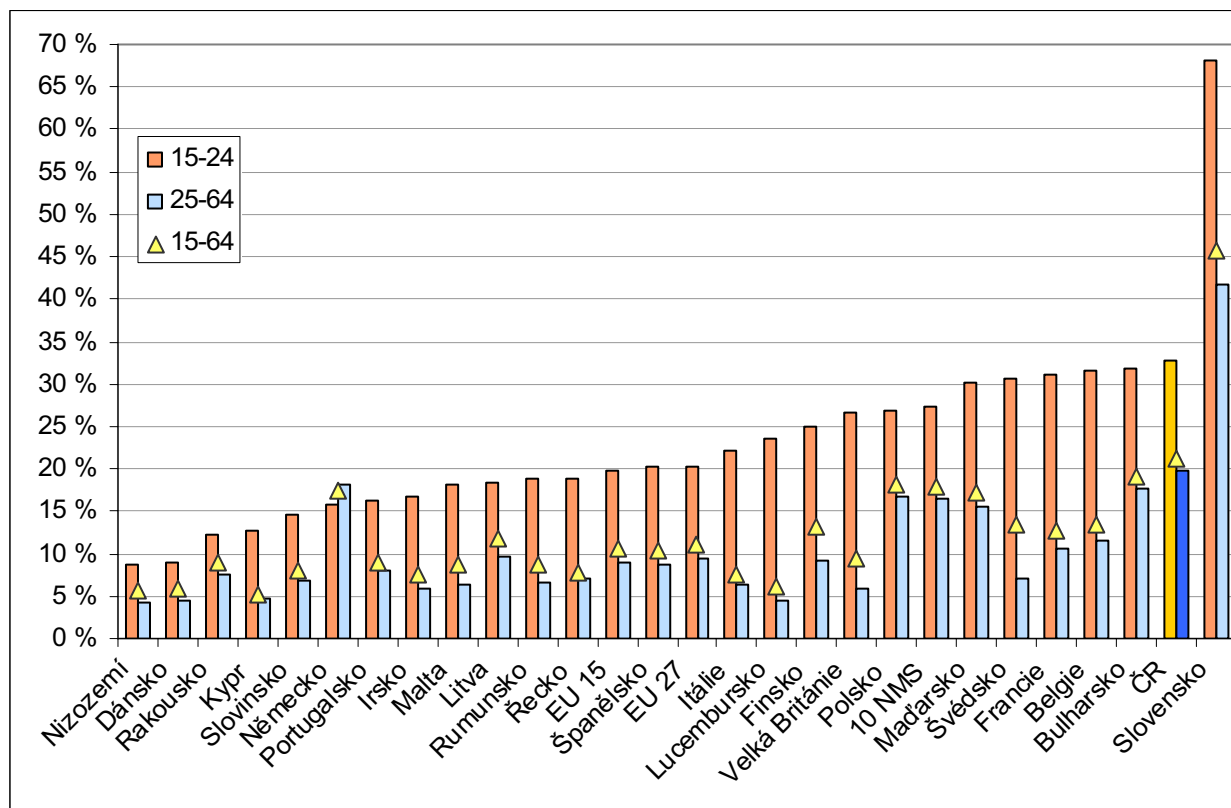
V Rumunsku, Řecku a Portugalsku jsou míry nezaměstnanosti mladých vysokoškoláků a absolventů VOŠ výrazně vyšší než míry nezaměstnanosti mladých s nižšími úrovněmi vzdělání, což je vzhledem k tzv. zlatému pravidlu vzdělávání (čím vyšší úroveň vzdělání, tím snazší uplatnitelnost na trhu práce) neobvyklé.

Pořadí zemí podle míry nezaměstnanosti mladých osob se **středním** vzděláním (s výuč. listem nebo maturitní zkouškou) a podle míry nezaměstnanosti mladých s **terciárním** vzděláním je téměř shodné. K výraznější výměně pozic dochází mezi skupinou Francie, Belgie, Španělsko a skupinou tvořenou Švédskem, Maďarskem, Slovenskem a Portugalskem, které

sice mají míru nezaměstnanosti středoškoláků (i osob se základním vzděláním) nižší, ale v míře nezaměstnanosti osob s terciárním vzděláním předstihly Francii, Belgii a Španělsko.

Následující tři obrázky porovnávají situaci mladých s průměrem za ostatní věkové kategorie vždy v rámci určité společné úrovně dosaženého vzdělání těchto nezaměstnaných.

Obr. 18: Míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním (průměr za 4. Q. 2006 – 3. Q. 2007)

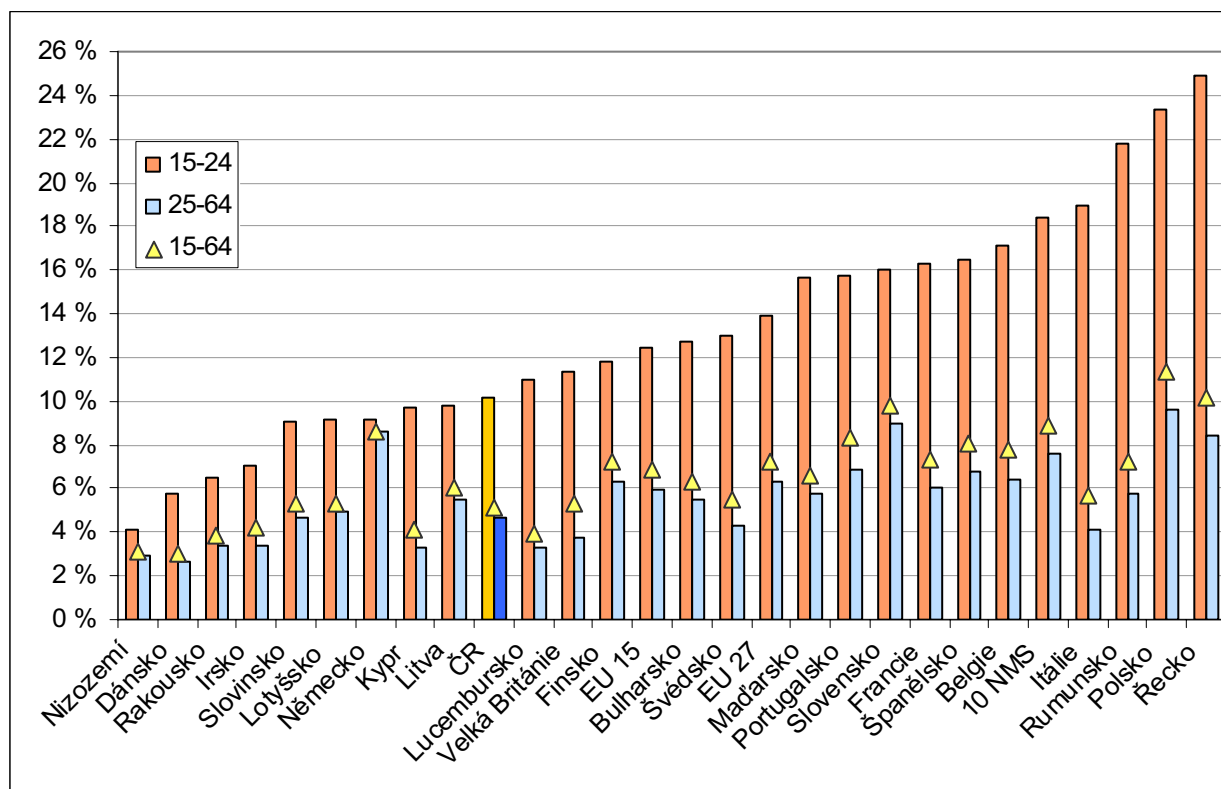
Zdroj: Eurostat, 2008.

Míry nezaměstnanosti mladých se **základním vzděláním** jsou ve všech zemích (s výjimkou Německa) vyšší než průměr za ostatní věkové kategorie nezaměstnaných, v některých zemích více než dvojnásobně. Tam kde je celková míra nezaměstnanosti v rámci této nejnižší úrovně vzdělání vysoká (nad 10 %), lze pozorovat i vysokou míru nezaměstnanosti mladých (většinou nad 20 %). Mezi mírou nezaměstnanosti mladých a průměrem za ostatní věkové kategorie je nejmarkantnější rozdíl v Lucembursku, Velké Británii a Švédsku, kde míra nezaměstnanosti mladých s nejnižší úrovní vzdělání více než čtyřnásobně převyšuje průměrnou míru nezaměstnanosti pro tuto vzdělanostní úroveň.

V Německu je obecně vysoká míra nezaměstnanosti, a to jak mladých, tak v průměru za ostatní kategorie vzdělání, bez ohledu na úroveň dosaženého vzdělání nezaměstnaných.

V České republice je míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním velmi vysoká, ale nelze říci, že by byl výrazná rozdíl mezi mladými a průměrem za ostatní věkové skupiny, protože míra nezaměstnanosti mladých s nejnižší úrovní vzdělání převyšuje průměrnou jen o 55 %.

Obr. 19: Míra nezaměstnanosti osob se středním vzděláním s výučním listem nebo maturitní zkouškou (průměr za 4. Q. 2006 – 3. Q. 2007)

Zdroj: Eurostat, 2008.

Celková míra nezaměstnanosti **středoškolsky vzdělaných** lidí (15 až 64letých) je vysoká v Polsku a Řecku, kde ji navíc výrazně převyšuje míra nezaměstnanosti mladých, což napovídá, že mladí středoškolsky vzdělaní Poláci a Řekové čelí na trhu práce silné konkurenci zkušenějších starších nezaměstnaných. Vysoká průměrná míra nezaměstnanosti pro tuto úroveň vzdělání je i na Slovensku, kde však mezi mírou nezaměstnanosti mladých a průměrem není tak velký rozdíl jako v Polsku a Řecku. Nízké hodnoty jsou v Dánsku a Nizozemí.

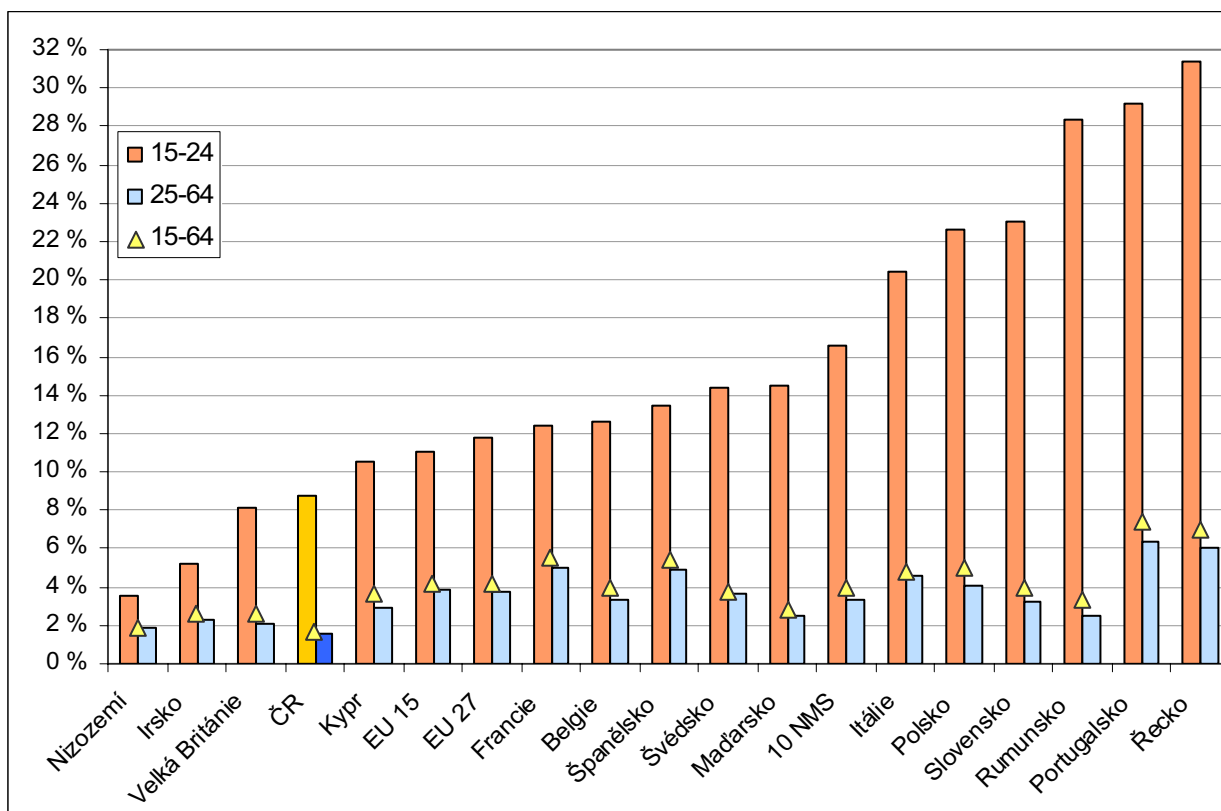
Z porovnání míry nezaměstnanosti mladých a 25 až 64letých ve skupině středoškolsky vzdělaných nezaměstnaných vyplývá nejvyšší převís míry nezaměstnanosti mladých v Itálii (4,5 násobek), Rumunsku, Lucembursku, Velké Británii a Švédsku, kde je míra nezaměstnanosti více než trojnásobná (oproti průměru za ostatní kategorii).

Rozpětí míry nezaměstnanosti mladých **terciárně vzdělaných** je v EU velmi vysoké (až 30 procentních bodů). Pohled na míry nezaměstnanosti terciárně vzdělaných lidí v jednotlivých zemích EU ukazuje, že v Nizozemí a Irsku není nedostatek praxe pro mladé tak velkou překážkou (míra nezaměstnanosti mladých převyšuje průměrnou míru nezaměstnanosti ostatních terciárně vzdělaných nejméně, přibližně dvojnásobně), zatímco v Lucembursku, Velké Británii a Švédsku trpí mladí mnohonásobně nadprůměrnou nezaměstnaností.

V Portugalsku a Řecku je míra nezaměstnanosti terciárně vzdělaných mladých v rámci porovnávaných zemí nejvyšší, a dokonce přesahuje míry nezaměstnanosti mladých středoškolsky vzdělaných Řeků a Portugalců, zatímco celková míra nezaměstnanosti v této úrovni vzdělání je v Řecku 7 % (tedy méně než celkový průměr za středoškolsky vzdělané).

V Rumunsku, Slovensku, Polsku a Maďarsku je míra nezaměstnanosti mladých terciárně vzdělaných prakticky stejná, nebo vyšší než u středoškolsky vzdělaných (s maturitou nebo vyučených), zatímco průměrná míra nezaměstnanosti terciárně vzdělaných starších 25 let je spíše nízká. I v tomto případě lze tedy usuzovat, že zaměstnavatelé dávají přednost lidem s praktickými zkušenostmi.

Obr. 20: Míra nezaměstnanosti osob s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním
(průměr za 4. Q. 2006 – 3. Q. 2007)

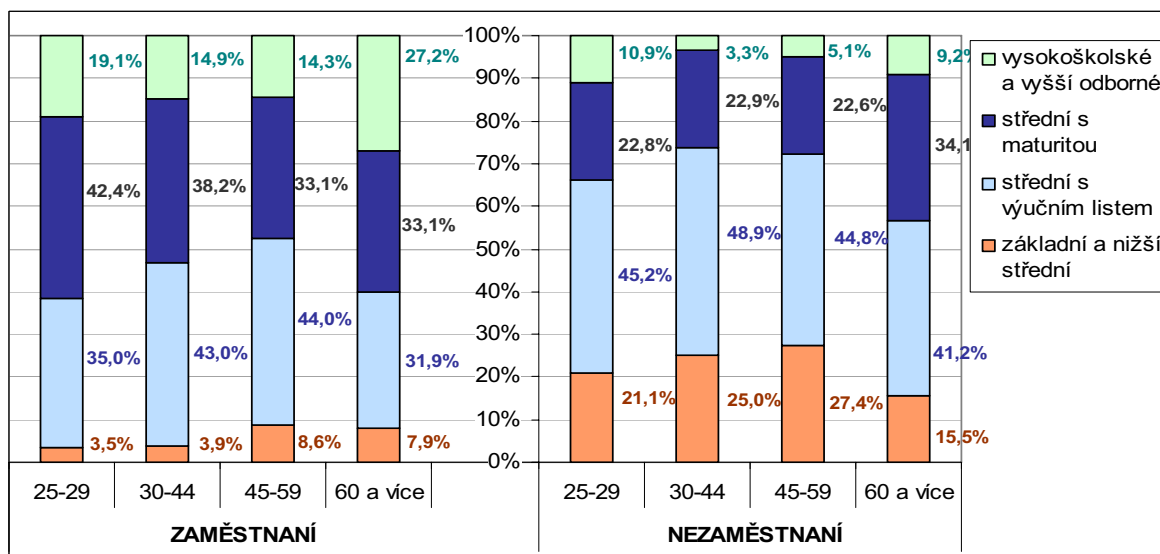

Zdroj: Eurostat, 2008.

4.3 Struktura zaměstnaných a nezaměstnaných v ČR podle úrovně vzdělání a věku

Následující obrázek ukazuje **strukturu zaměstnaných a nezaměstnaných v ČR podle nejvyšší dosažené úrovně vzdělání** (základní vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitní zkouškou a terciární vzdělání) podle věkových kategorií.

Obr. 21: Vzdělanostní struktura jednotlivých věkových skupin zaměstnaných a nezaměstnaných v ČR v roce 2006 (procentní složení)

Celkově je z obrázku vidět, že mezi nezaměstnanými (oproti vzdělanostní struktuře zaměstnaných) jasně převažují podíly osob s nižší dosaženou úrovní vzdělání (základní a vyučení) a relativně nízký podíl zaujímají nezaměstnaní s maturitním nebo vyšším vzděláním.

U mladých **zaměstnaných** je menší podíl vyučených (převažují maturanti), u dvou starších kategorií je poměr opačný. Podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnaných je v kategorii mladých poměrně značný (v porovnání se dvěma staršími kategoriemi), což spolu s velmi nízkým podílem zaměstnaných mladých lidí s pouze základním vzděláním ukazuje na příznivý vývoj vzdělanostní struktury populace.

Ve skupině zaměstnaných **nad 60 let** je poměrně velký podíl vysokoškoláků, což naznačuje, že vysokoškolsky vzdělaní starší lidé nevyužívají tolik možnosti odejít do důchodu a setrvávají mezi zaměstnanými (na rozdíl od vyučených). Také vzdělanostní struktura nezaměstnaných v této nejstarší věkové kategorii je mírně odlišná (dalo by se říci vyrovnanější) než u mladších kategorií a podíl nezaměstnaných se základním vzděláním je mnohem nižší než u mladších kategorií, také z důvodu, že odchod do důchodu bývá v těchto případech častějším řešením životní situace, než hledání si nového zaměstnání.

Podíl nezaměstnaných s maturitou je ve všech věkových kategoriích na obrázku blízký 23 % (kromě nejstarší, kde je 34 %). Podíl nezaměstnaných se základním vzděláním je nejvyšší u 45 až 59letých, kde je jich i poměrně hojný počet v porovnání s mladšími věkovými kategoriemi.

Porovnáme-li absolutní počty, zřetelně vyplývá, že v kategorii 15 až 24 let je jen velmi nízký počet zaměstnaných i nezaměstnaných vysokoškoláků a absolventů VOŠ, protože ti většinou teprve dokončují studium (zaměstnaných vysokoškoláků do 24 let bylo v roce 2006 necelých 15 tisíc) a objevují se v hojnějším počtu až v další věkové kategorii 25 až 29 let (zde již bylo zaměstnaných vysokoškoláků a absolventů VOŠ téměř 120 tisíc) a 30 až 44 let (285 tis.).

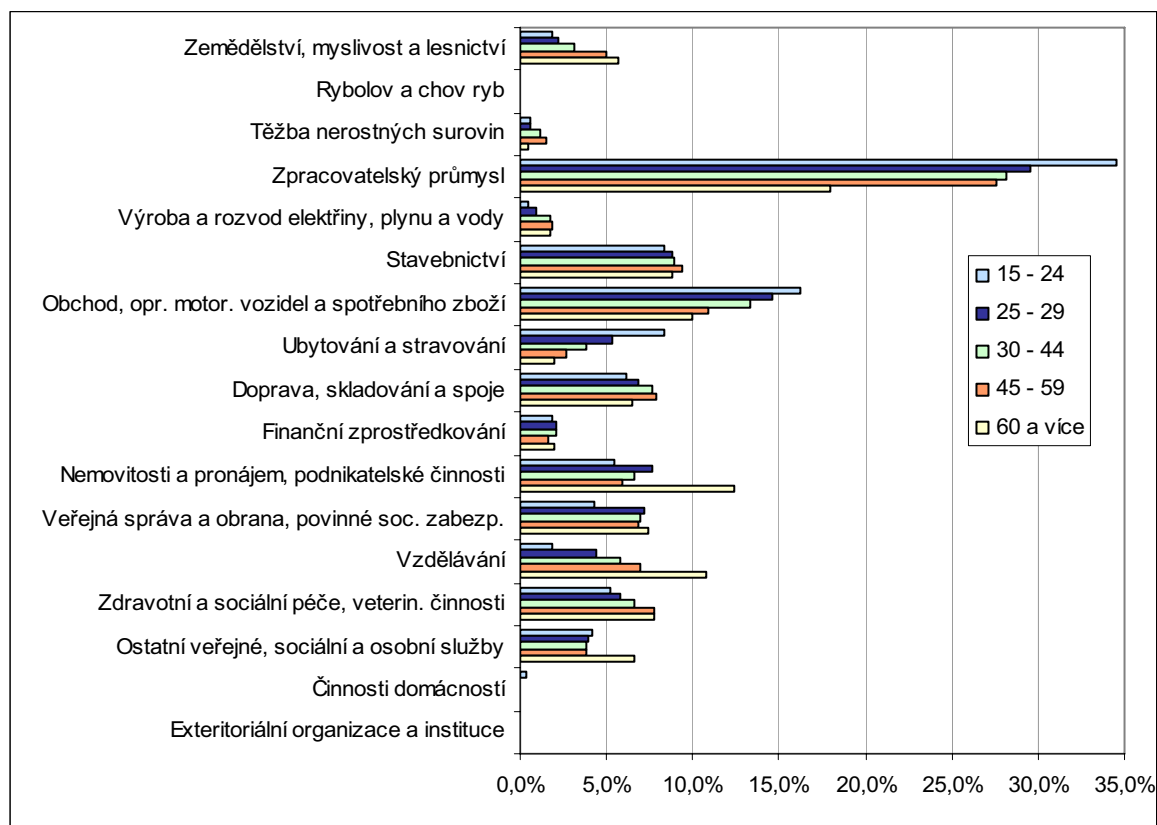
Absolutní počet nezaměstnaných se základním vzděláním je v kategorii **25 až 29 let** o polovinu nižší než v nejmladší kategorii, počty zaměstnaných se základním vzděláním jsou v obou kategoriích přibližně stejné. Nízký počet nezaměstnaných se základním vzděláním ve věkové skupině 25 až 29 oproti nejmladší kategorii může být způsoben do jisté míry i tím, že si lidé se základním vzděláním později doplní kvalifikaci nebo získají vyšší uplatnitelnost díky praxi, případně mají větší snahu nalézat alespoň nějaké zaměstnání. O zaměstnaných se základním vzděláním lze hovořit jako o tzv. **school-leavers**, tedy těch, kteří předčasně ukončili vzdělávání. V Evropských zemích pozorují v současné generaci 15 až 24letých větší počet school-leavers, než byl obvyklý před deseti lety. Tito mladí lidé pocházejí většinou ze sociálně znevýhodňujícího prostředí, například v Německu jsou problematickou skupinou nezaměstnaných dospívající potomci přistěhovalců z Turecka, kteří jsou sice již německé národnosti, ale díky životu v uzavřených komunitách neovládají dostatečně ani němčinu a mají problém s nalezením uplatnění v německých firmách.

4.4 Odvětvová struktura zaměstnanosti v ČR a v zemích EU

Z pohledu skladby zaměstnaných v České republice podle **odvětví ekonomické činnosti (OKEČ) a věkových kategorií** (jak ji zveřejnil ČSÚ na počátku roku 2008) lze nalézt mírné odlišnosti mezi skupinou mladých (zde je v úvahu brána kategorie 25-29 let, v níž jsou i absolventi vysokých škol) a kategorií 45-59letých.

Mladí pracují v porovnání se staršími více v odvětvích Obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží, Ubytování a stravování, Zpracovatelský průmysl, Nemovitosti, pronájem a podnikatelské činnosti a Finanční zprostředkování.

Obr. 22: Struktura zaměstnanosti jednotlivých věkových kategorií obyvatel ČR podle odvětví ekonomické činnosti v posledním čtvrtletí roku 2007

Zdroj: ČSÚ, 31 Práce a mzdy, 2008.

Naopak méně mladí méně vyhledávají odvětví Zemědělství, Těžba nerostných surovin; a také Vzdělávání a Zdravotní a sociální péče, veterin. činnosti, kam patří povolání poměrně náročná na kvalifikaci, ale známá nízkým výdělkem, tudíž o ně mladí nemají až tak velký zájem. Relativně hodně mladých nalézá uplatnění ve veřejné správě, kde je řada míst deklarována jako vhodná i pro absolventy.

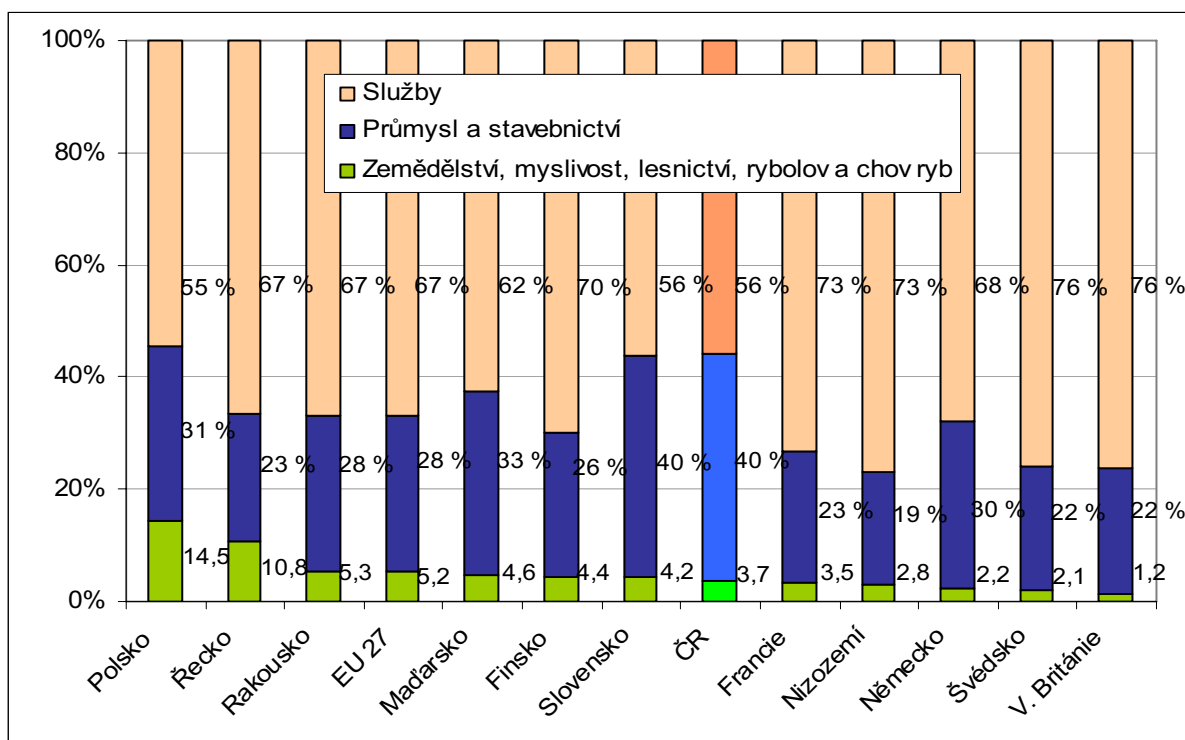
4.5 Odvětvová struktura zaměstnanosti vybraných členských států EU

Již mnoho let lze pozorovat postupnou změnu ve struktuře zaměstnanosti v Evropě směrem od zemědělství ke službám. Více než polovina Evropanů pracuje v sektoru služeb (jak je vidět z obrázku, např. v Británii a ve Švédsku pracují ve službách tři čtvrtiny obyvatel). Podíl osob zaměstnaných v zemědělství je nejnižší, v průměru sedmadvaceti členských států EU tvoří zaměstnanci a podnikatelé v zemědělství pouhých 5,2 %.

Česká republika má v porovnání s průměrem EU 27 velmi vysoký podíl zaměstnaných v průmyslu a stavebnictví (40,3 %) na úkor ostatních dvou sektorů. (Do roku 2000 se podíl lidí zaměstnaných v průmyslu v ČR snižoval, od roku 2000 se udržuje zhruba na úrovni 40 %. Příčinou zastavení poklesu je s největší pravděpodobností působení zahraničních investorů na našem trhu, kteří využívají možnost získat kvalifikovanou a prozatím relativně levnou pracovní sílu. Někteří odborníci na základě analýz struktur zaměstnanosti poukazují na to, že se Česká republika stává montážní dílnou Evropy.) Podobné rozložení pracovních sil mezi sektory je i na Slovensku.

Poměrně vysokou zaměstnanost v zemědělství má Polsko a Řecko.

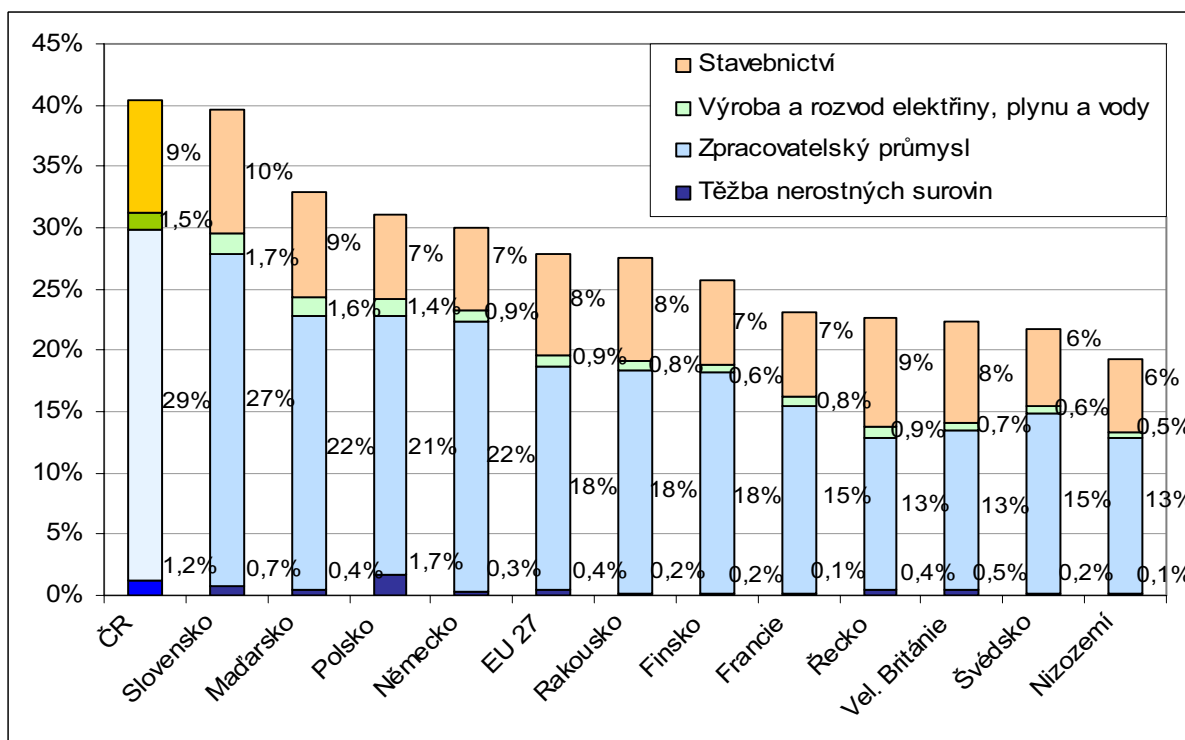
Obr. 23: Podíly jednotlivých sektorů na zaměstnanosti v evropských zemích ve 2. čtvrtletí 2007

Zdroj: Eurostat.

Následující obrázek ukazuje podrobněji strukturu zaměstnanosti v odvětvích sektoru průmyslu a stavebnictví ve vybraných zemích EU. Pořadí zemí je určeno velikostí podílu osob zaměstnaných v tomto sektoru.

Obr. 24: Podíly osob zaměstnaných v průmyslu a stavebnictví (2. čtvrtletí 2007) ve vybraných evropských zemích

Zdroj: ČSÚ, 2008.

Více než polovina osob zaměstnaných v průmyslovém sektoru pracuje ve zpracovatelském průmyslu. Podíly osob zaměstnaných ve stavebnictví jsou ve všech sledovaných zemích přibližně stejné (v rozmezí 6 až 10 % z celkového počtu), podíly ostatních odvětví jsou velmi nízké.

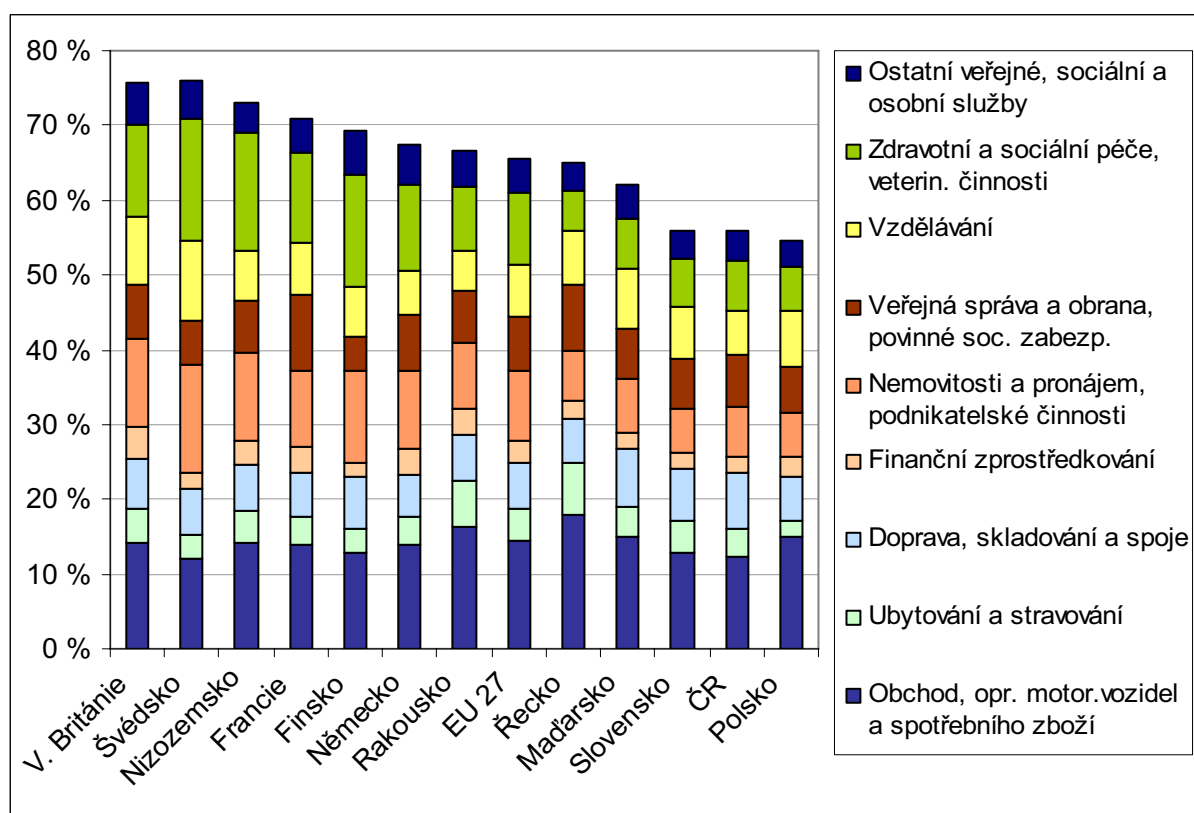
Není překvapivé, že mezi zeměmi s nejnižším podílem osob zaměstnaných v průmyslovém sektoru jsou Velká Británie, Švédsko a Nizozemí, kde je i nízký podíl zaměstnaných v zemědělství a většina obyvatel zaměstnána ve službách. Průmyslový sektor má na zaměstnanosti relativně nízký podíl také v Řecku (zhruba 23% podíl, zemědělství téměř 11%). V těchto zemích je váha stavebnictví v porovnání se zpracovatelským průmyslem poměrně významná.

Česká republika vede v podílu osob zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu (téměř 30 % celkového počtu zaměstnaných nebo jinak řečeno, $\frac{3}{4}$ zaměstnaných průmyslového sektoru). V České republice je také poměrně vysoký podíl těžebního průmyslu na zaměstnanosti (trojnásobek průměru EU), v Polsku, kde jinak průmyslový sektor není z pohledu zaměstnanosti tak silný, je to dokonce čtyřnásobek. Nadprůměrný je v těchto zemích také podíl energetického průmyslu.

Další obrázek ukazuje strukturu zaměstnanosti v odvětvích sektoru služeb ve vybraných zemích EU. V České republice má na zaměstnanosti v porovnání s vyspělými zeměmi vysoký podíl doprava, skladování a spoje, nízký naopak zdravotní a sociální péče.

Ve veřejné správě je v ČR zaměstnán zhruba stejný podíl osob, jako ve vyspělých zemích EU. Překvapivě nízký podíl veřejné správy a obrany na celkové zaměstnanosti je ve Finsku a částečně i ve Švédsku, vysoký ve Francii a Řecku. V turisticky atraktivních lokalitách je vyšší podíl zaměstnaných v ubytovacích a stravovacích službách.

Obr. 25: Podíly osob zaměstnaných v sektoru služeb (2. čtvrtletí 2007)

Zdroj: ČSÚ, 2008.

Následující tabulka obsahuje podíly zaměstnaných v jednotlivých odvětvích hospodářství ČR a EU 25 a prognózu budoucí struktury v letech 2010 a 2015 v EU 25. Odvětvová struktura zaměstnanosti v ČR se v současnosti výrazně odlišuje od průměru členských zemí EU v roce

2006, zejména vysokým podílem zaměstnaných v průmyslu. V porovnání s EU je vysoké procento Čechů zaměstnáno v odvětví Těžba nerostných surovin (téměř trojnásobný podíl oproti EU), dvojnásobný podíl v energetickém průmyslu a téměř dvojnásobný ve zpracovatelském průmyslu.

Tab. 12: Skladba pracujících v hlavním zaměstnání podle postavení v zaměstnání a odvětví NH v ČR v posl. čtvrtl. roku 2007 a skladba pracujících podle odvětví činnosti v EU 25 v roce 2006, 2010 a 2015

Kategorie odvětví činnosti	CR (4.Q.2007)			EU 25		
	Celkem	Zaměstnanci*	Podnikatelé**	2006	2010	2015
Zemědělství, myslivost a lesnictví, rybolov a chov ryb	3,5%	3,2%	4,8%	4,6%	4,0%	3,5%
Průmysl a stavebnictví celkem	40,6%	41,5%	35,9%	24,8%	24,3%	23,2%
Těžba nerostných surovin	1,1%	1,3%	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%
Zpracovatelský průmysl	28,8%	31,7%	13,4%	16,6%	16,2%	15,4%
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	1,5%	1,7%	0,5%	0,7%	0,6%	0,6%
Stavebnictví	9,2%	6,8%	21,8%	7,2%	7,2%	7,0%
Služby celkem	55,9%	55,2%	59,3%	70,6%	71,7%	73,4%
Obchod, opr. motor. vozidel a spotřeb. zboží	12,5%	11,3%	19,3%	15,3%	15,2%	15,2%
Ubytování a stravování	3,5%	3,5%	4,0%	4,7%	5,0%	5,2%
Doprava, skladování a spoje	7,4%	7,9%	5,2%	5,8%	5,6%	5,4%
Finanční zprostředkování	2,2%	2,1%	2,9%	2,9%	2,8%	2,7%
Nemovitosti a pronájem, podnikatel. činnosti	7,3%	5,7%	15,9%	12,4%	13,4%	14,8%
Veřej. správa a obrana, povinné soc. zabezp.	6,6%	7,7%	0,5%	6,8%	6,6%	6,4%
Vzdělávání	5,7%	6,6%	1,3%	6,9%	6,9%	7,0%
Zdravotní a sociální péče, veterin. činnosti	6,7%	7,4%	2,8%	9,5%	9,6%	9,8%
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	3,8%	3,1%	7,4%	6,4%	6,6%	6,9%
Celkem (absolutní počty v tis.)	4 967,3	4 168,3	798,7	210 656	217 399	223 936

*Zaměstnanci včetně členů prod. družstev

**Podnikatelé včetně pomáhajících rodinných příslušníků

Zdroj: ČSÚ, CEDEFOP - Skill needs in Europe 2008.

Je všeobecně známo, že ekonomiky členských zemí EU mají tendenci vzájemně **konvergovat**. Konvergence bývá zpravidla o to rychlejší, o kolik větší rozdíly v hospodářské úrovni a struktuře byly mezi novou členskou zemí a vyspělými zeměmi EU 15. Hospodářská úroveň, cenová hladina a úroveň mezd v ČR se bude přibližovat k úrovni EU 15 a ruku v ruce s tímto vývojem se bude měnit i struktura hospodářství a zaměstnanosti.

Vzhledem k predikci poklesu podílu Evropanů zaměstnaných v zemědělství nelze očekávat v ČR přílišné zvýšení významu tohoto sektoru (z pohledu zaměstnanosti). S přibližováním průměrných mezd v ČR mzdové úrovni EU 15 pravděpodobně poklesne atraktivita České republiky pro zahraniční investory jako zdroje levné kvalifikované pracovní síly, průmysl bude zaměstnávat menší podíly osob a těžiště se bude přesouvat do služeb. Více pracovních příležitostí lze téměř s určitostí očekávat ve zdravotnictví, sociálních službách a pravděpodobně i ve školství a vzdělávání.

Podnikatelé v ČR pracují především v odvětví stavebnictví (21,8 %), obchodě a opravách motorových vozidel a spotřebního zboží (19,3 %), nemovitostech, pronájmu a podnikatelských činnostech (15,9 %) a ve zpracovatelském průmyslu (13,4 %).

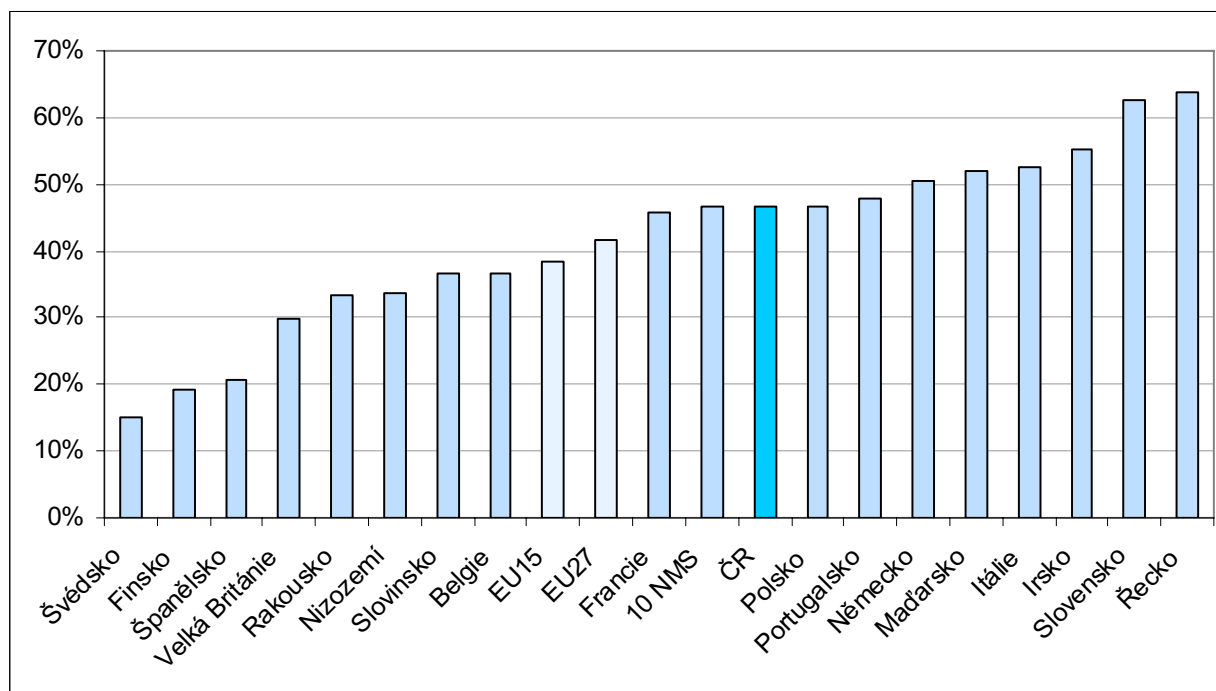
V kategorii zaměstnanců připadá nejvyšší podíl na zpracovatelský průmysl, v němž pracuje téměř třetina zaměstnanců (přesněji 31,7 %), dále v obchodě a opravách motorových vozidel a spotřebního zboží (11,3 %).

Z pohledu předpokládaného budoucího vývoje struktury zaměstnanosti v EU 25 bude poměrně perspektivním odvětví Nemovitosti, pronájem, podnikatelské činnosti. Váha zemědělství a průmyslu se bude dále snižovat ve prospěch služeb. Vyšší procento zaměstnaných bude nalézat uplatnění v oblasti Ubytování a stravování, Nemovitosti, pronájem a podnikatelské činnosti, Zdravotní a sociální péče a osobní služby a Ostatní veřejné a sociální služby.

4.6 Dlouhodobá nezaměstnanost mladých lidí v ČR a EU

Porovnání podílů dlouhodobě nezaměstnaných (šest měsíců a déle) ve skupině mladých nezaměstnaných (ve věku 15 až 24 let) v jednotlivých zemích EU umožňuje následující obrázek. Hodnoty jsou udávány za 3. čtvrtletí roku 2007, které je zároveň obdobím, kdy mezi mladé nezaměstnané přichází vlna čerstvých absolventů. Jde tedy o období, kdy by podíl dlouhodobě nezaměstnaných měl být (a u většiny zemí EU v posledním roce byl) z celoročního pohledu nejnižší.

Obr. 26: Procentní podíl dlouhodobě nezaměstnaných mladých 15-24 let mezi nezaměstnanými této věkové kategorie, v jednotlivých zemích EU (ve 3. čtvrtletí 2007)

Zdroj: Eurostat, 2008.

Ve Švédsku a Finsku je mezi mladými nezaměstnanými jen velmi málo lidí nezaměstnaných déle než půl roku. Přitom jejich míra participace je v těchto zemích vysoká, více než 50% a celková míra nezaměstnanosti mladých je ve Švédsku a Finsku rovněž relativně vysoká, pohybuje okolo 20 %.

Situace v České republice je na úrovni průměru deseti nových členských států Unie (v grafu jako 10NMS), rovněž míra nezaměstnanosti mladých je v ČR zhruba na úrovni průměru EU 15, míra participace mladých (15 až 24 let) je v ČR velice nízká, pouze 33,5 % mladých lidí je součástí pracovní síly, ostatní převážně studují. V obdobné situaci z pohledu ukazatelů trhu práce je Belgie. V Belgii je však celková míra nezaměstnanosti mladých o něco vyšší, ale srovnatelná s ČR, stejně tak i míra nezaměstnanosti 25 až 54letých, čili mladí Belgičané sice hledají uplatnění z počátku obtížněji, ale méně jich uvízne mezi dlouhodobě nezaměstnanými, než v ČR.

Ve Francii a v Polsku je podíl dlouhodobě nezaměstnaných mladých obdobný jako v ČR, ale míry nezaměstnanosti mladých a střední věkové kategorie (25 až 54) jsou výrazně vyšší. To naznačuje, že v ČR nejsou problémy s nezaměstnaností absolventů tak výrazné, ale o to výraznějším problémem se ukazuje dlouhodobá nezaměstnanost mladých lidí. Tentýž závěr vyplývá i z porovnání průměrné délky trvání nezaměstnanosti v České republice a v dalších evropských zemích.

Tab. 13: Průměrná délka trvání nezaměstnanosti (v měsících), ve vybraných zemích

2006	15-19	20-24	15-24	25-54	nad 55	15-64	15-24	15-64
Finsko	2,15	4,02	3,20	11,60	19,85	10,24	↗	↗
Španělsko	6,23	8,03	7,38	12,40	22,60	11,95	↗	↗
Francie*	6,02	7,96	7,57	15,22	25,56	14,35	↗	↗
Maďarsko	10,47	12,45	12,08	17,24	19,42	16,31	↗	↗
Polsko	6,71	13,41	12,58	20,38	22,53	18,51	↗	↗
Slovensko	12,45	17,03	15,86	19,81	20,45	18,95	↗	↗
Česká republika	10,31	15,70	14,25	24,79	22,31	22,30	↗	↗
OECD - Evropa***	6,68	11,95	10,70	17,63	21,88	16,25	↗	↗

* Údaje za Francii jsou z roku 2005.

** Zeměmi G7 jsou USA, Japonsko, Německo, Francie, Velká Británie, Itálie, Kanada.

***19 zemí EU, které jsou členy OECD a Norsko.

Šipky v posledních dvou sloupcích naznačují meziroční nárůst nebo pokles průměrné délky

Tabulka ukazuje průměrné délky trvání nezaměstnanosti u vybraných věkových kategorií v ČR a několika dalších evropských zemích. Pro porovnání je zde uveden i průměr za skupinu 19 evropských zemí, které jsou členy OECD i EU a Norsko.

Z porovnávaných zemí vykazuje Česká republika v roce 2006 v kategorii 15 až 64 let nejdelší průměrnou délku trvání nezaměstnanosti, a to téměř dva roky. V kategorii mladých ve věku 15 až 19 let sice nevykazuje příliš příznivé hodnoty, ale přesto nižší než například Maďarsko a Slovensko. V kategorii 20 až 24 let je situace ještě o něco horší. Průměrná doba trvání nezaměstnanosti v kategorii 25 až 54 let je v České republice zhruba dva roky, což je velmi dlouhá doba. (Průměrná délka trvání nezaměstnanosti mladých v ČR mezi roky 2005 a 2006 stoupla.) Zároveň lze konstatovat, že porovnání průměrné doby nezaměstnanosti 25 až 54letých a starších (nad 55 let) neukazuje na příliš velké problémy s nezaměstnaností starších lidí (nad 55 let) v ČR, a porovnání v evropském kontextu ukazuje, že délka nezaměstnanosti starších je v ČR je obdobná jako v ostatních zemích. Vysvětlením pro vysoké hodnoty v kategorii 25 až 54letých může být nižší pracovní flexibilita Čechů při hledání nového zaměstnání.

Tabulka obsahuje porovnání nezaměstnanosti věkových skupin 15 až 24 a 25 a více let podle délky trvání nezaměstnanosti. Pro eliminaci vlivu cyklických výkyvů v počtech nezaměstnaných mladých lidí v průběhu roku byl použit roční průměr za jednotlivá čtvrtletí (od 4. čtvrtletí 2006 po nejčerstvější dostupné hodnoty za 3. čtvrtletí roku 2007). Hodnoty jsou uvedeny jak pro ČR a EU, tak i průměry za deset nových členských zemí, které vstoupily do Unie 1. 5. 2004 (včetně ČR) a průměr za 15 původních členských zemí EU před jejím rozšířením.

Tab. 14: Podíly nezaměstnaných urč. věkové kategorie podle délky trvání nezaměstnanosti (průměr za 4. Q. 2006–3. Q. 2007)

Délka trvání nezaměstnanosti	Česká republika			10 NMS		
	15-24	25 let	15 let	15-24	25 let	15 let
méně než 1 měsíc	12,2%	4,8%	6,1%	5,8%	3,4%	4,0%
1 až 2 měsíce	14,3%	8,0%	9,2%	18,2%	9,0%	11,1%
3 až 5 měsíců	19,2%	11,6%	13,0%	18,9%	12,5%	14,0%
6 až 11 měsíců	20,3%	17,8%	18,2%	20,2%	17,1%	17,8%
12 měsíců a více	33,9%	57,7%	53,5%	37,0%	58,1%	53,2%
Kontrolní součet	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Délka trvání nezaměstnanosti	EU15			EU27		
	15-24	25 let	15 let	15-24	25 let	15 let
méně než 1 měsíc	16,0%	8,8%	10,6%	13,5%	7,5%	9,0%
1 až 2 měsíce	25,1%	16,0%	18,2%	23,3%	14,4%	16,6%
3 až 5 měsíců	17,5%	12,9%	14,0%	17,6%	12,6%	13,8%
6 až 11 měsíců	16,1%	14,9%	15,1%	16,8%	15,1%	15,5%
12 měsíců a více	25,3%	47,6%	42,1%	28,9%	50,3%	45,0%
Kontrolní součet	100%	100%	100%	100%	100%	100%

10 NMS je označením pro 10 států, které vstoupily do EU v květnu 2004.

Zdroj: Eurostat, 2008.

Dlouhodobě nezaměstnaní tvoří v ČR a v průměru za 10 nových členských zemí větší skupinu než ve vyspělých zemích EU. Pozitivní však je, že ačkoliv míra nezaměstnanosti mladých většinou výrazně převyšuje průměrnou míru nezaměstnanosti, jejich podíly

dlouhodobě nezaměstnaných jsou v porovnání s průměrem nižší, což znamená, že mladí sice nalézají uplatnění z počátku obtížněji, ale jejich ohrožení dlouhodobou nezaměstnaností není tak vysoké. Zatímco v kategorii nezaměstnaných mladých (15 až 24 let) je dlouhodobou nezaměstnaností postižena přibližně polovina uchazečů o zaměstnání, v kategorii nezaměstnaných ve věku 25 a starších jsou dlouhodobě nezaměstnaní více než dvě třetiny uchazečů o zaměstnání (v ČR a průměru nových členských států dokonce více než tři čtvrtiny uchazečů).

4.7 Cyklus proměn skladby mladých nezaměstnaných během roku - z pohledu délky trvání nezaměstnanosti

Následující tabulky popisují složení skupiny nezaměstnaných **z pohledu délky trvání nezaměstnanosti**. První tabulky se věnují skupině mladých nezaměstnaných (ve věku 15 až 24 let) a pro porovnání je uvedena i tabulka ukazující složení nezaměstnaných jako celku.

Tab. 15: Nezaměstnanost podle délky trvání (4. Q. 2006–3. Q. 2007)

Vývoj podílu nezaměstnaných podle délky nezaměstnanosti					Počty nezaměstnaných v tisících			
Věková skupina 15-24 let	4. čtvrtletí 2006	1. čtvrtletí 2007	2. čtvrtletí 2007	3. čtvrtletí 2007	4. čtvrtl. 2006	1. čtvrtl. 2007	2. čtvrtl. 2007	3. čtvrtl. 2007
ČR					116,2	85,2	72,4	78,9
méně než 1	5,9%	6,1%	12,2%	24,6%	71,1	52,4	43,4	46,0
1 až 2 měsíce	17,9%	11,8%	12,4%	15,2%	4,2	3,2	5,3	11,3
3 až 5 měsíců	23,8%	21,2%	18,4%	13,5%	12,7	6,2	5,4	7,0
6 až 11 měsíců	15,9%	23,5%	23,7%	18,3%	16,9	11,1	8,0	6,2
12 měsíců a více	36,6%	37,4%	33,2%	28,5%	11,3	12,3	10,3	8,4
EU15					5852,3	5713,3	5555,6	5863,0
méně než 1	14,4%	12,8%	16,3%	20,3%	3357,4	3263,7	3189,9	3347,0
1 až 2 měsíce	27,6%	24,1%	21,7%	26,9%	485,1	418,4	520,5	679,4
3 až 5 měsíců	18,8%	19,9%	17,1%	14,3%	926,5	787,4	692,6	900,3
6 až 11 měsíců	13,5%	18,2%	19,0%	13,7%	629,8	650,6	546,8	479,2
12 měsíců a více	25,7%	24,9%	25,8%	24,8%	453,5	593,2	605,8	457,1
EU27					7508,3	7221,2	6877,9	7319,0
méně než 1	11,8%	10,6%	14,0%	17,6%	4416,7	4222,7	4022,7	4241,1
1 až 2 měsíce	24,7%	21,6%	20,3%	26,3%	519,1	446,3	564,7	745,6
3 až 5 měsíců	19,5%	19,5%	16,8%	14,4%	1093,0	913,2	817,2	1117,1
6 až 11 měsíců	14,0%	19,3%	19,8%	14,2%	861,9	823,2	675,7	611,4
12 měsíců a více	30,0%	29,0%	29,0%	27,4%	617,6	815,8	797,6	603,8

Věková skupina nad 15 let	4. čtvrtletí 2006	1. čtvrtletí 2007	2. čtvrtletí 2007	3. čtvrtletí 2007
ČR				
méně než 1	4,3%	5,9%	5,3%	8,7%
1 až 2 měsíce	9,4%	10,3%	7,6%	9,5%
3 až 5 měsíců	12,9%	12,9%	15,0%	11,4%
6 až 11 měsíců	19,0%	16,4%	17,3%	19,9%
12 měsíců a více	54,4%	54,5%	54,8%	50,5%
EU15				
méně než 1	9,8%	9,7%	10,4%	12,4%
1 až 2 měsíce	18,5%	18,9%	16,2%	19,3%
3 až 5 měsíců	13,8%	15,4%	14,8%	12,0%
6 až 11 měsíců	14,2%	14,6%	16,7%	15,1%
12 měsíců a více	43,7%	41,4%	42,0%	41,2%
EU27				
méně než 1	8,1%	8,3%	8,9%	10,7%
1 až 2 měsíce	16,5%	17,0%	14,8%	18,1%
3 až 5 měsíců	13,8%	15,0%	14,4%	12,1%
6 až 11 měsíců	14,6%	15,1%	17,0%	15,4%
12 měsíců a více	46,9%	44,6%	44,8%	43,7%

Podíly všech nezaměstnaných (ve věku 15 a více let) rozdělených do kategorií podle doby trvání nezaměstnanosti jsou jak v ČR, tak i v EU v průběhu roku relativně stabilní.

Cyklické výkyvy ve čtvrtletních hodnotách, které se vyskytují u skupiny mladých nezaměstnaných, naznačují vliv postupné absorpce čerstvých absolventů škol trhem práce. Nejmenší podíly čerstvě nezaměstnaných mladých jsou pozorovány v prvním čtvrtletí (v průměru EU). Význam přílivu absolventů na trh práce je patrný i ze zpoždění, které se projevuje v posunu

Zdroj: Eurostat, 2008.

nejnižších podílů v tabulce podle toho, jakou skupinu (podle délky trvání nezaměstnanosti) mladých nezaměstnaných sledujeme.

V prvním čtvrtletí jsou mezi mladými nezaměstnanými v ČR především dlouhodobě nezaměstnaní, podíl nezaměstnaných čerstvě registrovaných (NZ méně než jeden měsíc) je nejnižší. Ve třetím čtvrtletí je mezi mladými nezaměstnanými téměř čtvrtina čerstvě nezaměstnaných (doba nezaměstnanosti kratší než měsíc), což lze vysvětlit přílivem čerstvých absolventů na trh práce, a tedy i registrací značného počtu mladých uchazečů o zaměstnání na úradech práce.

Podíl mladých lidí, kteří jsou nezaměstnaní jeden rok a déle je v EU15 v průběhu roku poměrně stabilní.

Pro úplnost je doplněna i tabulka s absolutními počty nezaměstnaných (v tisících), která dokresluje proměnlivost počtu mladých nezaměstnaných mezi čtvrtletími. Celkově je mladých nezaměstnaných nejméně ve 2. čtvrtletí, během třetího a čtvrtého čtvrtletí jejich počet narůstá (v ČR byl ve 4. čtvrtletí 2006 výrazně nejvyšší), jak ukazuje tabulka s absolutními počty. V průměru za státy EU jsou počty nezaměstnaných mladých během roku více vyrovnané než v ČR, přičemž tendence nárůstu ve 3. a 4. čtvrtletí a poklesu v 1. a 2. je patrná jak v průměru celé EU, tak i v průměru vyspělých zemí (EU15).

5. Migrace pracovních sil

Podle zjištění Mezinárodní organizace práce (ILO), tvoří většinu migrujících ti, kteří migrují za prací, nebo za svými rodinami. Existuje přímý vztah mezi migrací a ekonomickým rozvojem.

Pro domácí zemi (zemi původu migranta) je přínosem **finanční kapitál** (lidé zpravidla vycestují za vyšším výdělkem, část zahraničního výdělku naspoří a přivezou zpět do své domácí země, kde jej utratí nebo investují) a **lidský kapitál** (zkušenosti, znalosti nových technologií), z něhož ekonomika domácí země vyteží v případě návratu migranta.

Zároveň imigranti přispívají k hospodářskému růstu cílové destinace, protože napomáhají uspokojit poptávku na trhu práce cílové země. Mnozí migranti jsou najímáni na nízko kvalifikovanou práci a za nižší mzdy, než by firmy musely nabídnout domácí pracovní síle. Možnost doplnit počty pracovníků při nedostatku domácích dělníků o levnou pracovní sílu ze zahraničí umožňuje podnikům rozšiřovat výrobu a uspokojovat zakázky.

V případě migrace vysoce kvalifikovaných lidí lze hovořit o dovozu lidského kapitálu, což je jistě přínosné pro cílovou zemi, na druhé straně však masivní odliv kvalifikované pracovní síly může značně poškodit ekonomiku země původu migrantů. V současnosti se o tzv. „odlivu mozků“ hovoří v případě Polska, které je známé velmi silnou migrací Poláků do vyspělých evropských zemí a v posledních letech pozoruje odliv vysoce kvalifikované pracovní síly.

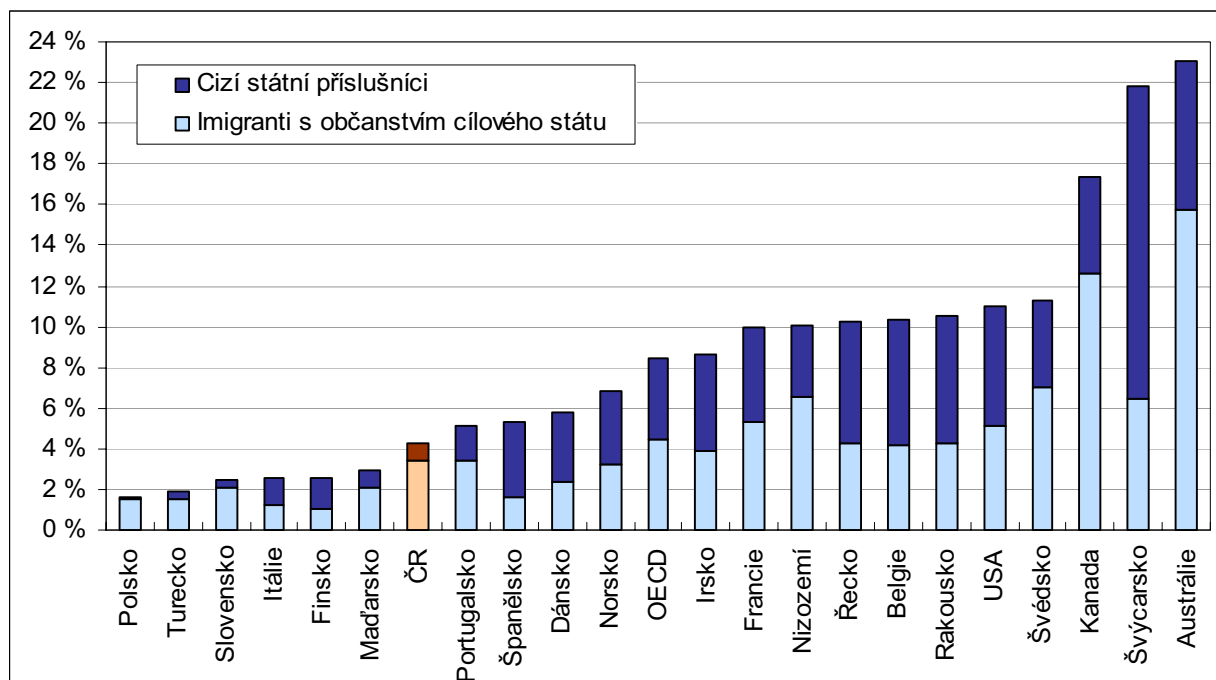
V evropských zemích, které se potýkají s problémem stárnutí populace, migranti (v případě, že jsou zaměstnaní legálně) pomáhají svými příspěvky na sociální pojištění udržet systém sociálních dávek a průběžný důchodový systém. (Imigranti napomáhají často i ke zvýšení porodnosti a zmírnění efektu stárnutí populace.)

Následující obrázek ukazuje celkový podíl přistěhovalců v příslušné cílové zemi, a také podíl těch přistěhovalců, kteří již získali občanství cílového státu. Údaje jsou poněkud starší, popisují stav v roce 2000. V obrázku jsou uvedeny i některé státy, které nejsou součástí EU, a to Austrálie, Švýcarsko, Kanada, USA, Norsko a Turecko. V populaci těchto států (s výjimkou Turecka a Norska) je vysoký podíl přistěhovalců, vyšší než v zemích Evropské unie.

V EU patřily mezi země s vyšším než 10% podílem přistěhovalců v populaci Rakousko, Belgie, Řecko, Nizozemí a Francie. Nízký podíl přistěhovalců byl například v Polsku a na Slovensku, což jsou státy, jejichž občané naopak často vycestovávají za prací do okolních evropských zemí. Z obyvatel deseti nových členských států, které vstoupily do EU v květnu

2004 byli právě Poláci a Slováci (a Estonci) největšími skupinami imigrantů na trzích práce původní patnáctky (EU 15).

Obr. 27: Podíl přistěhovalců v populaci vybraných zemí světa (přistěhovalci podle státní příslušnosti)

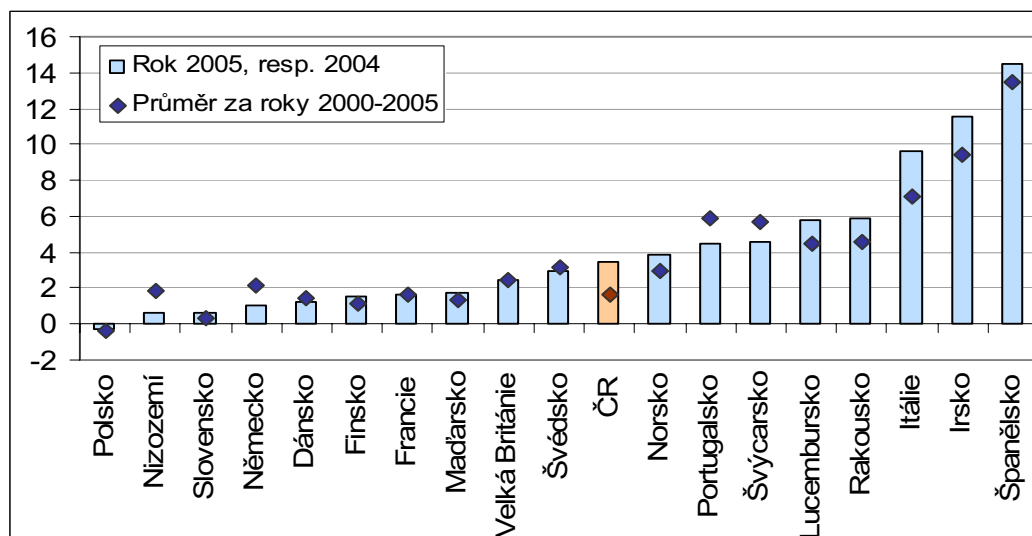

Zdroj: OECD, 2008.

5.1 Míra migrace – dlouhodobé trendy

Následující obrázek ukazuje čistou míru migrace v několika evropských zemích. **Čistá míra migrace** je zde vyjádřena v promilích (neboli jako čistý počet na 1000 obyvatel). Kladná čistá migrace znamená, že více lidí do země přišlo, než odešlo.

Obr. 28: Čistá míra migrace ve vybraných evropských zemích (čistý počet na 1000 obyvatel, tj. promile)

Zdroj: OECD, 2008.

Polsko je jedinou z porovnávaných zemí, která vykazuje již od roku 1995 zápornou hodnotu čisté míry migrace, která značí, že více lidí z Polska odešlo, než kolik cizinců do Polska přišlo.

Podle údajů OECD došlo v letech 1995 až 1999 k výraznému nárůstu populace vlivem mezinárodní migrace ve Španělsku, Irsku a Lucembursku (o více než 0,5 %), v dalších letech se k zemím s vysokou čistou mírou migrace přidala Itálie, Portugalsko a Švýcarsko. Tyto země si dodnes udržují velmi vysokou čistou míru migrace. Přitom některé z těchto zemí (Irsko, Itálie, Portugalsko a Španělsko) dříve patřily mezi země, z nichž lidé spíše odcházeli jinam. V Irsku, Itálii, Portugalsku, Španělsku, Rakousku a Švýcarsku přispívá čistá migrace velmi významně k nárůstu celkového počtu obyvatel.

Zeměmi s kladnou čistou mírou migrace, v nichž však čistá migrace přispívá v posledních letech k nárůstu populace méně než tomu bylo v roce 2000 jsou Lucembursko, Řecko, Dánsko, Nizozemsko a Německo.

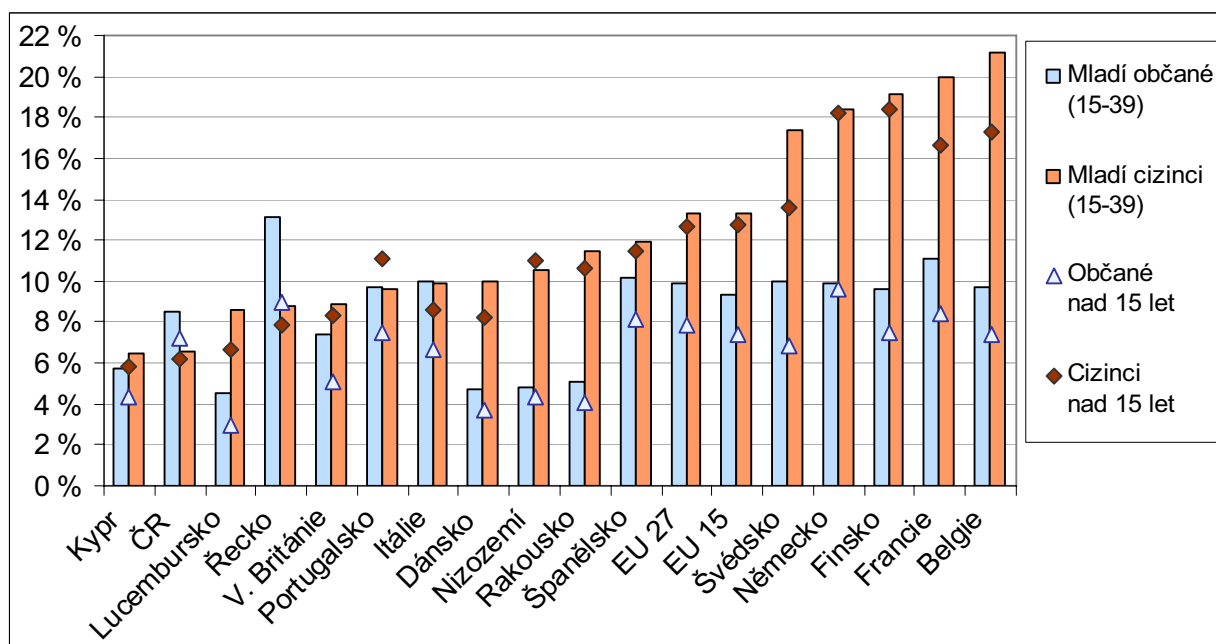
V České republice se čistá míra migrace v roce 2005 oproti průměru (z let 2000 až 2005) více než zdvojnásobila. Znamená to tedy, že se Česká republika stává atraktivní cílovou destinací. Naopak geografická mobilita Čechů je velmi nízká (např. v porovnání s mobilitou Poláků, Estonců nebo Slováků, nebo s průměrem za EU15).

Význam migrace, jako zdroje pracovní síly se bude v budoucnu v Evropě zvyšovat, protože silné populační ročníky budou odcházet do důchodu a absolventů škol nebude v příštích letech dostatek k tomu, aby tuto chybějící pracovní sílu nahradili. Očekávané zvýšení poptávky po pracovních silách by mohlo být kryto právě čistou migrací (statistiky OECD ukazují na trend zvyšování čisté migrace v evropských zemích).

5.2 Míra nezaměstnanosti mladých migrantů

Následující obrázek umožňuje porovnání míry nezaměstnanosti cizinců a občanů příslušného státu. Sloupce označují míru nezaměstnanosti mladých ve věku 15-39, pro porovnání jsou doplněny i body označující průměr za všechny věkové skupiny nad 15 let.

Obr. 29: Míra nezaměstnanosti migrantů a občanů příslušných zemí v roce 2006 (věkové kategorie 15-39 let a 15 a více let)

Zdroj: Eurostat, 2008.

Ve většině porovnávaných zemí je míra nezaměstnanosti cizinců (a to i mladých) vyšší než míra nezaměstnanosti občanů příslušného státu. Výjimku tvoří pouze Česká republika, kde však žije cizinců stále relativně málo a Řecko. V obou zemích je míra nezaměstnanosti mladých cizinců dokonce nižší než průměrná míra nezaměstnanosti občanů ČR, popř. Řecka.

Míra nezaměstnanosti mladých cizinců ve většině zemí převyšuje míru nezaměstnanosti starších migrantů (výjimku tvoří Portugalsko a Nizozemí).

Předchozí obrázek porovnával míru nezaměstnanosti podle občanství. Následující obrázek se zaměřuje na **zaměstnanost**, a to nikoliv podle občanství, nýbrž podle národnosti.

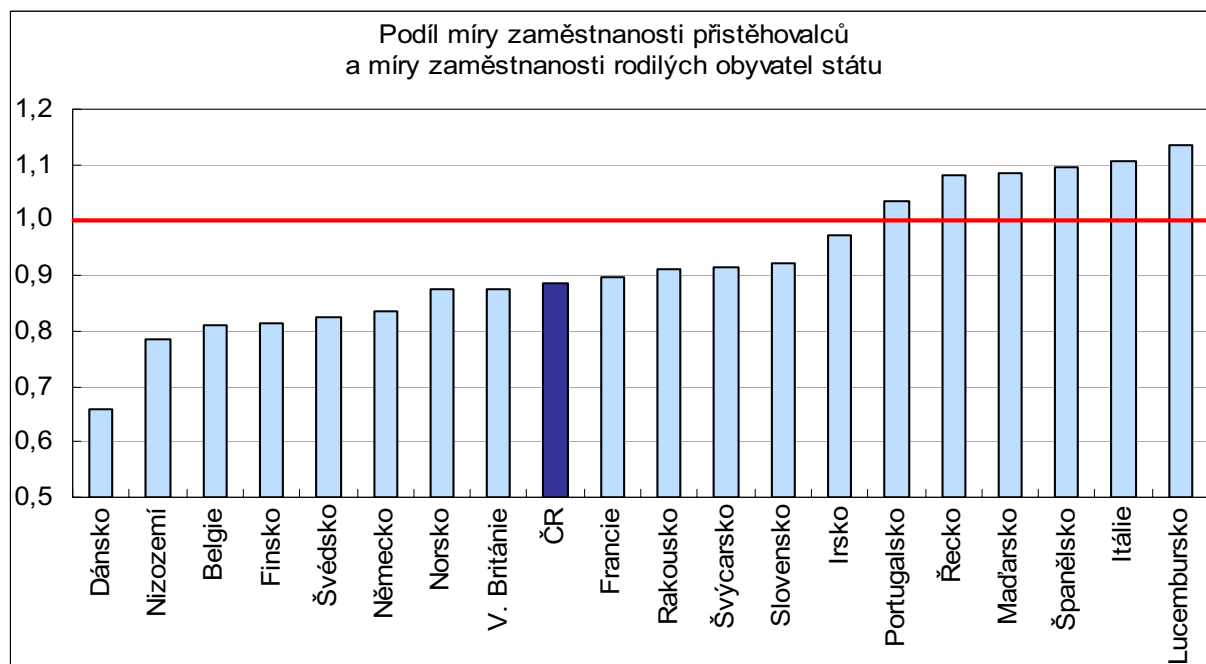
Sloupce označují podíly míry **zaměstnanosti migrantů** a míry **zaměstnanosti obyvatel** s národností příslušného státu. Použité míry zaměstnanosti jsou z roku 2004. Hodnoty vyšší než jedna znamenají, že míra zaměstnanosti migrantů je vyšší, než míra zaměstnanosti rodilých obyvatel. Jinými slovy, že z celkového počtu cizinců v produktivním věku, kteří přicestovali do příslušné země, pracuje vyšší procento, než je podíl pracujících rodilých obyvatel státu.

Ve většině evropských zemí je míra zaměstnanosti přistěhovalců nižší než rodilých obyvatel, ale existují i výjimky, kde je situace opačná. Patří mezi ně Lucembursko, Itálie, Španělsko, Maďarsko, Řecko a Portugalsko.

Nejvíce převyšuje míra zaměstnanosti domácích míru zaměstnanosti migrantů v Dánsku, méně výrazně také v Nizozemí, Belgii, Finsku a Švédsku.

V průměru EU v posledních letech klesla míra nezaměstnanosti přistěhovalců rychleji, než míra nezaměstnanosti rodilých obyvatel, což ukazuje na výše uvedený trend doplňování chybějící pracovní síly migrací.

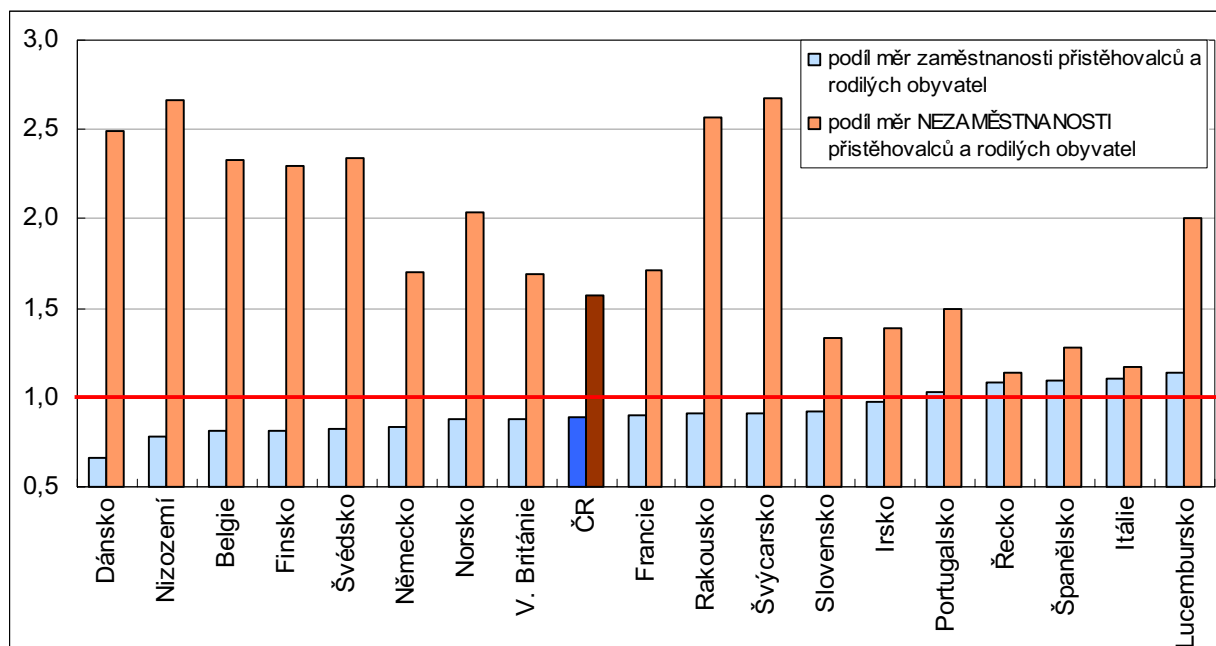
Obr. 30: Porovnání zaměstnanosti rodilých obyvatel a přistěhovalců (cizí národnosti) v roce 2004

Zdroj: OECD, 2008.

Následující obrázek ukazuje podíly měr zaměstnanosti a podíly měr nezaměstnanosti přistěhovalců a rodilých obyvatel. Údaje vycházejí z hodnot OECD za rok 2004. Země jsou uspořádány stejně jako v předchozím obrázku, čili podle podílu měr zaměstnanosti.

Obr. 31: Porovnání měr zaměstnanosti i nezaměstnanosti rodilých obyvatel a přistěhovalců (cizí národnosti) v roce 2004

Zdroj: OECD, 2008.

Země, které mají míru zaměstnanosti cizinců vyšší než míru zaměstnanosti rodilých obyvatel (tj. podíl měr zaměstnanosti větší než jedna), mají míru nezaměstnanosti cizinců jen o málo vyšší než rodilých obyvatel. Těmito zeměmi jsou Portugalsko, Řecko, Španělsko a Itálie (výjimku tvoří Lucembursko). Obdobný vztah platí i pro Slovensko a Irsko, kde je zaměstnanost cizinců a rodilých obyvatel srovnatelná. Velký rozdíl v míře zaměstnanosti cizinců a rodilých obyvatel je také v Dánsku a Nizozemí (kde je míra zaměstnanosti cizinců o hodně nižší než rodilých obyvatel) a v Rakousku a Švýcarsku. Výjimečnou by se mohla zdát situace v Lucembursku, kde je zaměstnanost cizinců vyšší než rodilých obyvatel a zároveň zde míra nezaměstnanosti cizinců dvojnásobně převyšuje míru nezaměstnanosti rodilých obyvatel, avšak v Lucembursku jsou obě míry nezaměstnanosti velmi nízké.

Konkrétní hodnoty míry nezaměstnanosti občanů vybraných zemí EU a cizinců jsou uvedeny v příloze. Míry nezaměstnanosti cizinců pocházejících z některého z členských států Unie jsou nižší, než míry nezaměstnanosti imigrantů z ostatních zemí.

6. Přílohy

Tabulka: Míra participace (podíl pracovních sil v populaci) ve vybraných zemích Evropské unie v roce 2006 (v %)

2006	Míra participace v %						
	15-19	20-24	15-24	25-54	55-64	15-64	15 a víc
Belgie	7,93	56,68	32,30	84,52	32,17	65,86	66,32
Česká republika	8,42	57,03	33,51	88,15	47,74	70,33	71,15
Dánsko	59,82	79,36	68,98	88,41	63,24	80,12	81,36
Finsko	30,96	68,56	50,08	87,85	58,41	74,74	75,51
Francie	12,41	54,44	33,18	87,44	43,62	69,06	69,35
Irsko	26,59	74,42	52,40	81,48	54,67	71,29	72,71
Itálie	11,77	51,56	32,50	77,85	33,43	62,72	63,68
Lucembursko	..	..	..	..	..	..	..
Maďarsko	5,38	46,98	26,77	79,62	34,94	61,96	62,31
Německo	30,44	70,82	50,69	87,10	55,33	75,02	76,02
Nizozemí	58,65	80,10	69,21	85,08	49,07	75,70	76,63
Polsko	8,59	56,99	34,17	81,75	30,66	63,36	64,34
Portugalsko	17,70	63,06	42,71	87,73	53,45	73,89	78,52
Rakousko	43,33	74,55	59,42	87,07	36,84	73,69	74,54
Řecko	10,22	52,69	32,49	81,89	43,97	67,00	68,24
Slovensko	8,94	58,87	35,06	87,53	36,80	68,55	68,73
Španělsko	29,29	67,89	52,70	82,03	46,76	71,90	72,40
Švédsko	39,07	71,17	55,97	89,42	72,98	80,18	81,55
Velká Británie	55,34	76,01	66,58	84,64	59,07	76,68	78,34
EU 15	28,71	65,46	47,93	84,45	48,78	71,73	72,76
OECD - Evropa	26,10	61,84	44,49	80,96	46,23	68,30	69,34

OECD - Evropa je označením pro 19 zemí EU, které jsou členy OECD a Norsko.

Zdroj: OECD, LFS, 2008.

Tabulka: Míra zaměstnanosti ve vybraných zemích Evropské unie v roce 2006 (v %)

2006	Míra zaměstnanosti v %						
	15-19	20-24	15-24	25-54	55-64	15-64	15 a víc
Belgie	5,91	46,48	26,19	78,17	30,42	60,35	60,81
Česká republika	5,17	48,75	27,66	82,55	45,20	65,27	66,07
Dánsko	53,63	75,15	63,72	85,50	60,93	76,92	78,17
Finsko	22,29	58,38	40,64	82,50	54,52	68,92	69,69
Francie	8,84	42,06	25,26	79,96	40,47	62,27	62,56
Irsko	23,46	68,96	48,01	78,35	53,40	68,15	69,56
Itálie	7,89	41,65	25,48	73,26	32,48	58,41	59,36
Lucembursko	..	..	..	..	..	..	..
Maďarsko	3,40	38,92	21,66	74,20	33,56	57,31	57,66
Německo	26,17	61,47	43,87	78,82	48,50	67,25	68,25
Nizozemí	52,07	76,15	63,93	81,99	46,92	72,39	73,30
Polsko	5,95	40,10	23,99	71,76	28,05	54,47	55,44
Portugalsko	13,19	54,15	35,78	81,30	50,06	67,88	72,51
Rakousko	38,16	68,97	54,04	83,48	35,54	70,16	71,01
Řecko	6,95	40,45	24,52	75,30	42,40	61,04	62,26
Slovensko	3,92	45,62	25,73	77,17	33,23	59,40	59,59
Španělsko	20,80	57,83	43,26	75,83	44,09	65,75	66,24
Švédsko	27,00	59,35	44,02	84,68	69,79	74,51	75,85
Velká Británie	44,88	67,75	57,32	81,19	57,35	72,52	74,15
EU 15	23,06	55,89	40,23	78,56	45,64	66,01	67,03
OECD - Evropa	21,06	51,65	36,80	74,93	43,36	62,48	63,51

OECD - Evropa je označením pro 19 zemí EU, které jsou členy OECD a Norsko.

Zdroj: OECD, LFS, 2008.

Tabulka: Míra nezaměstnanosti ve vybraných zemích Evropské unie v roce 2006 (v %)

2006	Míra nezaměstnanosti v %						
	15-19	20-24	15-24	25-54	55-64	15-64	15 a víc
Belgie	25,52	18,00	18,92	7,51	5,43	8,36	8,30
Česká republika	38,62	14,52	17,45	6,35	5,31	7,19	7,14
Dánsko	10,36	5,31	7,63	3,29	3,65	3,99	3,93
Finsko	28,00	14,85	18,84	6,09	6,67	7,78	7,70
Francie	28,78	22,74	23,88	8,55	7,21	9,83	9,79
Irsko	11,78	7,34	8,38	3,84	2,33	4,41	4,33
Itálie	32,92	19,22	21,60	5,89	2,86	6,87	6,79
Lucembursko	..	..	..	..	..	..	..
Maďarsko	36,89	17,17	19,09	6,80	3,95	7,50	7,46
Německo	14,03	13,21	13,46	9,51	12,34	10,35	10,23
Nizozemí	11,21	4,94	7,64	3,63	4,39	4,37	4,34
Polsko	30,79	29,64	29,77	12,22	8,49	14,03	13,84
Portugalsko	25,49	14,12	16,24	7,33	6,34	8,13	7,66
Rakousko	11,93	7,49	9,06	4,13	3,53	4,79	4,74
Řecko	31,97	23,23	24,53	8,04	3,57	8,90	8,76
Slovensko	56,16	22,50	26,60	11,83	9,70	13,34	13,30
Španělsko	28,99	14,82	17,92	7,55	5,71	8,56	8,51
Švédsko	30,90	16,61	21,34	5,30	4,37	7,07	6,99
Velká Británie	18,90	10,87	13,91	4,07	2,91	5,42	5,35
EU 15	19,67	14,63	16,07	6,98	6,45	7,98	7,88
OECD - Evropa	19,31	16,47	17,28	7,44	6,20	8,52	8,41

OECD - Evropa je označením pro 19 zemí EU, které jsou členy OECD a Norsko.

Zdroj: OECD, LFS, 2008.

Míra nezaměstnanosti celková, občanů státu a cizích státních příslušníků
údaje za rok 2006

Celková míra nezaměstnanosti migrantů (nad 15 let)	Celková mNZ	mNZ občanů	mNZ cizinců	mNZ cizinců z EU27	mNZ cizinců z EU15	m NZ cizinců z nečl. zemí
EU 27	8,2 %	7,9 %	12,7 %	9,0 %	8,4 %	14,9 %
EU 15	7,7 %	7,4 %	12,8 %	9,0 %	8,4 %	15,1 %
Ceská republika	7,1 %	7,2 %	6,2 %	4,8 %	-	7,5 %
Belgie	8,2 %	7,4 %	17,3 %	11,7 %	11,4 %	33,0 %
Francie	8,8 %	8,4 %	16,6 %	8,0 %	7,2 %	23,0 %
Itálie	6,8 %	6,7 %	8,6 %	8,4 %	7,3 %	8,7 %
Lucembursko	4,7 %	3,0 %	6,7 %	5,6 %	5,6 %	21,5 %
Německo	10,2 %	9,6 %	18,2 %	12,7 %	10,2 %	21,9 %
Nizozemí	4,5 %	4,3 %	11,0 %	6,5 %	5,6 %	15,4 %
Rakousko	4,7 %	4,1 %	10,6 %	6,8 %	5,1 %	12,8 %
Španělsko	8,5 %	8,1 %	11,5 %	8,2 %	10,6 %	13,0 %
Švédsko	7,1 %	6,8 %	13,6 %	7,8 %	7,0 %	20,2 %
Velká Británie	5,3 %	5,1 %	8,3 %	6,2 %	6,1 %	9,8 %

Míra nezaměstnanosti mladých migrantů (15-39 let)	Celková mNZ	mNZ občanů	mNZ cizinců	mNZ cizinců z EU27	mNZ cizinců z EU15	m NZ cizinců z nečl. zemí
EU 27	10,2 %	9,9 %	13,3 %	8,4 %	7,9 %	15,7 %
EU 15	9,6 %	9,3 %	13,3 %	8,4 %	8,0 %	15,8 %
Ceská republika	8,5 %	8,5 %	6,6 %	-	-	10,1 %
Belgie	10,7 %	9,7 %	21,2 %	14,2 %	13,8 %	33,9 %
Francie	11,6 %	11,1 %	20,0 %	11,5 %	10,3 %	24,4 %
Itálie	10,0 %	10,0 %	9,9 %	9,1 %	-	10,1 %
Lucembursko	6,6 %	4,5 %	8,6 %	7,1 %	7,2 %	25,1 %
Německo	10,6 %	9,9 %	18,4 %	10,2 %	7,6 %	23,1 %
Nizozemí	5,0 %	4,8 %	10,5 %	-	-	13,9 %
Rakousko	5,9 %	5,1 %	11,5 %	6,5 %	-	14,3 %
Španělsko	10,5 %	10,2 %	11,9 %	6,3 %	7,1 %	14,0 %
Švédsko	10,3 %	10,0 %	17,4 %	10,3 %	9,0 %	22,9 %
Velká Británie	7,5 %	7,4 %	8,9 %	6,4 %	6,5 %	10,6 %

Zdroj: Eurostat, 2008.

Míra nezaměstnanosti celková, občanů státu a cizích státních příslušníků
Údaje za rok 2005

Celková míra nezaměstnanosti migrantů (nad 15 let)	Celková mNZ	mNZ občanů	mNZ cizinců	mNZ cizinců z EU27	mNZ cizinců z EU15	m NZ cizinců z nečl. zemí
EU 27	8,9 %	8,6 %	14,2 %	9,5 %	8,6 %	16,9 %
EU 15	8,1 %	7,7 %	14,3 %	9,5 %	8,7 %	17,0 %
Ceská republika	7,9 %	7,9 %	6,8 %	7,2 %	-	6,5 %
Belgie	8,4 %	7,7 %	16,8 %	10,4 %	10,1 %	34,5 %
Francie	8,8 %	8,4 %	17,4 %	7,3 %	7,0 %	24,1 %
Itálie	7,7 %	7,6 %	10,2 %	7,9 %	7,7 %	10,8 %
Lucembursko	4,5 %	3,3 %	6,0 %	5,6 %	5,5 %	11,0 %
Německo	11,1 %	10,2 %	20,2 %	13,3 %	11,5 %	24,5 %
Nizozemí	4,7 %	4,4 %	11,7 %	4,9 %	4,4 %	17,9 %
Rakousko	5,2 %	4,4 %	11,6 %	8,6 %	6,7 %	13,3 %
Španělsko	9,2 %	8,9 %	11,4 %	9,3 %	8,7 %	12,3 %
Švédsko	7,8 %	7,4 %	15,3 %	8,8 %	8,4 %	22,7 %
Velká Británie	4,7 %	4,5 %	7,8 %	5,5 %	5,1 %	9,4 %
Míra nezaměstnanosti mladých migrantů (15-39 let)	Celková mNZ	mNZ občanů	mNZ cizinců	mNZ cizinců z EU27	mNZ cizinců z EU15	m NZ cizinců z nečl. zemí
EU 27	11,0 %	10,8 %	14,7 %	9,6 %	9,1 %	17,2 %
EU 15	10,1 %	9,8 %	14,8 %	9,7 %	9,1 %	17,3 %
Ceská republika	9,6 %	9,6 %	5,3 %	-	-	7,7 %
Belgie	11,1 %	10,2 %	21,0 %	12,4 %	12,2 %	37,1 %
Francie	11,6 %	11,2 %	21,0 %	8,6 %	8,4 %	26,6 %
Itálie	11,2 %	11,2 %	11,3 %	8,9 %	-	12,0 %
Lucembursko	5,5 %	4,4 %	6,5 %	6,1 %	6,1 %	-
Německo	11,7 %	10,7 %	19,8 %	12,8 %	11,3 %	23,5 %
Nizozemí	5,5 %	5,1 %	13,5 %	-	-	18,9 %
Rakousko	6,4 %	5,5 %	13,0 %	9,1 %	-	15,1 %
Španělsko	11,3 %	11,1 %	12,4 %	9,6 %	8,1 %	13,4 %
Švédsko	11,6 %	11,0 %	19,9 %	11,3 %	11,0 %	27,1 %
Velká Británie	6,7 %	6,5 %	8,7 %	5,9 %	5,7 %	10,5 %

Zdroj: Eurostat, 2008.